T. C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

www.balioglu.net

AYDIN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Kasım 2019

İÇERİK

AYDIN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ 2018 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU **1**

AYDIN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ 2018 YILI SAYIŞTAY PERFORMANS DENETİM RAPORU **94**

www.balioglu.net

www.balioglu.net

AYDIN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
2018 YILI
SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 14
7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI 15
8. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER 18
9. EKLER 69

www.balioglu.net

KISALTMALAR

DİK :Devlet İhale Kanunu
KHK :Kanun Hükmünde Kararname
RG :Resmi Gazete
UKOME :Ulaşım Koordinasyon Merkezi

TABLOLAR

Tablo 1 **:** 2018 Yılı Bütçe Gelirleri Gerçekleşme Tablosu
Tablo 2 **:** 2018 Yılı Bütçe Giderleri Gerçekleşme Tablosu

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

2. Taşınmazların Maliyet Bedeli veya Rayiç Değer Üzerinden Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Devlet Malzeme Ofisine Ön Ödeme Şeklinde Verilen Kredilerden Harcanmayan Tutarların Süresinde İade Edilmemesi

2. Doğrudan Temin Yöntemi ile Yapılan ve Gerçekleşmesi Belli Süreyi Gerektiren Mal Alım İşlerinde Sözleşme Yapılmaması

3. 696 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Kapsamında İş Eksilişi Yapılması Gereken Sözleşmelerin Feshedilmesi

4. İdare Mülkiyetindeki Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar Olarak Kaydedilmesi

5. Telekomünikasyon Alt Yapı ve Şebekelerinden Alınan Geçiş Hakkı Bedellerinin İlgili İlçe Belediyelerine Aktarımının Yapılmaması

6. Belediye Sınırları Dâhilinde Faaliyette Bulunan Bazı Toplu Taşıma Araçlarının İzin veya Ruhsat Almaksızın Çalışması

7. Büyükşehir Belediyesine Ait Kemer Gölünde Belediye Meclis Kararı Olmadan Belediye Şirketi Tarafından Tekne Çalıştırılması

8. Engelliler İçin Erişilebilir Duruma Getirilmeyen Bazı Özel Halk Otobüslerinin Çalıştırılması

9. Yevmiye Defterinde Geriye Dönük Kayıt Yapılması

10. Yevmiye Madde Numaralarının Düzenli ve Müteselsil Olmaması

11. İç Kontrol Sisteminin Düzenli Olarak Değerlendirilip Güncellenmemesi

www.balioglu.net

12. Kira Süreleri Sona Eren Bazı Taşınmazların İhale Yapılmaksızın Ecrimisil Karşılığında Kullandırılması

13. Halk Otobüsü ve Minibüs Hatlarının İhale Edilmeksizin ve Süresiz Verilmesi

14. Taksi Plakalarının İhale Edilmeksizin ve Süresiz Verilmesi

15. İl İçi Toplu Taşıma İzin Belgelerinin İhale Edilmeksizin Verilmesi

16. Servis Plakalarının İhale Edilmeksizin ve Süresiz Verilmesi

17. İdarenin Görev ve Yetki Alanında Bulunan Bazı Yerlerdeki İşgal Harcının Büyükşehir Belediye Şirketi Tarafından Tahsil Edilmesi

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 'Mahalli idareler' başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzelkişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin ise yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği de yine Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Ayrıca, kanunla büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirilebileceği de Anayasa'da belirtilerek büyükşehir belediyelerinin ve onlara bağlı idarelerin kuruluşuna cevaz verilmiştir.

Bunların yanı sıra merkezi idarenin, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla idari vesayet yetkisine sahip olduğu da Anayasa'nın ilgili maddesinde hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden önceki dönemde tek başına İçişleri Bakanlığı eli ile kullanılmakta iken; sistem değişikliği sonrası denetim ve soruşturma konuları bağlamında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konular bağlamında ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

www.balioglu.net

Yukarıda belirtilen Anayasa hükümleri doğrultusunda 13.07.2005 tarih ve 25874 sayılı Resmi Gazete'de (RG) yayımlanan 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 23.07.2004 tarih ve 25531 sayılı RG'de yayımlanan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, belediyeler için temel yasal düzenlemeler olarak karşımıza çıkmaktadırlar.

5393 sayılı Kanun'un 'Belediyenin görev ve sorumlulukları' başlıklı 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik manasında adımlar atabileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

Yine 5216 sayılı Kanun'un "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde, gerek büyükşehir belediyelerinin ve gerekse de

büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel manada 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Ayrıca büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi de vardır ve bu konu Kanun'da açıkça ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da Kanun'da belirtilmiştir.

Görüldüğü üzere belediyelere birçok kanuni görev verilmiştir. Kanun bu görevlerin hangilerine öncelik verileceği noktasında belediyenin malî durumunun ve hizmetin ivediliğinin dikkate alınacağını belirtmiştir.

Ayrıca belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanının belediye sınırlarını kapsadığı ve fakat belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetlerinin götürülebileceği de mevzuatta hüküm altına alınmıştır. Burada değinilmesi gereken önemli bir nokta, büyükşehir belediyelerinin sınırlarının, il mülki sınırları ve büyükşehir ilçe belediyelerinin sınırlarının ise bu ilçelerin mülki sınırları olduğudur. Böylece mücavir alan kavramının büyükşehir belediyeleri bağlamında bir önemi kalmamıştır.

www.balioglu.net

Belediyeler, yukarıda bahsi geçen görevleri yerine getirirlerken, yetkilerini belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanı eli ile kullanırlar. Bunlardan belediye meclisi, belediyenin karar organıdır ve halk tarafından seçilmiş üyelerden oluşur. Belediye encümeni ise belediye başkanı, belediye meclisince kendi üyeleri arasından seçilmiş üyeler ile belediye başkanının belirlediği bazı birim amirleri ve mali hizmetler birim amirinden oluşur ve kanunda yazılı görevlerinin yanı sıra belediye başkanının havale ettiği konuları görüşür. Belediye başkanı ise belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir ve halk tarafından seçilir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'na göre belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek yetki ve görevi belediye başkanındadır. Yine Kanun'da, büyükşehir belediye teşkilatlarının genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşacağı ve birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesinin büyükşehir belediyesi meclisinin kararı ile olacağı hüküm altına alınmıştır. Sonuç olarak büyükşehir belediyelerinde, belediye başkanı altında genel sekreterlik, genel sekreterliğe bağlı

daire başkanlıkları ve bağlı birim müdürlükleri şeklinde teşkilatlanma öngörülmüştür. Büyükşehir belediyelerinde başkan yardımcısı olamayacağı ve gerek görülmesi halinde genel sekreter yardımcısı atanabileceği de Kanun'da açıkça belirtilmiştir.

Yine 5216 sayılı Kanun'da, belediye personelinin belediye başkanı tarafından atanacağı ve birim müdürlüğü ile üstü yönetici kadrolarına yapılan atamaların ilk toplantıda büyükşehir belediye meclisinin bilgisine sunulacağı hüküm altına alındıktan sonra yalnızca genel sekreterin, belediye başkanının teklifi üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından atanacağı belirtilmiştir.

Anılan Kanun'da altyapı ve ulaşım hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla kurullar oluşturulacağı düzenlenmiştir. Ayrıca başkan danışmanı görevlendirilebileceği de Kanun'da hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun, 5216 sayılı Kanun'a aykırı olmayan hükümlerinin büyükşehir belediyeleri hakkında uygulanacağı da mevzuatla düzenlenmiştir. Bu doğrultuda 5393 sayılı Kanun'un 'Norm kadro ve personel istihdamı' başlıklı 49'uncu maddesine göre, büyükşehir belediyelerinin norm kadroları, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığı tarafından belirlenen ilke ve standartlar çerçevesinde büyükşehir belediye meclisi kararıyla belirlenir. Bu çerçevede büyükşehir belediyelerinde kaç memur veya işçinin çalıştığı ya da çalışabileceği norm kadro cetvellerinden takip edilebilecektir.

www.balioglu.net

Bunun yanı sıra, büyükşehir belediyelerinde norm kadroya uygun olarak, kanunla belirlenmiş alanlarda, bazı uzman ve teknik personelin sözleşme ile çalıştırılabileceği ve bu personelin yürütecekleri hizmetler için ihdas edilmiş kadro unvanının gerektirdiği nitelikleri taşımalarının şart olduğu da mevzuatta hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurların, büyükşehir belediye başkanının talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle, büyükşehir belediyelerinin birim müdürü ve üstü yönetici kadrolarına geçici olarak görevlendirilebilecekleri de ilgili mevzuatta açıklanmıştır.

Yukarıda bahsedildiği üzere büyükşehir belediyelerinde temel anlamda, norm kadroya uygun şekilde; memur, işçi ve sözleşmeli personel istihdamı gerçekleştirilmektedir. Kanun, büyükşehir belediyelerinin temel kamu hizmetlerini yapmaktan ziyade bir istihdam yaratma aracı haline dönüşmemesi için söz konusu personele ödenecek toplam yıllık tutara bir üst sınır getirmiş ve söz konusu sınırın aşılması durumunda yeni personel alımı yapılamayacağını ve

eğer buna rağmen personel alınacak olursa ortaya çıkacak kamu zararının büyükşehir belediye başkanından tahsil edileceğini de ayrıca düzenlemiştir.

Yukarıda yer verilen istihdam çeşitlerinin yanı sıra, 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile birlikte büyükşehir belediye şirketleri aracılığı ile belediye hizmetlerinde çalıştırılan ve 02.04.2018 tarihi öncesi dönemde taşeron işçi olarak anılan şirket personeli de bulunmaktadır. Söz konusu şirketlere yapılacak personel alımı noktasında da yukarıda yer verilen sınıra benzer bir düzenlemenin varlığını da belirtmekte fayda vardır. Bu düzenleme neticesinde büyükşehir belediyelerinin, şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel gideri, ilgili büyükşehir belediyesinin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının yeniden değerleme oranında artırılması sonucu bulunacak tutarın yüzde otuzunu aşamayacaktır.

Ayrıca, tüm belediyelerde 696 sayılı KHK kapsamına girmeyen ve 4734 sayılı Kanun kapsamında çalışmaya devam eden bir grup işçi de bulunmaktadır.

Aydın Büyükşehir Belediyesinde dönem itibarıyla 433 memur, 452 işçi, 64 sözleşmeli personel, 2 danışman ve 2188 Belediye şirket işçisi görev yapmaktadır.

www.balioglu.net

1.3. Mali Yapı

Belediyenin stratejik plânına ve performans programına uygun olarak belediye başkanı tarafından hazırlanan ve ayrıntılı harcama ve finansman programlarını da içeren bütçe, belediyenin malî yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir kararıdır. Belediye başkanı ve harcama yetkilileri, bütçe dışı harcama yapamayacakları gibi bütçe ödeneklerinin verimli, tutumlu ve yerinde harcanmasından da sorumludur. Belediye başkanları tarafından hazırlanan bütçe tasarıları, görüşleri ile birlikte belediye meclisine sunulması maksadı ile encümene gönderilir ve encümenin sunduğu görüşün ardından mali yılbaşından itibaren belediye meclisi kararı ile yürürlüğe girer.

Büyükşehirlerde ise yukardaki sürecin yanı sıra, büyükşehir bütçe tasarısı ile büyükşehir ilçe belediyelerinden gelen bütçe tasarıları büyükşehir belediye meclisine sunulur ve bu tasarılar, meclis tarafından yatırım ve hizmetler arasında bütünlük sağlayacak biçimde, birlikte görüşülerek ve tek bütçe halinde bastırılmak üzere aynen veya değiştirilerek kabul edilir. Bu noktada, büyükşehir belediye meclisinin, ilçe belediye bütçeleri üzerinde değişiklik yapma yetkisinin sınırsız olmadığı konusu da vurgulanmalıdır.

Belediyeler tarafından hazırlanan bütçe tasarıları, konsolide edilmek ve 5018 sayılı Kanun uyarınca merkezi yönetim bütçe tasarısına eklenmek üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir.

Ayrıca her yıl bütçesinin Kesinhesabı, belediye başkanı tarafından hesap döneminin bitiminden sonraki nisan ayı içinde encümene sunulur. Kesinhesap, belediye meclisinin mayıs ayı toplantısında görüşülerek karara bağlanır.

Yukarıda bahsedilen kanuni düzenlemelerin yanı sıra, 27.05.2016 tarih ve 29724 sayılı RG'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belediye bütçesine ilişkin ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır. Buna göre, bütçeler temel anlamda; gider ve gelir bölümlerinden oluşur. Gider bütçesi dört bölümden oluşur ve bu bölümler sorumluluğun, faaliyet türlerinin, harcamanın hangi kaynaktan karşılandığının ve faaliyetlerin ekonomik ve mali anlamda çeşitliliğinin belirlenmesine hizmet eder. Gelir bütçesi ise kurumların gelirlerinin çeşitlerini gösterir.

Adı geçen Yönetmelik, bütçe denkliğinin sağlanmasında bütçe gelirlerinin esas alınacağını ve gelirlerin giderleri karşılamaması halinde aradaki farkın, ilk olarak giderlerde indirim yapılması ya da yeni gelir kaynakları bulunması suretiyle giderilmeye çalışılacağını, buna rağmen denklik sağlanamaz ise, borçlanma yoluna gidilebileceğini hüküm altına almıştır.

www.balioglu.net

Yukarıda yer verilen genel ifadelerden de görüleceği üzere bütçe, belediyelerin hangi gelir kaynaklarını kullanarak hangi giderleri gerçekleştirmeyi planladığı ve sonuç olarak hangi aşamada olunduğu noktasında bilgi verebilecek bir araçtır. Bu doğrultuda Aydın Büyükşehir Belediyesinin 2018 yılı bütçe gelir ve gider gerçekleşmelerine aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 1: 2018 Mali Yılı Bütçe Gelirleri Gerçekleşme Tablosu

Gelirin Çeşidi	Bütçe Tahmini	Gelir Gerçekleşme	Gerçekleşme Oranı(%)
Vergi Gelirleri	26.000.000,00	7.241.375,32	27,85
Teşebbüs ve Mülkiyet Geliri	87.615.000,00	52.133.701,18	59,50
Alınan Bağış ve Yardımlar	25.000.000,00	798.753,20	3,20
Diğer Gelirler	529.080.000,00	489.840.020,03	92,58
Sermaye Gelirleri	48.000.000,00	8.565.657,21	17,85
Ret ve İadeler	695.000,00	1.910.802,53	274,94
Borçlanma	220.000.000,00	0,00	0,00
Toplam	**935.000.000,00**	**556.668.704,41**	**59,54**

Bütçede 935.000.000,00 TL gelir tahmini yapılmıştır. Bütçe uygulama sonucunda 556.668.704,41 TL gelir elde edilmiştir. Bütçe gelir tahminine göre gelir gerçekleşme oranı %59,54 olmuştur.

Tablo 2: 2018 Mali Yılı Bütçe Giderleri Gerçekleşme Tablosu

Giderin Çeşidi	Toplam Ödenek	Gider Gerçekleşme	Gerçekleşme Oranı(%)
Personel Giderleri	98.382.750,00	75.470.696,28	76,71
Sosyal Güvenlik. Kurum Prim Gideri	18.372.700,00	13.326.206,80	72,53
Mal ve Hizmet Alım Gideri	347.952.075,77	272.564.660,75	78,33
Faiz Giderleri	23.205.000,00	22.100.933,10	95,24
Cari Transferler	15.375.474,23	13.989.145,52	90,98
Sermaye Giderleri	388.807.000,00	321.770.495,45	82,76
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00
Borç Verme	24.400.000,00	24.077.009,98	98,68
Yedek Ödenekler	18.505.000,00	0,00	0,00
Toplam	**935.000.000,00**	**743.299.147,88**	**79,50**

www.balioglu.net

2018 yılında bütçe ile verilen toplam ödenek tutarı 935.000.000,00 TL'dir. Bu tutarın 743.299.147,88 TL'si harcanmıştır. Kullanılabilir ödeneğe göre bütçe gerçekleşme oranı %79,50 olmuştur.

Kurumun 2018 Yılı gerçekleşen faaliyet gelirleri toplamı 560.737.915,99 TL, faaliyet giderleri toplamı 447.096.914,34 TL'dir.

Aydın Büyükşehir Belediyesine bağlı kamu idaresi ile Büyükşehir Belediyesinin sermaye ortağı olduğu şirketler ise aşağıda belirtilmiştir.

- Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi (Bağlı Kuruluş)
- Aydın İmar Sanayii ve Ticaret A.Ş.
- Aydın Belediyesi Ege-Et Yağ Sanayii Ticaret A.Ş.
- Ay-bel İnşaat Organizasyon Spor Hizmetleri Temizlik Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Ay Jeotermal Enerji A.Ş.
- Aydın Büyükşehir Belediyesi Personel A.Ş.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda, muhasebe hizmeti; gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemi olarak tanımlanmıştır. Yine yasal düzenlemelerde, muhasebe sistemi; mali işlemlerin yürütülmesinde, kaydedilmesinde ve raporlanmasında kullanılan hesap planları, defterler ve muhasebeleştirme süreçlerinin tamamı olarak ifade edilmektedir.

5018 sayılı Kanun'da, kamu hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması ve tüm kaynakların muhasebeleştirilmesi ve raporlanması gerek mali saydamlığın ve gerekse de hesap verme sorumluluğunun sağlanabilmesi için zaruri görülmüştür.

Kanunda muhasebe sisteminin, karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulacağı ve yürütüleceği belirtilmiştir. Ayrıca kamu hesaplarının, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulacağı da hüküm altına alınmıştır.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenir. Gerek RG'de ve gerekse de Kurul'un internet sayfasında, Mart 2019 itibariyle otuz standart yayımlanmıştır. Söz konusu standartlar, muhasebe kayıtlarının ve hazırlanacak mali tabloların oluşturulmasında yol gösterici ve kayıt ve tabloların taşımaları gereken niteliklerin açıklandığı metinlerdir. Yine genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince uygulanacak çerçeve hesap planı ile düzenlenecek raporların şekil, süre ve türlerine ilişkin hususlar, Kurul'un belirlediği ve standartlar esas alınarak hazırlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde yer almıştır. Bunun yanı sıra, belediyeler için; muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenlemeler yukarıdaki Yönetmeliğe uygun olarak hazırlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile hayata geçirilmiştir.

www.balioglu.net

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde, belediyelerin muhasebelerinin dönemsellik, belgelendirme, maliyet esası, tarafsızlık, süreklilik ve parayla ölçülme gibi kavramlara göre yürütüleceği hüküm altına alınmıştır. Yine mevzuatta, bir ekonomik değerin yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda bir belgeye dayanmak sureti ile muhasebeleştirileceği belirtilmiştir. Bu bağlamda kamu gelir ve giderlerinin tahakkuk ettirildikleri malî yılın hesaplarında gösterilmesi gerektiğini ve böylece devlet muhasebe sisteminin, tahakkuk esaslı muhasebe sistemine dayandığını söylemek doğru olacaktır. Bunun yanı sıra, "*bütçe gelirleri tahsil edildiği, bütçe giderleri ise ödendiği yılda muhasebeleştirilir*" denilmek sureti ile bütçe ile ilgili muhasebe kayıtlarında nakit esası sisteminin kullanıldığının da belirtilmesi yerinde olacaktır.

Yukarıda genel hatları ile açıklanan belediye muhasebe sisteminin çıktıları, mali raporlardır. Mali raporlar, kamu idaresinin mali durumu, performansı ve nakit akışları hakkında kullanıcılara kapsamlı bilgi sağlamak üzere muhasebe sistemleri üzerinden ortaya çıkartılan ürünlerdir.

www.balioglu.net

Mali raporlama sonucunda kamu idarelerinin; kaynaklarının dağılımı ve kullanımı, faaliyetlerinin nasıl finanse edildiği ve nakit ihtiyacının nasıl karşılandığı, faaliyetlerini finanse edebilme ve sorumlulukları ile taahhütlerini yerine getirebilme yeteneği, mali durumu ve mali durumundaki değişiklikler, kaynaklarını bütçelerine uygun ve yasal şekilde kullanıp kullanmadıkları ve mali işlemlerinde saydam olup olmadıkları hakkında bilgi üretilir.

Mali raporlama kapsamında üretilen mali tabloların, kullanıcıların karşılaştırma yapabilmelerini mümkün kılmak için son üç dönemin verilerini de içermeleri ve herkes tarafından anlaşılmalarını sağlayacak şekilde, açıklamaları ile birlikte hazırlanmaları esastır. Bu manada, belediyeler için mali raporlama sonucunda yıllık dönemler itibarıyla oluşturulması zorunlu olan temel mali tablolar bilanço, faaliyet sonuçları tablosu ve nakit akış tablosu olmak üzere üç adet belirlenmiştir. Bunlardan bilanço ve faaliyet sonuçları tablolarına raporumuz içinde yer verilmiştir.

Bu kapsamda "Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar"ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda sayılanlar denetime sunulmuş ve denetim bu tablo ve belgeler ile denetim ekibimizce aynı usul ve esasların 8'nci maddesine dayanılarak istenen diğer belgeler dikkate alınarak

yürütülmüş ve sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Kasa sayım tutanağı
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Alınan çekler sayım tutanağı
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı
- Teminat mektupları sayım tutanağı
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

www.balioglu.net

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

www.balioglu.net

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol, idarenin amaçlarına, mevzuata ve belirlenmiş politikalarına uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim

bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem, süreç ve iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütününü ifade etmektedir.

İç kontrol sistemi Maliye Bakanlığınca hazırlanan "İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar"a uygun olarak gerçekleştirilir. Söz konusu usul ve esaslar, iç kontrol ve ön malî kontrol faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin işlem ve süreçleri belirlemiştir. Bunlar idarenin harcama ve malî hizmetler birimleriyle, ön malî kontrol ve iç denetimle ilgili iş ve işlemlerdir.

İdare iç kontrol kurmak amacıyla ilgili "Usul ve Esaslar" ve "Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Rehberi" doğrultusunda çalışmalar yürütmüş ve iç kontrol standartlarının gerektirdiği koşulları sağlayabilmek için bir eylem planı oluşturmuştur.

İç kontrol sistemine ilişkin standartlar ve şartları, COSO modeline dayanan Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Rehberi doğrultusunda hazırlanmıştır. Bu şartlar dışında kuruma özel farklı standart ya da şartla belirlenmesine gerek görülmemiştir.

www.balioglu.net

Söz konusu eylem planı düzenli olarak revize edilmemiş fakat 2019 yılı itibarıyla bir güncelleme çalışmasına başlandığı anlaşılmaktadır.

İdarenin Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi, Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı Çalışma Yönergesi, Başkanlık Makamının İç Kontrol Uyum Eylen Planı konulu 05/12/2014 tarih ve 2164 sayılı Genel yazısı, 13/07/2018 tarih ve 122/4840 sayılı 2019 Yılı Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı yazısı ve 04.01.2019 tarih ve 003-122 sayılı Grup toplantı yazıları ile iç kontrol sisteminin üst yönetici ve personel tarafından sahiplenilmesi ve desteklenmesinin sağlanması amaçlanmıştır.

Kurumdaki tüm personel "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliği ekinde yer alan etik sözleşmesini imzalamış ve İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı tarafından personellerin özlük dosyasında muhafaza edilmektedir.

"Birimlerin Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik" ve Daire Başkanlıklarının yönergeleri ile görev, yetki ve sorumluluklar açık bir şekilde belirlenmiştir.

Başkanlık Makamı tarafından yetki devri genelgesi yayınlanarak yetkiler ve yetki devrinin sınırları açıkça belirlenmiş ve Daire Başkanlıklarına bildirilmiştir.

İdarenin Stratejik planları, "Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul Ve

Esaslar Hakkında Yönetmelik" doğrultusunda ve idare personelinin katkılarıyla mevzuata uygun bir şekilde hazırlanmıştır.

İdarenin yürüteceği program, faaliyet ve projeleri ile bunların kaynak ihtiyaçlarıyla performans hedef ve göstergelerini içeren performans programı, "Kamu İdarelerince Hazırlanacak Performans Programları Hakkında Yönetmelik" hükümlerine uygun olarak hazırlanmıştır.

İdarenin Mali Yıl Bütçesi, Mahalli İdareler Bütçe ve muhasebe Yönetmeliği ile stratejik plan ve performans programına uygun olarak hazırlanmaktadır.

İdare iç denetim birimiyle koordineli olarak risk yönetim çalışmalarını yürütmektedir. Sistemli bir şekilde analizler yapılarak amaç ve hedeflerin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış riskler tanımlanarak değerlendirilmekte ve önlemler belirlenmektedir. Risk çalışmaları devam etmektedir.

Büyükşehir Belediyesi Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak hazırlanmış ve ön mali kontrol uygulamaları bu doğrultuda yerine getirilmektedir.

www.balioglu.net

Kurumun tüm birimlerinde iş tanımları yapılmış, bu işlerin süreçleri ve/veya iş akış şemaları çıkarılmıştır. İş tanımları ve akışlar üzerinde yenileme çalışmaları devam etmektedir.

Yöneticiler ihtiyaç duydukları gerekli bilgileri ve raporları, bilişim sistemleri aracılığıyla sistem üzerinden raporlayarak erişebilmektedirler.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 41'inci maddesi uyarınca hazırlanan Faaliyet Raporlarında, faaliyet sonuçları yer almakta ve değerlendirmeler yapılarak kamuoyuna duyurulmaktadır.

İç Kontrol uyum eylem planı, 18 kamu iç kontrol standardı ve bu standartları sağlayan 79 genel şartı içerecek şekilde hazırlanmış olup, yenileme çalışmaları 2019 yılında başlamıştır.

İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan eylemlerin gerçekleşme sonuçları düzenli olarak izlenmekte, planın yenilenmesi çalışmalarının takibi yapılmakta ve raporlanmaktadır.

İç kontrol sisteminin yılda en az bir kez değerlendirilmesi ve değerlendirme formları ve raporlar düzenlenmesi gerekirken, idarenin düzenli izleme faaliyeti yürütmediği gözlemlenmiştir. Bu itibarla İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun eylem planının

güncellenmesi amacıyla değerlendireceği bir rapor üretilmemiştir. Kurum internet sitesinde yayınlanan eylem planı, 31.12.2015 itibarıyla tamamlanacak eylemleri içermektedir. Bu tarih sonrasında bir değerlendirme ve yenileme sözkonusu olmamıştır.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu 04/01/2019 tarih ve 002-121 sayılı üst yöneticinin onayı ile görevlendirilmiştir.

İdarenin işlevsel olarak bağımsız, iç kontrol uygulamalarının etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek amacına yönelik makul güvence, danışmanlık ve denetim görüşü sağlayabilecek bir iç denetim birimi bulunmaktadır. İç denetim birimi iki iç denetçi ile görev yapmakta ve 2018 yılı denetim programları çerçevesinde süreç denetimi yürütüldüğü anlaşılmaktadır.

İdareler iç kontrol sistemlerinin kurulmasına ilişkin amaç ve hedefleri stratejik düzeyde ele almalıdırlar. Bu çerçevede idarenin 2014-2015 Stratejik planında Kurumsal kapasiteyi artırmak ve etkinleştirmek amacı altında "İç kontrol sisteminin kurmak ve uygulamak" hedefinin yer aldığı görülmektedir. Yine iç denetim planlaması ve programı ile süreç denetimi ve ön mali kontrol de iç kontrolün bileşenleri olarak stratejide yeralmıştır. Buna rağmen faaliyet raporlarında faaliyetin "izlemeye" ilişkin göstergesinde ilerleme kaydedilemediği gözlemlenmektedir.

www.balioglu.net

İç kontrol sisteminin, dinamik ve kurulmakla biten bir yapılandırma faaliyeti olmadığı dikkate alındığında, özellikle izleme faaliyeti ile standartlara ilişkin koşulların ve bunlara ilişkin risklerin ve risklere ilişkin eylem ve kontrollerin yılda en az bir defa gözden geçirilerek güncellenmesi gereği açıktır.

İdare, gerekli bütün şartlar için eylemler ve kontroller oluşturmuştur. Buna rağmen kontrolün varlığı, tek başına güvence sağlamamaktadır. Kontroller uygulanmaları ile ve uygulamanın iç kontrolün amaçlarına etkin hizmet edip etmemesine göre güvence sağlayacaklardır.

Kontrol ortamı standardı, personel ve yönetici davranışlarına ilişkin şartlar içerir ve bu standarda ilişkin koşullar için faaliyet ve çıktıların etkinliği değerlendirilerek yeni önlemler alınması gerekmektedir.

Riskler doğaları gereği sürekli değişen, farklılaşan ve bu nedenle de yönetilmeleri için dinamik güncelleme ve önlem alınmasını gerektiren faktörler olmasına rağmen risk çalışmaları sonuçlandırılmamıştır. Bu nedenle periyodik güncellemelerde risk değerlendirmesinin öncelikle ele alınması gerekir. Riskli alanların öncelikle ele alınması

gereği, İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslarda belirtilen iç kontrol ilkelerinden biridir.

Bilgi ve iletişim standardına ilişkin şartların güvence sağlayabilmesi de sırasıyla kontrollerin varlığına, çalışır olmalarına ve kontrollerin amaca uygunluğu ve etkinliğine bağlıdır. Nitekim bilişim kontrollerinin varlığı amacıyla yapılan incelemelerde başta strateji, risk yönetimi, yönetişim, politikalar vb. gibi, başta yönetim kontrolleri olmak üzere bilişim sistemleri kontrollerinde eksiklikler bulunduğu değerlendirilmelidir.

İzleme başlıklı iç kontrol standardı, iç kontrol sisteminin güçlendirilmesi ve sürdürülebilirliğe ilişkin koşullar içermektedir. İdare, yönetici görüşlerini, iç ve dış denetim raporlarındaki bulguları, talep ve şikâyetler gibi bilgi kaynaklarını kullanarak eylemleri ve kontrol faaliyetlerini gözden geçirmeli ve sistemini güncellemelidir. İdarenin kurduğu iç kontrol sisteminin en zayıf halkası izleme ve değerlendirme standardının gereğinin yerine getirilmemesidir.

İşlevsel olarak bağımsız, süreçler ve kontroller hakkında denetim görüşü sağlayacak bir iç denetim biriminin varlığı, iç kontrol sisteminin önemli bir parçasıdır. İç denetim birimi idarenin ihtiyaç duyduğu sistem hakkında bilgileri ve güvenceleri sağlayacak bir danışmanlık ve denetim organı durumundadır. Bu nedenle iç kontrol sisteminin güncellenmesinde iç denetim biriminin denetim, danışmanlık, süreç denetimi ve güvence sağlama işlevlerinin etkinliğini de değerlendirmesi uygun olacaktır.

Sonuç olarak idarenin kurduğu iç kontrol sisteminin büyük ölçüde uygun olduğu, bilişim kontrollerinin geliştirilmesi, risk değerlendirmelerinin etkinleştirilmesi ve izleme-değerlendirme açısından eksikliklerin giderilmesi ile iç kontrol sisteminin amaçlarına uygun; etkinlikle çalışan ve güvence sağlayan bir kontrol yapısına ulaşılmış olacaktır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Aydın Büyükşehir Belediyesinin 2018 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

www.balioglu.net

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

İdarenin diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis ettiği taşınmazlar ile kendisinin tahsisli olarak kullandığı taşınmazların muhasebe kayıtlarında yer almadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi Duran Varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemlerin düzenlendiği 187'nci maddesinin 2/a/5 bendinde;

"Kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazlar, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenler ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanlar yardımcı hesaplar itibarıyla izlenir." denilmektedir.

2018 tarihli Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planına göre;

- Kamu idaresinin diğer idarelere tahsis ettiği taşınmazların, niteliğine göre 250.02/251.02/252.02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar hesabında,

- Kamu idaresinin tahsisli kullandığı taşınmazların ise niteliğine göre 250.03/251.03/252.03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar hesabında izlenmesi gerekir.

Yapılan incelemede, Aydın Büyükşehir Belediyesi'nin 6 adet arsa ve 1 adet park olmak üzere toplam 7 adet taşınmazı, ilçe belediyelerine tahsis edildiği halde ilgili yardımcı hesaplara kaydedilmediğinden hala idarenin kullanımında görülmektedir. Aynı şekilde, 5 adet arsa, 1 adet tarla ve 1 adet zeytinlik olmak üzere toplam 7 adet taşınmaz, kendisine tahsis edildiği halde ilgili hesaplara kaydedilmediğinden idare bilançosunda görülmemektedir.

İdarenin diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis ettiği taşınmazlar ile kendisinin tahsisli olarak kullandığı taşınmazları, Mahalli İdareler Bütçe Muhasebe Yönetmeliği'nin öngördüğü şekilde muhasebeleştirmesi ve tablolarında göstermesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle Mahalli İdareler Bütçe Muhasebe Yönetmeliğinin öngördüğü şekilde Büyükşehir Belediye Başkanlığımızın diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis ettiği taşınmazlar ile kendisinin tahsisli olarak kullandığı taşınmazların 17/06/2019 tarih ve 10717 yevmiye numarası ile muhasebe kayıtlarına alındığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, idarenin diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis ettiği taşınmazlar ile

www.balioglu.net

kendisinin tahsisli olarak kullandığı taşınmazların 2019 yılında muhasebe kayıtlarına alındığı ifade edilmiş olmasına rağmen hatalı uygulama 2018 yılında devam etmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 2: Taşınmazların Maliyet Bedeli veya Rayiç Değer Üzerinden Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

İdarenin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların maliyet bedeli veya rayiç değerlerinin tespit edilmediği ve bu taşınmazların bu değerler üzerinden kayıtlara alınmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 5'nci maddesinin 2 ve 3'üncü fıkralarında,

"(2) (Ek: 3/6/2014-2014/6455 K.) Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlar maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenler ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınır. Ancak;

a) Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlardan maliyet ve rayiç bedeli belirlenemeyen taşınmazlar,

b) Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılan taşınmazlar,

c) Ek 1'deki Kayıt Planının "Orta Malları" başlığı altında yer alan taşınmazlar,

ç) Ek 1'deki Kayıt Planının "Genel Hizmet Alanları" başlığı altında yer alan taşınmazlar,

d) Bakanlık tarafından iz bedeli ile takip edilmesine karar verilen taşınmazlar,

iz bedeli üzerinden kayıtlara alınır.

(3) (Ek: 3/6/2014-2014/6455 K.) Taşınmazların rayiç değeri; maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanlar ise bu idarelerce tespit edilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan Yönetmelik'in 03.06.2014 tarih 2014/6455 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile

www.balioglu.net

eklenen "Mevcut Taşınmazların Kaydına İlişkin İşlemler" başlıklı Geçici 1'inci maddesi hükmü uyarınca, taşınmazların en geç 30/9/2014 tarihine kadar emlak vergi değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması ve 31/12/2017 tarihine kadar ise maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir.

Kamu idarelerinin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince taşınmazların maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden niteliğine göre yönetmelik ekinde belirtilen formlara yazılması, mali hizmetler birimince bu formların konsolide edilerek bu Yönetmeliğin ekinde (Ek 7) bulunan örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvelleri oluşturulması ve bu form ve icmal cetvellerinin esas alınarak muhasebe kayıtlarının yapılması gerekir.

İdare mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınmaması; mali tabloları etkilemekte ve bilançoda maddi duran varlıkları içerisinde yer alan 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabının kayıt ve tutar olarak gerçeği yansıtmamasına neden olmaktadır.

www.balioglu.net

Kamu idaresi cevabında; özetle Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri doğrultusunda, Büyükşehir Belediyemizin mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazların maliyet bedeli ve rayiç değerlerinin tespitinin yapıldığı, maliyet bedeli ve rayiç değeri üzerinden değerlemesi yapılan taşınmazların 17/06/2019 tarih ve 10717 yevmiye numarası ile muhasebe kaydına alındığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, maliyet bedeli ve rayiç değeri üzerinden değerlemesi yapılan taşınmazların 2019 yılında muhasebe kaydına alındığı ve diğer çalışmaların devam ettiği anlaşıldığından, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

8. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Devlet Malzeme Ofisine Ön Ödeme Şeklinde Verilen Kredilerden Harcanmayan Tutarların Süresinde İade Edilmemesi

2018 yılı içerisinde Devlet Malzeme Ofisine mal alımları için kredi verildiği ancak kredilerin harcanmayan kısımlarının son harcama tarihinden itibaren üç iş günü içinde iade edilmediği görülmüştür.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunun 35'inci maddesinde; Harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabileceği, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde ön ödeme şekilleri, devir ve mahsup işlemleri, yapılacak ön ödemelerin idareler ve gider türleri itibarıyla miktarı ve oranlarının belirlenmesi, zorunlu hallerde yapılacak harcamalar için ön ödemenin tutarı ve mahsup süresi, mutemetlerin görevlendirilmesi ve diğer işlemlere ilişkin usul ve esasların Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

www.balioglu.net

Anılan Kanunun 35'inci maddesine dayanılarak çıkarılan Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 11'inci maddesinde, mutemetlerin işin tamamlanmasından sonra, avanslarda bir ay, kredilerde üç aylık sürelerin bitimini beklemeden, son harcama tarihini takip eden üç iş günü içinde ön ödeme artığını iade etmek ve süresinde mahsubunu yaparak hesabını kapatmak zorunda oldukları ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 123'üncü maddesinde Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in mahalli idareler hakkında da uygulanacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede 2018 yılı içerisinde Devlet Malzeme Ofisine mal alımları için kredi verildiği ancak kredilerin harcanmayan kısımlarının son harcama tarihinden itibaren üç iş günü içinde iade edilmediği görülmüştür.

Ön ödeme artıklarının son harcama tarihini takip eden üç iş günü içinde iade edilmesinin sağlanması gerekir.

Kamu idaresi cevabında; aynen "Bulgudaki tespitler doğrultusunda, işlem tesis edilmek üzere 09/05/2019 tarih ve 1266 sayılı yazı ile Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı tarafından bütün Daire Başkanlıklarına ön ödeme artıklarının son harcama tarihini takip eden üç iş günü içinde iade edilmesinin sağlanması ve gerekli işlemlerin yapılması hususunda yazı yazılarak bilgilendirmiştir." denilmektedir

Sonuç olarak, bulgu konusu hususun devam edip etmediği takip eden denetim dönemlerinde izlenecektir.

BULGU 2: Doğrudan Temin Yöntemi ile Yapılan ve Gerçekleşmesi Belli Süreyi Gerektiren Mal Alım İşlerinde Sözleşme Yapılmaması

Park ve Bahçeler Daire Başkanlığı tarafından doğrudan temin yöntemi ile yapılan mal alımları belli bir süreyi gerektirdiği halde bu alımlarda sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 53'üncü maddesine dayanılarak hazırlanan Kamu İhale Genel Tebliğinin 22'nci maddesinde; doğrudan temin kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanmasının zorunlu olduğu, bir defada yapılacak alımlarda sözleşme yapılmasının idarelerin takdirinde olduğu belirtilmiştir.

www.balioglu.net

Doğrudan temin uygulamasında sözleşme düzenlenmesi, idarenin takdirinde bir husus olmakla birlikte özellikle bir defada yapılmayacak alımlarda, bir başka ifadeyle işin gerçekleştirilmesinin belli bir süreye bağlı olduğu mal, hizmet veya yapım islerinde sözleşme düzenlenmesi gerekir.

Yapılan incelemelerde doğrudan temin kapsamında yapılan; çiçek torfu, dolamit taşı, bordür ve tabela alımlarında işin süresinin 15 gün ile 45 gün arasında belirlenmiş olmasına rağmen gerçekleşmesi belli bir süreyi gerektiren bu alımlarda sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

Sözleşme yapılması hukuki uyuşmazlıkların çözümünde ve tarafların hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesinde önem arz ettiğinden, işin tamamlanmasının belli bir süreyi gerektirdiği durumlarda sözleşme düzenlenmesi gerekir.

Kamu idaresi cevabında; özetle bulgudaki tespitler doğrultusunda işlem tesis edilmek üzere Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı tarafından bütün daire başkanlıklarına doğrudan temin yöntemi ile yapılan ve gerçekleşmesi belli süreyi gerektiren mal alımı işlemlerinde

sözleşme yapılması ile ilgili yazı yazıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: 696 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Kapsamında İş Eksilişi Yapılması Gereken Sözleşmelerin Feshedilmesi

696 Sayılı KHK kapsamında iş eksilişi yapılması gereken 2 adet personel çalışmasına dayalı hizmet alım sözleşmesinin feshedildiği görülmüştür.

24/12/2017 tarih ve 30280 sayılı RG'de yayımlanarak yürürlüğe giren 696 KHK ile 375 sayılı KHK'ye eklenen geçici 23 ve geçici 24'üncü maddeleri ile bu Kararname uyarınca 1/1/2018 tarih ve 30288 sayılı RG'de yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında Çalıştırılmakta Olan İşçilerin Sürekli İşçi Kadrolarına veya Mahalli İdare Şirketlerinde İşçi Statüsüne Geçirilmesine İlişkin 375 Sayılı KHK'nin Geçici 23 ve Geçici 24'üncü Maddelerinin Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslarda, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında çalıştırılanların, sürekli işçi kadrolarına veya mahalli idare şirketlerinde işçi statüsüne geçirilmesine ilişkin düzenleme ve açıklamalar yapılmıştır.

375 Sayılı KHK'nin Geçici 23'üncü maddesinin yedinci fıkrasında sürekli işçi kadrolarına geçirileceklerin istihdam edilmesine esas hizmet alım sözleşmeleri, geçiş işleminin yapıldığı tarih itibarıyla feshedilmiş sayılacağı, sekizinci fıkrasında ise sürekli işçi kadrolarına geçirileceklerin istihdam edilmesine esas hizmet alım sözleşmelerinde personel çalıştırılmasına dayalı olmayan kısımların da bulunması halinde, personel çalıştırılmasına dayalı olan kısımlar için iş eksilişi yapılmış sayılacağı; Mahalli idareleri düzenleyen Geçici 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasında ise Geçici 23'üncü maddesinin yedinci ve sekizinci fıkrasının kıyasen uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda anılan usul ve esasların 45'inci maddesinde; tamamen personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı niteliği taşıyan sözleşmelerin, işçi statüsüne geçiş işleminin yapıldığı tarih itibarıyla feshedileceği, aynı ihale sözleşmesi kapsamında hem personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı hem de personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımının bulunması halinde ise işçi statüsüne geçiş işleminin yapıldığı tarih itibarıyla personel çalıştırılmasına dayalı olan kısımlar için iş eksilişi yapılacağı ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

Buna göre, 696 sayılı KHK kapsamında yer alan hizmet alım sözleşmelerinde personel çalıştırılmasına dayalı olmayan kısımların da bulunması halinde, personel çalıştırılmasına dayalı olan kısımlar için iş eksilişi yapılması gerekir.

İdarenin, 696 Sayılı KHK kapsamında 3 adet personel çalışmasına dayalı hizmet alım sözleşmesi olduğu, söz konusu sözleşmelerin birim fiyat şeklinde ihale edildiği ve hem personel çalıştırılmasına dayalı hem de personel çalıştırılmasına dayalı olmayan kısımlarının bulunduğu, sözleşmelerden 2 sinin feshedildiği diğerinde ise iş eksilişi yapıldığı görülmüştür.

Bu kapsamda;

- Aydın İli Sınırları İçerisinde Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığının Bakım, Onarım, Tamirat, Sulama, Montaj İşleri İçin Personel, Araç ve Malzeme Alımı Hizmeti İşi (01.01.2017-31.08.2019) 02.04.2018 tarihinde feshedilmiş ve 456,324,60 TL. tutarındaki tazminat, 09.05.2018 tarih ve 9313 nolu yevmiye ile firmaya ödenmiştir.

- Aydın Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı ve Bağlı Birimlerinin 01.01.2017-31.08.2019 Tarihleri Arası İçin Güvenlik Hizmet Alımı İşi, 02.04.2018 tarihinde feshedilmiş ve 288.643,50 TL tutarındaki tazminat 25.05.2018 tarih ve 9720 nolu yevmiye ile firmaya ödenmiştir.

www.balioglu.net

Bu iki ihaleye ait sözleşmelerin iş eksilişi yapılarak devam edilmesi gerekirken sözleşmelerin feshedilmesi sonucu 744.968,10 TL tutarındaki tazminat tutarı 01.09.2019 tarihinde ödenmesi gerekirken yukarıda belirtilen tarihlerde ödenmiştir. Böylece 2019 mali yılında yapılacak bir giderin 2018 mali yılında yapılması, 2018 mali yılı bütçe giderlerinin 744.968,10 TL fazla olmasına neden olmuştur.

Kamu idaresi cevabında; özetle 696 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 83 üncü maddesi ile değiştirilen 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62 inci maddesinin (e) fıkrasında;

"Bu bendin uygulanmasında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı; bu Kanun ve diğer mevzuattaki hükümler uyarınca ihale konusu işte çalıştırılacak personel sayısının ihale dokümanında belirlendiği, bu personelin çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı, yaklaşık maliyetinin en az %70'lik kısmının asgari işçilik maliyeti ile varsa ayni yemek ve yol giderleri dâhil işçilik giderinden oluştuğu ve niteliği gereği süreklilik arz eden işlere ilişkin hizmet alımlarını ifade eder. Hizmet alım sözleşmesi kapsamında niteliği

birbirinden farklı hizmet türlerinin bulunması halinde personel çalıştırılmasına dayalı olup olmama yönünden yapılacak değerlendirme her hizmet türü için ayrı ayrı yapılır. Danışmanlık hizmetleri, hastane bilgi yönetim sistemi hizmetleri ve çağrı merkezi hizmetlerine ilişkin alımlar personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak kabul edilmez." denildiği

Yine 696 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 24 üncü maddesinde *"Bu maddenin uygulanmasında, mahalli idare veya şirketlerinin bütçelerinden yapılan, yıl boyunca devam eden, niteliği gereği süreklilik arz eden ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı park ve bahçe bakım ve onarımı ile çöp toplama, cadde, sokak, meydan ve benzerlerinin temizlik işlerine ilişkin alımlar da personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak kabul edilir."* hükmünün mevcut olduğu,

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında Çalıştırılmakta Olan İşçilerin Sürekli İşçi Kadrolarına veya Mahalli İdare Şirketlerinde İşçi Statüsüne Geçirilmesine İlişkin 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 23 ve 24 üncü Maddelerinin Uygulanmasına Dair Usul ve Esasların "Geçici 24 üncü Maddenin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar" başlıklı 3 üncü bölümünün 29 uncu maddesinde hizmet alım sözleşmesi açısından kapsamın belirlendiği, söz konusu maddede personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımının tanımı, nitelikleri ve hangi işlerin personel çalıştırmasına dayalı işler olduğunun belirtildiği,

Bulguda tespiti yapılan; Aydın İli Sınırları İçerisinde Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığının Bakım, Onarım, Tamirat, Sulama, Montaj İşleri için Personel, Araç ve Malzeme Alımı Hizmet İşi ve Aydın Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı ve Bağlı Birimlerinin 01.01.2017-31.08.2019 Tarihleri Arası İçin Güvenlik Hizmet Alım İşi hizmet alım sözleşmelerinin, yukarıda açıklanan mevzuatla birlikte değerlendirildiğinde tamamen personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olduğu konusunda şüphe olmadığı, ihale konusu işlerin mevzuatta tek tek sayılarak bunların personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olduğu hüküm altına alındığı,

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerine rağmen bulgularda tespiti yapılan Park ve bahçe bakım ve onarımı hizmet sözleşmelerinde sözleşme süresince kullanılacağı için ihale dokümanında teklif fiyata dâhil olduğu belirtilen, araç gereçler, iş makinaları, makine ve motor, el aletleri güvenlik ihalesi için güvenlik hizmeti alımı ihale dokümanında belirtilen üç adet binek araç, telsiz, cop, kelepçe vb. malzemelerin, 375 sayılı Kanun Hükmünde

www.balioglu.net

Kararnamenin geçici 24 üncü maddesinin 2 inci fıkrasıyla atıf yapılan geçici 23 üncü maddesinin 8 inci fıkrası ile Usul ve Esasların 45 inci maddenin 2 inci fıkrası kapsamında personel çalıştırılmasına dayalı olmayan kısımlar olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı,

Söz konusu araç gereçlerin ayrı bir hizmet alımı olmayıp sözleşme konusu hizmetin ifası için mutlak gerekli ve bütünlük arz eden ihtiyaçlar olduğu, 696 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve bu Kararnameye dayanılarak çıkartılan alt mevzuatlar ile Kamu İhale Kurumunun 2018/DK.D-19 karar nolu kararında "aynı ihale sözleşmesi kapsamında hem personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı hem de personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımlarına" tek bir örnek verildiği, o da malzemeli yemek ve temizlik işlerinin bir arada ihale edildiği ihaleler olduğu, burada malzemeli yemek alımı ve temizlik işleri iki ayrı hizmet türü olup; malzemeli yemek alımı hizmeti, personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımına, temizlik işleri ise personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımına örnek teşkil ettiği,

www.balioglu.net

Bulguya konu sözleşmelerde, ihale dokümanında belirtilen araç ve gereçlerin, malzemeli yemek alımı ihalesi gibi personel çalıştırılmasına dayalı olmayan kısımlar olarak değerlendirmek belirtilen mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil edeceği, zira bu araç ve gereçlerin ayrı bir hizmet alımı olmadığı, park bahçe temizliği ve güvenlik hizmeti alımı hizmet sözleşmelerinin ifası için zorunlu olan ve ayrı ihale edilmesi mümkün olmayan mal ve malzemeler olduğu,

Buna benzer araç ve gereçlerin personel çalıştırılmasına dayalı olmayan kısımlar olarak değerlendirilmesi mümkün olmadığından, 696 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve buna dayanılarak çıkartılan Usul ve Esaslarda bu araç ve gereçlerin ihale feshedildikten sonra ihtiyaç duyulması halinde, ihtiyaç duyulan taşınırlar ile tüketim malzemelerinin belirlenen komisyon aracılığıyla kiralanması ya da satın alınması yoluna gidilebilmesi için 696 Sayılı Kanunun Hükmünde Kararname ve buna dayanılarak çıkarılan Usul ve Esasların ilgili maddelerine hüküm konulduğu,

Söz konusu araç ve gereçlerin personel çalıştırılmasına dayalı kısımlar olarak değerlendirilip sözleşme sonuna kadar bunların kullanımına devam edilmesi düşünülseydi "ihtiyaç duyulan taşınırlar ile tüketim malzemelerinin" işi yapan yükleniciden veya piyasadan satın alınması ya da kiralanmasına gidilebilmesi için hüküm konulmayacağı,

Yukarıda belirtilen açık hükümlere rağmen herhangi bir kamu zararına sebep olmamak için kurumumuz, 696 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve buna dayanılarak çıkarılan Usul ve Esaslar ile ilgili oluşan tereddütlerin giderilmesi amacıyla görüş alınması yoluna gidilerek personel çalışmasına dayalı olmayan kısımların sözleşme süresinin sonuna kadar devam edilip edilmeyeceği hususu ile ilgili iki defa Kamu İhale Kurumundan ve bir defa İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Müdürlüğünden görüş talep edildiği ancak talebimize herhangi bir karşılık verilmediği,

Kamu İhale Kurumu yetkilileri ile telefonla yapılan görüşmelerde söz konusu maddenin açık olduğu, park bahçe bakım ve onarım işleriyle çöp toplama, cadde, sokak, meydan ve benzerlerinin temizlik işlerinin personel çalışmasına dayalı hizmet Alımı olduğu yasal düzenlemelerde açıkça belirtildiği, bu nedenle söz konusu ihalelerin Usul ve Esasların 45 inci maddesine göre feshedilmesi gerektiği bu ihalelerde fiilen kullanılmakta olan taşınırlar ile tüketim malzemelerinden hizmetin sunulabilmesi için ihtiyaç duyulduğu idarece veya idarenin şirketince belirlenenlerin kurulacak komisyon tarafından satın alınmasının ya da kiralanmasının yapılması gerektiği bildirildiği,

Bulguya konu olan iki adet hizmet alım sözleşmesinin, yukarıda detaylarıyla açıklandığı üzere, bu hizmetlerin tamamen personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımları olduğu hüküm altına alındığından, sözleşme kapsamındaki işçilerin Büyükşehir Belediyemizin çoğunluk hissedarı olduğu Aydın Büyükşehir Belediyesi Personel A.Ş' ye geçişleri sağlanarak sözleşmelerin feshedildiği,

İfade edilmiştir.

Sonuç olarak, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62 inci maddesinin (e) fıkrasında; personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımının tanımı yapılmıştır. 696 sayılı KHK gereği sözleşmelerin feshedilmesi veya iş eksilişi yapılması için personel çalıştırmasına dayalı hizmet alımı olması gerekir.

Bulguda yer verilen iki hizmet alım işinin personel çalıştırmasına dayalı hizmet alımları olduğu anlaşılmış ve kamu idaresi de buna katılmıştır.

375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 23'üncü maddesinin yedinci fıkrasında sürekli işçi kadrolarına geçirileceklerin istihdam edilmesine esas hizmet alım sözleşmelerinin, geçiş işleminin yapıldığı tarih itibarıyla feshedilmiş sayılacağı, sekizinci fıkrasında ise sürekli işçi kadrolarına geçirileceklerin istihdam edilmesine esas hizmet alım

www.balioglu.net

sözleşmelerinde personel çalıştırılmasına dayalı olmayan kısımların da bulunması halinde, personel çalıştırılmasına dayalı olan kısımlar için iş eksilişi yapılmış sayılacağı;

Yukarıda anılan usul ve esasların 45'inci maddesinde; tamamen personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı niteliği taşıyan sözleşmelerin, işçi statüsüne geçiş işleminin yapıldığı tarih itibarıyla feshedileceği, aynı ihale sözleşmesi kapsamında hem personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı hem de personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımının bulunması halinde ise işçi statüsüne geçiş işleminin yapıldığı tarih itibarıyla personel çalıştırılmasına dayalı olan kısımlar için iş eksilişi yapılacağı ifade edilmiştir.

Görüleceği üzere; personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı için ikili bir durum düzenlenmiştir. Buna göre, tamamen personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı niteliği taşıyan sözleşmelerin feshedilmesi, aynı ihale sözleşmesi kapsamında personel çalıştırılmasına dayalı olmayan kısımların da bulunması halinde, personel çalıştırılmasına dayalı olan kısımlar için iş eksilişi yapılması gerekir.

Bulguda yer verilen iki hizmet alım işinin personel çalıştırmasına dayalı olmayan kısımlarının olduğu anlaşıldığından bu sözleşmelerde sadece iş eksilişi yapılması gerekirken bu sözleşmelerin feshedilmesi mevzuata aykırıdır.

www.balioglu.net

Kamu idaresi cevabında; ihale kapsamındaki araç ve gereçlerin personel çalıştırmasına dayalı kısımlar olduğu belirtilmiştir. Ancak 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62 inci maddesinin (e) fıkrasında yer alan personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımının tanımı ile teklif cetvelinde bu araç ve gereçlerin her birisi için ayrı ayrı teklif verildiği ve bunlara ait teklif fiyatların personel iş kalemlerine dâhil olmadığı dikkate alındığında bu işler kapsamındaki araç ve gereçlerin personel çalıştırılmasına dayalı olmayan kısımlar olduğu açıktır.

Kamu idaresi cevabında; Söz konusu araç ve gereçlerin personel çalıştırılmasına dayalı kısımlar olarak değerlendirilip sözleşme sonuna kadar bunların kullanımına devam edilmesi düşünülseydi "ihtiyaç duyulan taşınırlar ile tüketim malzemelerinin" işi yapan yükleniciden veya piyasadan satın alınması ya da kiralanmasına gidilebilmesi için hüküm konulmazdı denilmiştir.

375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 24 üncü maddesinin beşinci fıkrasında; *"Bu maddeye göre feshedilmiş sayılan veya iş eksilişi yapılan hizmet alım sözleşmeleri kapsamında idarelere ait işyerlerinde hizmetlerin yürütülmesinde fiilen*

kullanılmakta olan taşınırlar ile tüketim malzemelerinden hizmetin sunulabilmesi için ihtiyaç duyulduğu ilgili şirketlerce belirlenenlerin satın alınmasına veya kiralanmasına, en az üç kişiden oluşan komisyon tarafından karar verilir. Bu karara dayalı olarak tespit edilen taşınırlar ve tüketim malzemeleri aynı komisyon tarafından tespit edilen bedel üzerinden ilgili şirketlerce satın alınabilir veya kiralanabilir." denilmektedir.

Buna göre; taşınırlar ile tüketim malzemelerinin satın alınması veya kiralanması ilgili belediye şirketi tarafından yapılabilir. Belediyeler sözleşme kapsamındaki taşınırlar ile tüketim malzemelerini komisyon kararıyla satın alamaz veya kiralayamaz.

Bu kapsamda ilgili belediye şirketi feshedilmiş sayılan hizmet alım sözleşmeleri kapsamındaki taşınırlar ile tüketim malzemelerini satın alabilir veya kiralayabilir. Birde iş eksilişi yapılan hizmet alım sözleşmeleri kapsamında olan ve birim fiyatı belli olmayan ve fiyatı diğer kalemlerin içerisinde yer alan taşınırlar ile tüketim malzemeleri ilgili belediye şirketi tarafından satın alınabilir veya kiralanabilir. Aksi takdirde fiyatı teklif birim cetvelinde olan taşınır ve tüketim malzemelerin fiyatlarının yeniden belirlenmesi işin doğasına ve ihale mevzuatına aykırıdır.

www.balioglu.net

Görüldüğü üzere bu hüküm belediye şirketleri için düzenlendiğinden belediyenin bu hükme istinaden araç ve gereçleri komisyon kararıyla kiralaması mevzuata aykırı olacaktır.

Kamu idaresi cevabında belirtilen şifahi görüşlerin herhangi bir geçerliliği bulunmamaktadır.

Bununla birlikte Kamu İhale Kurumu 2018/DK.D-113 sayılı düzenleyici kararında; sürekli işçi kadrolarına geçirileceklerin istihdam edilmesine esas hizmet alım sözleşmelerinde personel çalıştırılmasına dayalı olmayan kısımlarında bulunması halinde, personel çalıştırılmasına dayalı olan kısımlar için iş eksilişi yapılmış sayılacağı ifade edilmiş iş eksilişi yapılan ihalelerde fiyat farkı katsayılarının yeniden nasıl hesaplanacağı açıklanmıştır. Şayet iş eksilişi olmasaydı Kamu İhale Kurumu bu düzenleyici kararı almazdı.

İdarenin, 696 Sayılı KHK kapsamında 3 adet personel çalışmasına dayalı hizmet alım sözleşmesi olduğu, söz konusu sözleşmelerin birim fiyat şeklinde ihale edildiği ve hem personel çalıştırılmasına dayalı hem de personel çalıştırılmasına dayalı olmayan kısımlarının bulunduğu halde sözleşmelerden 2 sinin feshedilmesi diğerinde ise iş eksilişi yapılması kamu idaresi cevabındaki çelişkiyi ortaya koymaktadır.

Bu iki ihaleye ait sözleşmelerin iş eksilişi yapılarak devam edilmesi gerekirken sözleşmelerin feshedilmesi mevzuata aykırıdır.

BULGU 4: İdare Mülkiyetindeki Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar Olarak Kaydedilmesi

İdarenin mülkiyetinde bulunan taşınmazların muhasebe kayıtlarında tahsisli kullanılan taşınmazlar olarak kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe Muhasebe Yönetmeliğinin binalar hesabının anlatıldığı 192'nci maddesinde;

"Binalar hesabı, eklenti ve bütünleyici parçaları dâhil olmak üzere, kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan binalar ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılır." denilmektedir.

2018 Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planına göre ise;

- Kamu idaresinin mülkiyetindeki taşınmazların (binaların) 252.01 Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Olan Binalar hesabında,
- Kamu idaresinin tahsisli kullandığı taşınmazların (binaların) ise 252.03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar (binalar) hesabında izlenmesi gerekir.

İdarenin tahsisli kullandığı herhangi bir bina olmadığı halde kendi mülkiyetindeki binaları muhasebe kayıtlarında tahsisli kullanılan binalar olarak gösterdiği anlaşılmaktadır.

İdarenin mülkiyetindeki binaları tahsisli kullanılan binalar olarak kaydetmesi sonucu kayıt ve tablolarda 252.03.02.05.99 Tahsisli Kullanılan Binalar hesabı 23.005.525,30 TL fazla, 252.01.02.05.99 Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Olan Binalar hesabı ise 23.005.525,30 TL eksik gösterilmiş olmaktadır.

İlgili varlıkların Mahalli İdareler Bütçe Muhasebe Yönetmeliğinin öngördüğü düzende muhasebeleştirilmesi gerekir.

Kamu idaresi cevabında; özetle Büyükşehir Belediyemizin mülkiyetinde bulunan taşınmazların sehven tahsisli kullanılan taşınmazlar olarak kaydedildiği bulgudaki tespitler doğrultusunda hatalı olarak yapılan muhasebe kayıtlarının Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre düzeltildiği ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

Sonuç olarak, düzeltme kaydı 2019 yılında yapılmış olmasına rağmen hatalı kayıt 2018 yılında devam etmiştir.

BULGU 5: Telekomünikasyon Alt Yapı ve Şebekelerinden Alınan Geçiş Hakkı Bedellerinin İlgili İlçe Belediyelerine Aktarımının Yapılmaması

İdare sınırları içerisinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin tahsil edildiği ancak ilgili ilçe belediyelerine herhangi bir ücret aktarılmadığı görülmüştür.

27.12.2012 tarih ve 28510 sayılı RG'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik'te; elektronik haberleşme altyapısı, elektronik haberleşme şebekesi, geçiş hakkı, geçiş hakkı sağlayıcısı, işletmeci, geçiş hakkı ücreti ve geçiş hakkı ücret tarifesi gibi pek çok husus açıklanmıştır. Aynı Yönetmelik'te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları Yönetmelik'te belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, geçiş hakkına ait ücretlerin ödeme şeklinin sözleşmede yer alacağı hüküm altına alınmış, ayrıca 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmelik'e eklenmiştir.

www.balioglu.net

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin 14'üncü maddesinde ise; büyükşehir ve ilçe belediyelerinin cadde, bulvar, meydan ve sokaklarında yapılacak tüm kazılardan elde edilecek gelirlerin büyükşehir belediyesi bünyesinde açılacak alt yapı yatırım hesabında toplanacağı ve söz konusu kazılardan elde edilen gelirlerin ilgili belediyeye aktarılacağı belirtilmiştir.

Öte yandan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 23'üncü maddesinde; büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşları ile ilçe belediyelerinin tahsil ettikleri vergi ve diğer mali yükümlülükler dolayısıyla birbirlerine ödemeleri gereken paylar ile su, atık su ve doğalgaz bedellerini zamanında yatırmamaları halinde, ilgili belediyenin talebi halinde yükümlü belediyenin iller bankası payından kesileceği ve aktarmanın yapılmamasından kaynaklanacak faiz ve benzeri her türlü zararın tazmininden üst yöneticiler ile mali hizmetler müdürlerinin sorumlu olacakları hükme bağlanmıştır.

İdarenin 2018 yılı hesabının incelenmesi neticesinde, söz konusu bedellerin Büyükşehir Belediyesince tahsil edildiği ancak ilgili ilçe belediyelerine herhangi bir ücret aktarılmadığı görülmüştür. İdarenin 2015-2018 döneminde ilgili ilçe belediyelerine aktarması

gereken toplam tutar 391.361,85 TL olup gerekli aktarımların gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; aynen "Telekomünikasyon alt yapı ve şebekelerinden alınan geçiş haklarının tarh, tahakkuk işlemleri Fen İşleri Daire Başkanlığı Aykome Şube Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. Bulgudaki tespitle ilgili olarak 12/05/2019 tarihinde Fen İşleri Daire Başkanlığı'na yazı yazılmıştır." denilmektedir.

Sonuç olarak, bulgu konusu hususun devam edip etmediği takip eden denetim dönemlerinde izlenecektir.

BULGU 6: Belediye Sınırları Dâhilinde Faaliyette Bulunan Bazı Toplu Taşıma Araçlarının İzin veya Ruhsat Almaksızın Çalışması

Belediye sınırları dâhilinde faaliyette bulunan taksi, minibüs, otobüs ve servislerin Aydın Büyükşehir Belediyesinden izin veya ruhsat almadan çalıştıkları tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunun 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (p) bendinde; *"Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dâhil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek."* hükmü yer almaktadır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunun Ek.2 maddesinin üçüncü fıkrasında ise; *"İlgili belediyeden izin veya ruhsat almaksızın, belediye sınırları dâhilinde ticari amaçlı yolcu taşıyan kişiye, (...) bağlı bulunduğu durak, işyeri ve işletmelerin sorumlularına birinci fıkrada gösterilen idari para cezası üç kat olarak, fiilin işlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde tekerrürü halinde ise beş kat olarak uygulanır. Ayrıca, araç her defasında altmış gün süre ile trafikten men edilir."* düzenlemesi bulunmaktadır.

İdarenin toplu taşıma araçlarına ait yönetmeliklerinde; araçların her yıl ruhsat harcını ödeyerek ruhsatlarını alması, bu ruhsatların her yıl yenilenmesi gerektiği ve çalışma ruhsatı olmadan (toplu çalışma izin belgesi) araçların çalıştırılmasının yasak olduğu belirtilmiştir.

2018 yılı içerisinde çalışan; 2877 adet halk otobüsü ve minibüsünden (M plaka) 821 adedinin, 894 adet taksiden (T plaka) 196 adedinin ve 2198 adet servisten 748 adedinin çalışma ruhsat (toplu çalışma izin belgesi) almadan çalıştıkları tespit edilmiştir.

Gerekli denetim ve kontrollerin yapılması ile para cezalarının uygulanması için, ruhsatı olmadan çalışan araçların emniyet müdürlüğüne ve belediye zabıta birimine bildirilmesi ve ruhsatı olmayan araçların çalışmalarına izin verilmemesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda yer alan cezai işlemlerin emniyet ve jandarmaya ait kolluk kuvvetleri tarafından uygulanmakta, söz konusu Kanun gereğince ise belediyemiz tarafından uygulandığı, bulguda yer alan izinsiz çalışan araçlar için bulguda yer alan tespitler doğrultusunda denetim, kontrol ve cezai işlem uygulamalarının etkinliğinin artırılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda yer alan cezai işlemlerin emniyet ve jandarmaya ait kolluk kuvvetleri tarafından uygulandığı ifade edilmiştir. Ancak gerekli denetim ve kontrollerin yapılması ile para cezalarının uygulanması için, ruhsatı olmadan çalışan araçların Emniyet Müdürlüğüne, Jandarmaya ve Belediye zabıta birimine bildirilmesi gerekir.

Denetim, kontrol ve cezai işlem uygulamalarının etkinliğinin artırılacağı ifade edildiğinden, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

BULGU 7: Kemer Gölünde Belediye Meclis Kararı Olmadan Belediye Şirketi Tarafından Tekne Çalıştırılması

Aydın Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki Kemer Baraj Gölünde faaliyet gösteren teknelerin belediye meclisince bu hizmetin devredilmesi yönünde bir karar olmaksızın belediye şirketi tarafından çalıştırıldığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları başlıklı 7'inci maddesinin (f) fıkrasında, Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek Büyükşehir Belediyesine verilmiştir.

Anılan Kanunun 26'ncı maddesinde; büyükşehir belediyesinin toplu ulaşım

hizmetlerini 2886 sayılı hükümlerine tabi olmaksızın % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebileceği belirtilmiştir.

6360 sayılı Kanun ile Aydın Belediyesi büyükşehir belediyesine dönüştürüldüğünden ve belediye sınırları il mülki sınırları olarak belirlendiğinden, 31.03.2014 tarihinden itibaren il sınırları içindeki tüm toplu taşıma hizmetleri Büyükşehir Belediyesinin sorumluluk ve yetki alanına girmiştir.

Bu kapsamda; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından iç sular kapsamında bulunan Kemer Baraj Gölündeki taşımacılıkla ilgili tüm faaliyetler Aydın Büyükşehir Belediyesine devredilmiştir.

Yapılan incelemede; Kemer baraj gölündeki ulaşım hizmetlerinin belediye meclisi tarafından belediye şirketine devrine yönelik bir karar olmamasına rağmen, belediye şirketi tarafından 3 adet teknenin çalıştırıldığı tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

Belediyeye ait olan bu gelir getirici işletme hakkının, Kanun çerçevesinde belirli süreli, rekabete uygun, saydam ve ihale ilkelerinin gerektirdiği tüm şekil ve şartları içerecek şekilde verilmesi veya % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirkete büyükşehir belediyesi meclisinin kararına dayalı olarak devredilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 26'ncı maddesi gereği toplu ulaşım hizmetlerinin belediyenin %50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere meclis kararı ile devredebileceği,

Aydın İli Bozdoğan İlçesi Kemer Barajında belediye şirketi tarafından yapılan Kemer Kanyon gezisinin bir toplu taşıma ve ulaşım faaliyeti olmadığı, kanyon içinde yapılan bir gezi olduğu, baraj içinde aynı noktadan başlayan turlar kanyon gezisi yaparak yine aynı noktada bittiği, tur esnasında başka bir noktada duraklama ve yolcu indirme ve bindirme yapılmadığı, Bu kapsamda yapılan işlemin bir toplu taşıma ve ulaşım olarak dikkate alınmadığından meclis kararına gerek görülmediği

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının yazısında belirtilen taşımacılık faaliyetleri bir yerden başka bir noktaya yolcu taşınması durumunda hat izni ve ruhsatlandırma yapıldığı, konunun bu kapsamda değerlendirilmesinin uygun olacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Büyükşehir Belediyeleri Merkezleri Koordinasyon Yönetmeliğinin 4'üncü maddesinde *"Taşıma: Genel olarak belli bir ücret tarifesine göre kişilerin seyahat ihtiyacını temin etmek üzere kullanılan taksi dâhil ulaşım araçları ile bu maksatla kurulan, kara, deniz ulaşım sistemlerini"* ifade eder denilmektedir.

Dolayısıyla kamu idaresi cevabında belirtildiği şekliyle böyle bir taşımacılık tanımı bulunmamaktadır. İfade edilen Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının yazısı gönderilmemiştir.

Büyükşehir Belediyeleri Merkezleri Koordinasyon Yönetmeliğinde yer alan taşıma tanımı dikkate alındığında Kemer Baraj Gölündeki faaliyet taşıma faaliyetidir.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından iç sular kapsamında bulunan Kemer Baraj Gölündeki taşımacılıkla ilgili tüm faaliyetler Aydın Büyükşehir Belediyesine devredilmiştir.

Kemer baraj gölündeki taşıma/ulaşım hizmetlerinin büyükşehir belediyesi meclisinin kararına dayalı olarak belediyenin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirkete devredilmesi gerekmektedir.

Bulgu konusu hususun devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

BULGU 8: Engelliler İçin Erişilebilir Duruma Getirilmeyen Bazı Özel Halk Otobüslerinin Çalıştırılması

Aydın Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde toplu taşıma hizmeti veren bazı özel halk otobüslerinin engelli vatandaşlarımızın kullanımına uygun hale getirilmediği ve bu araçlara çalışma ruhsatı da verilmemiş olmasına rağmen çalıştırıldıkları görülmüştür.

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun geçici 3'üncü maddesinin birinci fıkrasında;

"*Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan sürücü koltuğu hariç dokuz veya daha fazla koltuğu bulunan araçlarla sağlanan toplu taşıma hizmetlerinin engellilerin erişilebilirliğine uygun olması için gereken tedbirleri alır. Mevcut özel ve kamu toplu taşıma araçları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekiz yıl içinde, sürücü koltuğu hariç dokuz ila on altı oturma yeri olan araçlarla verilen toplu taşıma hizmetleri, turizm taşımacılığı yapılan araçlarla sağlanan taşıma hizmetleri ve özel ve kamu şehirlerarası toplu taşıma hizmetleri ile yolcu gemileri 7/7/2018 tarihine kadar engelliler için erişilebilir duruma getirilir*" denilmekte;

Aynı maddenin 1'inci fıkrasında ise, "…*Denetim sonucunda ilgili belediye ve kamu*

kurum ve kuruluşları ile umuma açık hizmet veren her türlü yapıların ve açık alanların malikleri ile toplu taşıma araçlarının sahiplerine eksikleri tamamlaması için birinci fıkrada belirtilen sürenin bitiminden itibaren iki yılı geçmemek üzere ek süre verilebilir." hükmüne yer verilmektedir.

Anılan Kanunun geçici 3'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında; şehir içi yolcu taşıma hizmeti yapan araçlardan erişilebilir olmayanlara yolcu taşıma hizmeti için yetki belgesi, izin ve çalışma ruhsatının verilmeyeceği ifade edilmiştir.

Söz Konusu Kanun 07.07.2005 tarihinde yürürlüğe girdiğinden, sürücü koltuğu hariç on altıdan daha fazla koltuğu bulunan özel halk otobüslerinin 07.07.2015 tarihi itibariyle engellilere uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede 2018 yılı sonu itibariyle sürücü koltuğu hariç on altıdan fazla koltuğu bulunan 335 adet özel halk otobüsünün engellilerin erişebileceği duruma getirilmediği ve bu araçlara çalışma ruhsatı verilmediği halde bu araçların çalıştığı görülmüştür.

www.balioglu.net

Toplu taşıma araçlarının erişilebilir hale getirilmesi ve bu araçlarda erişilebilirliğin izleme ve denetimini yapacak olan komisyonların teşkili, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları ile idari para cezalarının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir.

Bu Yönetmeliğe göre; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlükleri bünyesinde oluşturulan komisyonların toplu taşıma araçlarının erişilebilirlik tespitini yapması, izleme ve denetleme formlarını dikkate alarak rapor hazırlaması ve tespit edilen eksiklikler için il müdürlüğünce idari para cezasının uygulanması gerekmektedir.

Ayrıca ruhsatı olmayan servislerin çalışmalarına izin verilmemesi, zabıta birimi tarafından gerekli denetimlerin yapılması ve izin almadan çalışan servislerle ilgili gerekli işlemlerin büyükşehir belediyesince yapılması sağlanmalıdır.

Toplu taşıma araçlarının engellilere uyumlu hale getirilmemesi, engellilerin toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanmasını etkilemektedir.

Kamu idaresi cevabında; Bulguda belirtilen araçların minibüs statüsünde olduğu, Aydın Valiliği Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünün 06.02.2019 tarihli 341431 sayılı yazısı ile şehir içinde denetimimizde çalışan minibüs statüsündeki araçlara engelli

erişimine uygun hale getirilmesi için 07.07.2020 tarihine kadar süre verildiği, belediyemizden çalışma izni alarak ticari faaliyetine devam eden otobüs statüsündeki M plakalı araçların 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun çerçevesinde erişilebilir hale getirildiği, erişilebilir hale getirilmeyen otobüs statüsündeki araçlara belediyemiz tarafından çalışma belgesi/ruhsatı düzenlenmediği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, kamu idaresi cevabında belirtilen araçların minibüs statüsünde olduğu, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünün 06.02.2019 tarihli 341431 sayılı yazısı ile bu araçların engelli erişimine uygun hale getirilmesi için 07.07.2020 tarihine kadar süre verildiği belirtilmiştir.

*A*nılan Kanunun geçici 3'üncü maddesine göre; sürücü koltuğu hariç dokuz veya daha fazla koltuğu bulunan araçların engellilerin erişilebilirliğine uygun hale getirilmesi, sürücü koltuğu hariç on altıdan daha fazla koltuğu bulunan araçların 07.07.2015 tarihi itibariyle, sürücü koltuğu hariç dokuz ila on altı oturma yeri olan araçların ise 07.07.2020 tarihi itibariyle engellilere uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

Dolayısıyla kamu idaresi cevabında belirtilen 07.07.2020 tarihi sürücü koltuğu hariç dokuz ila on altı oturma yeri olan araçlar için geçerlidir. Bulgu konusu ise sürücü koltuğu hariç on altıdan daha fazla koltuğu bulunan araçlar ile ilgilidir.

Kamu idaresinin cevabının aksine bu süreler araçların cinsine göre değil, koltuk sayısına göre belirlenmiştir.

2018 yılı sonu itibariyle sürücü koltuğu hariç on altıdan fazla koltuğu bulunan 335 adet özel halk otobüsünün engellilerin erişebileceği duruma getirilmediği ve bu araçlara çalışma ruhsatı verilmediği halde bu araçların çalıştığı görülmüştür.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir

BULGU 9: Yevmiye Defterinde Geriye Dönük Kayıt Yapılması

Geçmiş tarih verilmek suretiyle geriye dönük yevmiye kaydı yapıldığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunun "Kayıt zamanı" başlıklı 50'nci maddesinde;

"Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir. Bütün malî

işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması şarttır." hükmü yer almaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin "Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinde;

"(1) İşlemler, yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedilir; buradan da usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistemli bir şekilde dağıtılır.

...

(4) Muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verilir. Gerek yevmiye defteri ve gerekse büyük defter ve yardımcı defter kayıtlarında bu yevmiye numaraları esastır."

www.balioglu.net

Aynı Yönetmelik'in "Kullanılacak defterler ve kayıt düzeni" başlıklı 44'üncü maddesinde ise;

"Yevmiye defteri, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarih ve numarasıyla ve maddeler halinde düzenli olarak yazıldığı müteselsil sıra numaralı defterdir. Yevmiye defterine açılış kaydı yapıldıktan sonra, günlük işlemler muhasebeleştirme belgelerine dayanılarak kaydedilir." denilmektedir.

Dolayısıyla muhasebe kayıtları yapılan işlemlerin kayda geçirildikleri tarih esas alınarak yevmiye tarih ve numarası verilmesi gereklidir.

İdarenin 2018 yılı yevmiye defterinde geçmiş tarih verilmek suretiyle geriye dönük yevmiye kaydı yapılan işlem sayısı 359 dur.

Geçmiş tarih verilmek suretiyle geriye dönük yevmiye kaydı yapılabilmesi, muhasebe kayıtlarının yazılım kullanılarak yapıldığı göz önüne alındığında, söz konusu yazılım ortamında kayıtların geçmişe dönük yapılabildiği ve manipüle edilebileceği anlamına gelmektedir. Bu da kayıtların doğruluğu, güvenliliği ve güvenilirliğine ilişkin bir risk oluşturmaktadır.

Kullanılan yazılım üzerinde gerekli önleyici kontrollerin oluşturulması ile kayıtların

geçmişe dönük yapılabilmesinin engellenmesi ve yazılımın geriye dönük yevmiye kaydı oluşturacak şekilde işlem yapmaya izin vermemesinin sağlanması gerekir.

Kamu idaresi cevabında; özetle idaremizde muhasebe kayıtlarına alınan yevmiyelerin, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine istinaden tarih sırası esas alınarak, yevmiye tarih ve numara sırasına göre kaydedildiği, bulgudaki tespitler doğrultusunda, geçmişe yönelik hatalı yevmiye kayıtlarının tekrarının önüne geçilmesi için Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığına yazı yazıldığı, ayrıca Mali Hizmetler Daire Başkanlığı Muhasebe Şube Müdürlüğünde, muhasebe kaydı yapmakta olan personellere de, geçmiş tarihli yevmiye kaydı ve var olan kayıtlarda değişiklik yapılmaması hakkında yazı yazıldığı ve yazının muhasebe kaydı yapan tüm personele tebliğ edildiği, muhasebe kayıtlarının geçmişe yönelik işlem yapılmaması için gerekli önlemler alındığı ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, muhasebe kayıtlarının geçmişe yönelik işlem yapılmaması için gerekli önlemler alındığı ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda işlem yapılacağı ifade edildiğinden, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

BULGU 10: Yevmiye Madde Numaralarının Düzenli ve Müteselsil Olmaması

Kurumun 2018 yılı hesabını oluşturan ödeme emri belgeleri ve muhasebe işlem fişlerine yevmiye numaraları verilirken, bazı yevmiye numaralarının kullanılmayarak atlandığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinde,

"*İşlemler, yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedilir; buradan da usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistemli bir şekilde dağıtılır.*" denilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in "Kullanılacak defterler ve kayıt düzeni" *başlıklı* 44'üncü maddesinde ise

"Y*evmiye defteri, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarih ve numarasıyla ve maddeler halinde düzenli olarak yazıldığı müteselsil sıra numaralı defterdir. Yevmiye defterine açılış kaydı yapıldıktan sonra, günlük işlemler muhasebeleştirme belgelerine*

dayanılarak kaydedilir." Düzenlemesi bulunmaktadır.

Yukarıda yer alan maddelerden de anlaşılacağı üzere yevmiye defterine kayıtların müteselsil olarak yapılması ve her bir işleme ayrı bir yevmiye numarası verilmesi gerekmektedir.

İdarenin 2018 yılı yevmiye defteri incelendiğinde bazı yevmiye numaralarının kullanılmayarak atlandığı görülmüştür. 2018 yılı yevmiye defterinde boş bırakılarak atlanmış yevmiye numaralarının sayısı 143 tür.

Yevmiye numaralarının düzenli ve müteselsil olmaması, muhasebe kayıtlarının yazılım kullanılarak yapıldığı göz önüne alındığında, söz konusu yazılım ortamında kayıtların takip eden sıra numarası almaksızın yapılabildiği ve manipüle edilebileceği anlamına gelmektedir. Bu da kayıtların doğruluğu güvenliliği ve güvenilirliğine ilişkin bir risk oluşturmaktadır.

Kullanılan yazılım üzerinde gerekli önleyici kontrollerin eklenmesi ile kaydedilen işlemlere müteselsil numara verilmesinin zorunlu hale getirilmesi ve yazılımın sıra numarası atlayarak işlem yapmaya izin vermemesinin sağlanması gerekir.

www.balioglu.net

Kamu idaresi cevabında; Özetle muhasebe şube müdürlüğünce her ay sonunda detaylı bir şekilde muhasebe ve yevmiye kaydı kontrollerinin yapıldığı, Ekim ayı sonu itibariyle yapılan yevmiye kaydı kontrolünde, yevmiye numaralarının 18/10/2019 tarihinde, 19341 den 19483 arasında 143 adet yevmiye numarasının atlandığı, bunun üzerine ivedi olarak gerekli tedbirlerin alınması ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine aykırı bir duruma sebep olunmaması için Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığına yazı yazıldığı, yapılan inceleme neticesinde sorunun kullanıcı tarafından güncelleme yapılmasından kaynaklandığı ve bu gibi hataların yapılmaması için güncelleme yetkilerinin kullanıcılardan kaldırıldığı, log kayıtlarının tarafımızca incelenmesi neticesinde atlayan 143 yevmiyenin aralıksız ve arka arkaya olduğu anlaşıldığı, atlayan yevmiyeler üzerinde herhangi bir silinti ya da güncellemenin de olmadığı ve daire başkanlığımızca gerekli tedbirlerin alındığı ve konunun tutanak haline getirildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, gerekli tedbirlerin alındığı ifade edildiğinden, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 11: İç Kontrol Sisteminin Düzenli Olarak Değerlendirilip Güncellenmemesi

İdarenin iç kontrol sistemini düzenli olarak değerlendirmeye tabi tutarak gerekli önlemleri almadığı anlaşılmıştır.

İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esasların 6'ncı maddesinde sistemin ilkeleri belirlenmiş, bu ilkeler arasında, iç kontrol sisteminin yılda en az bir kez değerlendirilip, alınması gereken önlemlerin belirleneceği de yer almıştır.

Aynı Usul ve Esasların 8'nci maddesinde,

"İç kontrol düzenlemeleri ve iç kontrol sisteminin işleyişi, yöneticilerin görüşü, kişi ve/veya idarelerin talep ve şikâyetleri ile iç ve dış denetim sonucunda düzenlenen raporlar dikkate alınarak yılda en az bir kez değerlendirmeye tâbi tutulur ve gerekli önlemler alınır." denilmektedir.

www.balioglu.net

İdare söz konusu ilkelere 2017 yılında hazırladığı Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında da yer vermiştir. Diğer yandan 2014-2019 yıllarını kapsayan idare Stratejik planında iç kontrol sisteminin geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğini sağlamak üzere izleme faaliyetleri de düzenlemiştir. Buna rağmen sisteme, izleme, gözden geçirme, değerlendirme ve yenileme çevrimine uyacak bir işlerlik kazandırılamamıştır. Buna bağlı olarak stratejik planda sistemin gözden geçirilmesi ile görevli olanların yılda sekiz kez toplanacağına ilişkin göstergede de ilerleme kaydedilememiştir.

İç kontrol sistemi, idarelerin karşı karşıya kaldığı risklere ve değişikliklere sürekli olarak uyum göstermesini gerektiren, sistem ve faaliyetlerin değişen hedeflere, ortama, kaynaklara ve risklere gerektiği biçimde uyum göstermesini sağlamak amacıyla sürekli olarak izlenmesi, gözden geçirilmesi ve bu çerçevede değerlendirilerek yenilenmesi çevrimine dayalı dinamik bir süreçtir.

Böylelikle iç kontrol aksaklıkları zamanında tespit edilebilir ve düzeltici önlemler alması gereken kişilere ve gerektiğinde üst yönetime, iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında doğru ve ikna edici bilgi sağlayarak, kontrol sürecinde karşılaşılan aksaklıkların idarenin hedeflerine önemli bir zarar vermeden önce düzeltilmesi imkânını geliştirilebilir.

Bu nedenle sistemin sürdürülebilirliği ve amacına uygun hale getirilebilmesi için idarenin hedefleri ile ilgili, anlamlı, risklere yönelik önemli kontrollerin değerlendirildiği

etkili ve verimli bir izleme süreci geliştirilmeli ve İç kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'da sayılan temel ilkelerinden biri olarak iç kontrol sistemi her yıl en az bir kez yenilenmelidir.

İdare, yöneticilerin iç kontrolün etkili bir şekilde işleyip işlemediği konusunda bilgilendirilmesi, iç kontrolün eksik yönleri ile uygun olmayan kontrol yöntemlerinin belirlenmesi ve bunların, önlem alması gereken doğru kişilere ve yöneticilere bildirilmesi için süreç ve yöntemler belirlemek ve idare birimlerinin katılımını artıracak eğitim, planlama oturumları ve toplantılar düzenlemek suretiyle iç kontrol sürecine odaklanabilir.

İzlemenin, yönetim sorumluluğu çerçevesinde yürütülen ve işlevsel bağımsızlıkları doğrultusunda iç ve dış denetim ile de desteklenen bir süreç olduğu gözönüne alınarak, iç denetim biriminin de iç sistemin bir bileşeni olarak işbirliği içinde iç kontrol bileşenleri ve süreçlerini değerlendirmesi sağlanmalı, izleme sürecinde görevli olanların iç denetim raporlarıyla Sayıştay raporlarında yer alan önerileri sistemin yenilenmesinde değerlendirmeleri beklenir.

www.balioglu.net

Yine dikkate alınacak diğer bilgi kaynağı da idareye gelen talep ve şikâyetlerdir. Bu talep ve şikâyetler de sistemin yenilenmesi ve önlem alınmasını gereken yönlerin belirlenmesi konusunda değerlidir.

Üst yöneticiler ve harcama yetkilileri, her yıl iç kontrol güvence beyanını düzenleyip birim faaliyet raporları ve idare faaliyet raporlarına eklemektedirler. Bu güvence beyanının iş ve işlemlerinin amaçlara, iyi malî yönetim ilkelerine, mevzuata ve kontrol düzenlemelerine uygunluk hakkında verildiği ve güvence sağlama sorumluluğunun doğru tasarlanmış ve amaca uygun şekilde işleyen bir kontrol sistemini işaret ettiği unutulmamalıdır.

Bu itibarla iç kontrol düzenlemeleri ve iç kontrol sisteminin işleyişinin, yöneticilerin görüşü, kişi ve/veya idarelerin talep ve şikâyetleri ile iç ve dış denetim sonucunda düzenlenen raporlar dikkate alınarak yılda en az bir kez değerlendirmeye tâbi tutulması ve gerekli önlemlerin alınması ile güvence sağladığı ve amacına uygun çalıştığı değerlendirilen sistemin aynı doğrultuda gelişmesi ve güncellenmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslarında belirtilen ilkelere, Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer verildiği, söz konusu Uyum Eylem Planımızın güncelleme çalışmalarına da başlandığı, bulguda belirtilen söz konusu hususlar dikkate alınarak, yöneticilerin görüşü, kişi ve/veya

idarelerin talep ve şikâyetleri ile iç ve dış denetim sonucunda düzenlenen raporlar dikkate alınarak yılda en az bir kez değerlendirmeye tâbi tutulması ve gerekli önlemlerin alınmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, gerekli çalışmalara başlandığı anlaşıldığından, bulgu konusu hususun devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 12: Kira Süreleri Sona Eren Bazı Taşınmazların İhale Yapılmaksızın Ecrimisil Karşılığında Kullandırılması

Belediyenin, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu (D.İ.K) esaslarına göre kiraya verdiği taşınmazlarından bazılarının, kira süresi dolduğu halde tahliye edilmediği ve ecrimisil ödenmesi karşılığında kullandırılmaya devam edildiği anlaşılmıştır.

2886 sayılı DİK'nun 75'inci maddesi gereğince; kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilmesi; aksi takdirde ecrimisil alınması gerekmektedir. Ayrıca işgal edilen taşınmaz malın, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülki amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek idareye teslim edilmesi sağlanmalıdır.

www.balioglu.net

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinde 2886 sayılı DİK'nun 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı belirtilmiştir.

İdarece ecrimisil karşılığında kullandırılan ve tahliye ettirilmesi için yetkili mülkiye amirine başvurulmadığı tespit edilen taşınmazlarının sayısı 234 tür.

Sözkonusu taşınmazlar için belediyenin talebi üzerine o yerin mülki amiri tarafından en geç 15 gün içinde tahliye işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve idare tarafından taşınmazların yeniden ihale edilmek suretiyle kiralanması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle Büyükşehir Belediye Başkanlığınca, 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu esaslarına göre kiraya verilen taşınmazlar için sözleşme hükümleri doğrultusunda gerekli işlemler tesis edildiği, 2886 Sayılı Devlet İhale Kanununun 75'inci maddesi gereğince sözleşme süresi sona erenlerin tahliye ettirilerek, yeniden mevzuat hükümleri çerçevesinde kiraya verildiği, ihaleye çıkılmasına rağmen, ihalede istekli çıkmaması sebebiyle boş kalan taşınmazların izinsiz kullanıldığının (işgal edildiğinin) tespit edilmesi halinde ecrimisil tahakkuk ettirildiği, bunun yanı sıra, 6360 sayılı Kanuna göre Devir, Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonundan gelen veya herhangi bir sebeple iskân ruhsatı

bulunmayan ve bu nedenle kiraya verilmesi halinde işletme ruhsatı alınamayacak halde olması sebebiyle kira ihalesine çıkarılmayan taşınmazların işgalinin tespiti halinde de, mecburen ecrimisil tahakkuk ettirildiği, sözleşmesi sona ermesine rağmen kullanmaya devam edilen taşınmazlar ile izinsiz olarak kullanıldığı (işgal edildiği) tespit edilen taşınmazların tahliyesinin sağlanması ve yeniden ihale edilmek suretiyle kiralanması hususunda gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Her ne kadar 2886 Sayılı Devlet İhale Kanununun 75'inci maddesi gereğince sözleşme süresi sona erenlerin tahliye ettirilerek, yeniden mevzuat hükümleri çerçevesinde kiraya verildiği belirtilmiş ise de uygulamada buna uyulmadığı görülmüştür. Nitekim idarece ecrimisil karşılığında kullandırılan ve tahliye ettirilmesi için yetkili mülkiye amirine başvurulmadığı tespit edilen taşınmazlarının sayısı 234 tür.

İskân ruhsatı bulunmayan taşınmazların kiraya verilmesi halinde işletme ruhsatı alınamayacak olması nedeniyle ihaleye çıkarılmadığı ifade edilmiştir. Ancak söz konusu taşınmazlar ecrimisil karşılığı verilirken bu yerler için işletme ruhsatı verildiği halde aynı taşınmazların ihale yöntemi ile kiraya verilmesi halinde işletme ruhsatı alınmayacağı ifadesi tutarlı değildir.

www.balioglu.net

Tespit edilen taşınmazların tahliyesinin sağlanması ve yeniden ihale edilmek suretiyle kiralanması hususunda gerekli özenin gösterileceği ifade edildiğinden, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 13: Halk Otobüsü ve Minibüs Hatlarının İhale Edilmeksizin ve Süresiz Verilmesi

Halk otobüsü ve minibüs hatlarına ait plakalarının çeşitli tarihlerde ilçe belediyeleri ve il trafik komisyonları tarafından ihale yapılmadan ve süre belirtilmeden dağıtıldığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde;

"*Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır;*

f) Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve

tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek."

"Büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyelerinin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 10'uncu maddesinde;

"*Büyükşehir ve ilçe belediyeleri; görevli oldukları konularda bu Kanunla birlikte Belediye Kanunu ve diğer mevzuat hükümleri ile ilgisine göre belediyelere tanınan yetki, imtiyaz ve muafiyetlere sahiptir*." denilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu ile yürürlükten kaldırılan 1580 sayılı Belediye Kanununun Belediyenin vazifeleri başlıklı 15'inci maddesinin 9'uncu fıkrası ve Belediyelerin hakları, salahiyet ve imtiyazları başlıklı 19'uncu maddesinin 5'inci fıkrasında yer alan hüküm ile 5393 sayılı Belediye Kanununun Belediyenin yetkileri ve imtiyazları başlıklı 15'inci maddesinin (p) fıkrasındaki,

"Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek",

"l" fıkrasındaki;

"Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştayın görüşü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67'nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir." hükümlerinden toplu taşıma hakkının belediyenin görev, yetkisi ve imtiyazında olduğu anlaşılmaktadır.

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Ulaşım hizmetlerine ilişkin işlemler" başlıklı 28'inci maddesinin ikinci fıkrasında;

"Taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçları ile toplu taşım araçlarının tahsis süreleri, ticari plaka sayıları ile bu plakaların verilmesine ilişkin usul, esas ve devir ücretleri

www.balioglu.net

UKOME'ce tespit edilir." denilmektedir.

Gerek 1580 sayılı gerekse 5393 sayılı Belediye Kanununa göre toplu taşımaya ilişkin haklar belediyeye aittir. Büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde toplu taşıma hizmetleri ise münhasıran büyükşehir belediyelerine aittir.

Öncelikle ticari plaka sayılarının UKOME'ce tespit edilmesi ve ardından belediyeye ait olan bu hakkın 2886 sayılı Kanun çerçevesinde belediye encümenince ihale ilkeleri ve gereklerine uygun şekilde, rekabete açık ve işin süresi gibi hususları da içerecek şekilde ihale edilerek verilmesi gerekir.

Nitekim 2886 sayılı DİK çerçevesinde ihale edilecek işlerde,

İdareler Yapılacak işlerin genel, özel, teknik ve idari esas ve usullerini gösteren belge veya belgeleri yani Şartnameleri hazırlarlar. İhale edilecek işin mahiyetine göre konulacak özel ve teknik şartlardan başka genel olarak şartnamelerde yer alması zorunlu hususlar kanunun 7'nci maddesinde sayılmış olup,

- İşe başlama ve işi bitirme tarihi,
- Süre uzatımı verilebilecek haller ve şartları
- İşin süresinden önce bitirilmesinde fayda görülen hallerde erken bitirme primi verilecekse miktarı, şartları ve ödeme şekli,

gibi işin süresinin belirli olmasına ilişkin hususlar da yer almaktadır.

Bu çerçevede toplu taşıma hizmetleri bakımından görevli ve yetkili olan belediyenin bu hakkını mevzuata uygun şekilde ihale yapmadan doğrudan meclis, encümen veya belediye başkanı kararına dayanarak ve süresi belli olmayacak şekilde dağıtması satması, devretmesi veya her ne surette olursa olsun kullandırması mümkün değildir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunun "İl ve İlçe Trafik Komisyonları" başlıklı 12'nci maddesinde; trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek görev ve yetki olarak İl ve İlçe Trafik Komisyonlarına verilmiştir.

Bu Kanuna dayanılarak 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan

www.balioglu.net

Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Kararın 5'inci maddesinde; ticari plakaların muhammen bedeli, müracaat şekli, süresi, ihale zamanı ve diğer hususların mahalli vasıta ve/veya en az iki gazete ile kamuoyuna duyurularak kapalı teklif usulü ile trafik komisyonu tarafından verileceği ifade edilmiştir.

Buna göre ticari plakaların süresi belirtilmek şartıyla il trafik komisyonu tarafından ihale edilmesi gerekir. Ticari plakaların il trafik komisyonu tarafından ihale edilmeden ve süre belirtilmeden verilmesi 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına aykırıdır.

5393 sayılı Kanunun 84'üncü maddesinde; bu Kanunla, belediyenin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle sınırlı olarak 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunun uygulanmayacağı ifade edilmiştir.

5393 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 13.07.2005 tarihinden itibaren bu madde ile birlikte belediye sınırları içerisinde il trafik komisyonun toplu taşıma yetkisi kaldırılmıştır. Bu tarihten sonra alınan il trafik komisyon kararları yetki yönüyle geçersizdir.

www.balioglu.net

Yapılan incelemede;

2018 yılı sonu itibariyle Aydın Büyükşehir Belediyesi sınırlarında toplam 515 adet otobüs ve minibüs plakasının olduğu, 515 adet plakadan; 22 adet plakanın ilçe belediyeleri tarafından ihale yapılmadan verildiği, 424 adet plakanın il trafik komisyonu tarafından ihale edilmeden ve süre belirtilmeden verildiği, 69 adet plakanın ise ilçe belediyeleri tarafından ihale yöntemi ile verildiği görülmüştür. İhale yöntemi ile verilen 69 adet plakadan; 62 adedinin yeniden ihale edildiği ve ihalenin ilgili kişileri tarafından dava edildiği ve davaların devam ettiği, 7 adedinin ise süresinin henüz dolmadığı görülmüştür.

Danıştay 13. Dairesinin Esas No:2015/985, Karar No: 2015/3164 numaralı kararında; *"Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; belediyelerin yürütmekle görevli ve yetkili oldukları toplu taşıma hizmetini bizzat yapmak yerine imtiyaz suretiyle devrine karar verilmesi için Danıştayın görüşü ve İçişleri Bakanlığının onayının alınmasının ön koşul olduğu, kiralama yolunu seçmesi hâlinde ise hem taşınır hem taşınmazlar için kira süresinin 10 yılla sınırlı olduğu ve her iki durumunda D.İ.K hükümlerine tabi olduğu anlaşılmakta ve toplu taşıma hizmetlerinin ruhsat vermek suretiyle yerine getirilmesi usulünde ise ruhsat verilecek sürenin, tespit edilen muhammen bedelin yıllık mı yoksa ruhsat verilen süre için mi öngörüldüğünün, yıllık olarak tespit edilmiş ise her yıla ilişkin artış oranının nasıl belirleneceğinin vb. hususların açık bir şekilde ortaya konularak*

söz konusu ihalenin yine D.İ.K hükümlerine göre yapılması gerektiği, toplu taşıma hizmetlerinin gördürülmesinde ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde verilecek olan ruhsatın süresiz bir şekilde verilemeyeceği, belli bir süre dâhilinde ruhsat verilmesi gerektiği görülmektedir. ...

Bu durumda, ilgili mevzuat ve dosyadaki bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda; toplu taşıma hizmetinin yerine getirilmesinde ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde, süresiz olarak ruhsat vermenin söz konusu olmadığı, belli bir süre dâhilinde ruhsatın verilmesi gerektiği, bu süreye göre muhammen bedelin belirlenmesinin şart olduğu, bu hususlar ortaya konulduktan sonra D.İ.K hükümlerine uygun bir şekilde ihalenin yapılması gerektiği",

Aynı Dairenin Esas No:2014/384, Karar No: 2014/1950 kararında; *"Yukarıda yer verilen hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden; büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde toplu taşıma hizmetlerini yürütmenin ve bu amaçla toplu taşıma vasıtalarının işletilmesi ve işlettirilmesinin kamu hizmeti olarak münhasıran büyükşehir belediyelerine imtiyaz olarak verilmiş olduğu; toplu taşıma vasıtalarını işlettirmenin ise imtiyaz sözleşmesi, ruhsat verme, kiralama veya hizmet satın alma yoluyla gördürülebileceği; anılan usullerden herhangi birinin seçilmesi yoluyla toplu taşıma hizmetinin özel hukuk kişileri eliyle sağlanması hâlinde büyükşehir belediyesinin kanunlarla kendisine verilen ulaşım hizmetlerine ilişkin imtiyazdan vazgeçmiş sayılacağı sonucuna varılmakta olup; söz konusu vazgeçme iradesinin ise, ancak, belediye adına imtiyaz verilmesinde görevli ve yetkili kılınan belediye meclisince ortaya konulması hâlinde geçerli olacağının kabulü gerekmektedir.",*

Aynı Dairenin Esas No:2011/1134, Karar No: 2012/2226 kararında; *"Belediye Meclisince alınan karara dayanılarak Encümence toplu taşıma hatlarının 10 yıllığına kiraya verilmesinin hukuka uygun olduğuna"*

Aynı Dairenin Esas No:2014/1735, Karar No: 2014/2859 kararında; *"İdare Mahkemesi'nce; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'nci maddesinin (f) ve (p) bentlerinde ulaşım gibi kentsel alt yapı ve şehir içi trafik hizmetlerini yapmanın veya yaptırmanın belediyenin görev ve sorumlulukları arasında sayıldığı, yine toplu taşıma yapmanın, bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemleri kurmanın, kurdurmanın, işletmenin ve işlettirmenin, kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ve ücret tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemenin, kanunların belediyelere verdiği trafik*

www.balioglu.net

düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmenin, belediyenin yetki ve imtiyazları arasında olduğu, dava konusu minibüs hatlarının 10 yıllığına kiraya verilmesine ilişkin 08.01.2013 günlü 3 sayılı belediye encümen kararı ile bu karara dayanılarak 04.02.2013 tarihinde ihaleye çıkarılmasına ilişkin işlem 5393 sayılı yasanın 15. maddesinin (f) ve (p) bentlerinin belediyelere verdiği yetki ve imtiyaz hakkı sınırları içinde kararlar olduğu ve bu yönüyle hukuka uygun olduğu, davacı kooperatifin il trafik komisyonu kararları ile kazanılmış haklarının bulunduğu iddiasına yönelik olarak, toplu taşıma hatlarını işletme ve işlettirme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz hakkı bedeli veya kira ücreti ödemeden, il trafik komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturacağı iddiasıyla toplu taşıma hatlarının bedelsiz kullanımının söz konusu olamayacağı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, bu karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddi yolundaki temyize konu Eskişehir 1. İdare Mahkemesi'nin 28.11.2013 tarih ve E:2013/86, K:2013/1019 sayılı kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinin 1. fıkrasında sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, temyiz istemi yerinde görülmeyerek anılan Mahkeme kararının onanmasına" denilmektedir.

www.balioglu.net

Belediye tarafından usulüne uygun şekilde hat tahsislerinin yapıldığı, 2886 sayılı DİK'nun ticari hatların verilme usulünü düzenlemediği, 1987 yılından bu tarihe kadar kullanılan hatların kazanılmış hak teşkil ettiği ve korunması gerektiği ileri sürülerek bozulması istemiyle Erzincan İdare Mahkemesi'nin 15.11.2017 tarih ve E:2017/528, K:2017/217 sayılı kararına karşı açılan davada; Danıştay 13. Dairesi E: 201/899, K: 2018/1427 sayılı kararında; toplu taşıma hatlarının işletme ve işlettirme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz bedeli veya kira ücreti ödemeden, herhangi bir ihale veya sözleşme yapmadan İl Trafik Komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturmayacağı yönünde karar veren Erzincan İdare Mahkemesi kararını onamıştır.

Yukarıda belirtilen kararlar değerlendirildiğinde; toplu taşıma hizmetlerinin,

- Imtiyaz,
- Kiralama,
- Ruhsat veya
- Hizmet Satın Alma

usullerinden biri ile üçüncü kişilere ihale yoluyla gördürülebilmesi gerekir.

Her dört yöntem bakımından da bu hizmetin üçüncü kişilere gördürülmesinde mutlak olarak belirli bir sürenin öngörülmüş olması zorunludur. Toplu taşıma hizmetlerinin yukarıda belirtilen usullerden dışında bir usul ile yapılması mümkün değildir. Kanunda öngörülen sürelerden daha uzun bir sürenin öngörülmesi ya da hiçbir şekilde süre öngörülmemesi durumlarında bu durumun hukuka aykırılık oluşturacağı kuşkusuzdur.

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Kazanılmış haklar" başlıklı 29'uncu maddesinde; "Büyükşehir belediyeleri dâhilinde daha önce il trafik komisyonları veya valiliklerce alınan karar veya izinlerle elde edilmiş haklar saklıdır." denilmektedir.

Kazanılmış hakkın varlığından söz edebilmek için, bu hakkın yürürlükteki hukuk kurallarına uygun olarak tesis edilen bir işlemle elde edilmiş olması gerekmektedir. Belediyenin yürütmekle yükümlü olduğu bir hizmeti bizzat yerine getirmeyip, üçüncü kişilere gördürebilmesi mümkün olmakla birlikte bu husus söz konusu hizmetin bir kamu hizmeti olma niteliğini ortadan kaldırmadığı gibi bu konuda belediyenin görevinin sona ermesine yol açmamakta ve bu hizmetin yerine getirilmesi yönünden sorumluluğu devam etmektedir. Bu niteliği gözetildiğinde, belediyenin görevine giren bir hizmetin süresiz olarak üçüncü kişilere bir hak verilmesi suretiyle gördürülebilmesi hukuken mümkün değildir. Mevzuata aykırı olarak tesis edilen ve belirtilen nitelikteki işlemlerin ilgililer yönünden kazanılmış hak doğurması da aynı nedenle mümkün değildir. Aksi takdirde, mevzuata aykırı tesis edilen bir belediye veya il trafik komisyonu işleminin, bir kanunun dahi üstüne geçmesi, o kanunun uygulanamaması sonucuna yol açacağı da bir gerçektir. Bu hizmetin belediyeler tarafından yürütülmesi ya da üçüncü kişilere gördürülmesi, söz konusu hizmetin kamu hizmeti olmasına ve bu hizmetin belediyelerce yürütülmesinde kamu yararı bulunduğu düşüncesine dayandığından, kazanılmış hak adı altında bireysel yararların kamu yararına üstün tutulması sonucunu doğuracak bir kazanılmış hak anlayışı kabul edilemez.

Dolayısıyla belediyeler tarafından ihalesiz verilen ya da süresiz şekilde ihale edilen ya da il trafik komisyonu kararı ile ihalesiz ve süresiz verilen toplu taşıma haklarının kazanılmış hak oluşturmayacağı açıktır.

Verildiği tarihte geçerli olan düzenlemelere uygun verilmeyen ticari plakalarının süresi ve şartları da belirtilerek Belediye Kanununda öngörülen imtiyaz, kiralama ve ruhsat usullerinden biri seçilerek ihale yoluyla verilmesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

Kamu idaresi cevabında; 6360 sayılı Kanun ile Aydın Belediyesinin büyükşehir belediyesi statüsünü kazandığı ve 31.03.2014 tarihinden itibaren il sınırları içindeki toplu taşıma hizmetlerinin Büyükşehir Belediyemizin sorumluluk alanına girdiği, 31.03.2014 tarihinden önce dağıtılan söz konusu plakaların il trafik komisyonları tarafından dağıtıldığı ve M plaka olarak tescil ettirildiği,

UKOME Kararımız gereğince 2014 yılından bu yana 1 yıl ile sınırlı olmak şartı ve ücreti karşılığında söz konusu plaka sahipleri adına çalışma ruhsatları düzenlendiği, her yılın Ocak ayında çalışma ruhsatlarına vize işlemleri yapılarak denetimleri sağlandığı,

Bulguda yer alan toplu taşıma sistemindeki tespitlerin tüm Türkiye'de var olan, yaşanılan ve ülkenin gerçekliklerinden birisi olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 1983 yılında kabul edilerek yürürlüğe girdiği, Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önceki tarihlerde çok sayıda toplu taşıma aracı alınan idari kararlarla çalışmaya başladığı, bu kanundan önce faaliyete başlayan kişilerin 2918 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden sonra İl-İlçe Trafik Komisyonlarında alınan kararlar ile süresiz olarak faaliyetlerine devam ettiği,

www.balioglu.net

2918 sayılı yasanın 12. maddesinde İl ve İlçe Trafik Komisyonlarının kuruluşu, görev ve yetkilerinin belirtildiği, söz konusu maddede yer alan görev ve yetkiler kapsamında İl-İlçe Trafik Komisyonlarının mahalli ihtiyaç ve şartlara göre ticari plakaları/hatlarını toplu taşıma sistemine dâhil ettikleri, Aydın İl Trafik Komisyonunun 28.05.1992 tarihli ve 1992/10 sayılı kararı ile araç plakalarının süre belirtilmeden verildiği,

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliğinin "Kazanılmış haklar" başlıklı 29. maddesinde "Büyükşehir belediyeleri dâhilinde daha önce il trafik komisyonları veya valiliklerce alınan karar veya izinlerle elde edilmiş haklar saklıdır." hükmü doğrultusunda 31.03.2014 tarihinden önce İl Trafik Komisyonu kararı ile çalışan ticari plaka/hat sahiplerinin Büyükşehir ulaşım sistemine dâhil edildiği, gerekli izin belgelerini almaları şartlarıyla çalışmalarına izin verildiği,

5393 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte belediye sınırları içerisindeki toplu taşıma hakları üzerinde İl Trafik Komisyonunun yetkisi kaldırıldığı, Söke ve Germencik İlçe Belediyeleri tarafından ihale edilen hatların ihale sözleşme sürelerinin bitmesine müteakip yeniden ihalesine karar verildiği, ancak dava süreci sebebiyle bu hatlar/plakaların henüz ihale edilemediği

31.03.2014 tarihinden önce Mülga 1580 sayılı Kanun, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve

İl Trafik Komisyon kararları ile verilen ticari plakalara/hatlara ilişkin il ve ilçe emniyet müdürlükleri, ilçe belediyeleri ve meslek odalarından bilgi ve belge talep edileceği, toplanacak belgeler üzerinden plakaların/hatların verildiği dönemde yürürlükte olan mevzuatla birlikte yapılacak hukuki değerlendirmeler ve bulguda yer alan tespitleriniz doğrultusunda gerekli iş ve işlemler için karar verileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, kamu idaresi cevabında belirtilen ücret çalışma ruhsat bedelidir. İhaleye ilişkin bir bedel değildir. Araçların faaliyette bulunabilmesi için çalışma ruhsatı almaları gerekir. Bu ruhsat işyeri açma ruhsatı gibidir.

Kamu idaresi cevabında Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Kazanılmış haklar" başlıklı 29'uncu maddesinde; *"Büyükşehir belediyeleri dâhilinde daha önce il trafik komisyonları veya valiliklerce alınan karar veya izinlerle elde edilmiş haklar saklıdır."* denildiği ifade edilmiştir.

Ancak kazanılmış hakkın varlığından söz edebilmek için, bu hakkın yürürlükteki hukuk kurallarına uygun olarak tesis edilen bir işlemle elde edilmiş olması gerekmektedir.

www.balioglu.net

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa dayanılarak 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Kararın 5'inci maddesinde; ticari plakaların muhammen bedeli, müracaat şekli, süresi, ihale zamanı ve diğer hususların mahalli vasıta ve/veya en az iki gazete ile kamuoyuna duyurularak kapalı teklif usulü ile trafik komisyonu tarafından verileceği ifade edilmiştir.

Buna göre ticari plakaların süresi belirtilmek şartıyla il trafik komisyonu tarafından ihale edilmesi gerekir. Ticari plakaların il trafik komisyonu tarafından ihale edilmeden ve süre belirtilmeden verilmesi 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına aykırıdır.

Dolayısıyla belediyeler tarafından ihalesiz verilen ya da süresiz şekilde ihale edilen ya da il trafik komisyonu kararı ile ihalesiz ve süresiz verilen toplu taşıma haklarının kazanılmış hak oluşturmayacağı açıktır.

Gerekli çalışmalara başlandığı ifade edildiğinden, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 14: Taksi Plakalarının İhale Edilmeksizin ve Süresiz Verilmesi

Taksi plakalarının çeşitli tarihlerde ilçe belediyeleri, il trafik komisyonları tarafından

ihale yapılmadan dağıtıldığı veya başvuru üzerine T plakaların doğrudan ilgili kişiler adına tescil edildiği görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde;

"Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır;

f) Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek."

"Büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyelerinin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 10'uncu maddesinde;

"Büyükşehir ve ilçe belediyeleri; görevli oldukları konularda bu Kanunla birlikte Belediye Kanunu ve diğer mevzuat hükümleri ile ilgisine göre belediyelere tanınan yetki, imtiyaz ve muafiyetlere sahiptir." denilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu ile yürürlükten kaldırılan 1580 sayılı Belediye Kanununun Belediyenin vazifeleri başlıklı 15'inci maddesinin 9'uncu fıkrası ve Belediyelerin hakları, salahiyet ve imtiyazları başlıklı 19'uncu maddesinin 5'inci fıkrasında yer alan hüküm ile 5393 sayılı Belediye Kanununun Belediyenin yetkileri ve imtiyazları başlıklı 15'inci maddesinin (p) fıkrasında ki, *"Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek"*,

"l" fıkrasındaki; *"Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştayın görüşü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme*

www.balioglu.net

veya 67'nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir." hükümlerinden toplu taşıma hakkının belediyenin görev, yetkisi ve imtiyazında olduğu anlaşılmaktadır.

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Ulaşım hizmetlerine ilişkin işlemler" başlıklı 28'inci maddesinin ikinci fıkrasında;

"Taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçları ile toplu taşım araçlarının tahsis süreleri, ticari plaka sayıları ile bu plakaların verilmesine ilişkin usul, esas ve devir ücretleri UKOME'ce tespit edilir." denilmektedir.

Gerek 1580 sayılı gerekse 5393 sayılı Belediye Kanununa göre toplu taşımaya ilişkin haklar belediyeye aittir. Büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde toplu taşıma hizmetleri ise münhasıran büyükşehir belediyelerine aittir.

Öncelikle ticari plaka sayılarının UKOME'ce tespit edilmesi ardından belediyeye ait olan bu hakkın 2886 sayılı Kanun çerçevesinde belediye encümenince ihale yoluyla rekabete uygun, saydamlığı sağlayarak sürenin belirli olması gibi hususları da içerecek şekilde verilmesi gerekir.

www.balioglu.net

Bu çerçevede toplu taşıma hizmetleri bakımından görevli ve yetkili olan belediyenin bu hakkını mevzuata uygun şekilde ihale yapmadan doğrudan meclis, encümen veya belediye başkanı kararına dayalı olarak veya süre belirtmeden satması devretmesi ya da her ne şekilde olursa olsun kullandırması mümkün değildir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunun "İl ve İlçe Trafik Komisyonları" başlıklı 12'nci maddesinde; trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek görev ve yetki olarak İl ve İlçe Trafik Komisyonlarına verilmiştir.

Bu Kanuna dayanılarak 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Kararın 5'inci maddesinde; ticari plakaların muhammen bedeli, müracaat şekli, süresi, ihale zamanı ve diğer hususların mahalli vasıta ve/veya en az iki gazete ile kamuoyuna duyurularak kapalı teklif usulü ile trafik komisyonu tarafından verileceği ifade edilmiştir.

Buna göre ticari plakaların süresi belirtilmek şartıyla il trafik komisyonu tarafından

ihale edilmesi gerekir. Ticari plakaların il trafik komisyonu tarafından ihale edilmeden ve süre belirtilmeden verilmesi 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına aykırıdır.

5393 sayılı Kanunun 84'üncü maddesinde; bu Kanunla, belediyenin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle sınırlı olarak 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunun uygulanmayacağı ifade edilmiştir.

5393 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 13.07.2005 tarihinden itibaren bu madde ile birlikte belediye sınırları içerisinde il trafik komisyonun toplu taşıma yetkisi kaldırılmıştır. Bu tarihten sonra alınan il trafik komisyon kararları yetki yönüyle geçersizdir.

Yapılan incelemede;

2018 yılı sonu itibariyle Aydın Büyükşehir Belediyesi sınırlarında toplam 894 adet taksi plakasının olduğu, 894 adet taksi plakasından; 103 adet taksi plakasının doğrudan ilgili kişiler adına tescil edildiği, 77 adet taksi plakasının ilçe belediyeleri tarafından ihale yapılmadan verildiği ve 714 adet taksi plakasının ise il trafik komisyonu tarafından ihale edilmeden ve süre belirtilmeden verildiği görülmüştür.

www.balioglu.net

Danıştay 13. Dairesinin Esas No:2015/985, Karar No: 2015/3164 numaralı kararında*; "Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; belediyelerin yürütmekle görevli ve yetkili oldukları toplu taşıma hizmetini bizzat yapmak yerine imtiyaz suretiyle devrine karar verilmesi için Danıştayın görüşü ve İçişleri Bakanlığının onayının alınmasının ön koşul olduğu, kiralama yolunu seçmesi hâlinde ise hem taşınır hem taşınmazlar için kira süresinin 10 yılla sınırlı olduğu ve her iki durumunda DİK hükümlerine tabi olduğu anlaşılmakta ve toplu taşıma hizmetlerinin ruhsat vermek suretiyle yerine getirilmesi usulünde ise ruhsat verilecek sürenin, tespit edilen muhammen bedelin yıllık mı yoksa ruhsat verilen süre için mi öngörüldüğünün, yıllık olarak tespit edilmiş ise her yıla ilişkin artış oranının nasıl belirleneceğinin vb. hususların açık bir şekilde ortaya konularak söz konusu ihalenin yine DİK hükümlerine göre yapılması gerektiği, toplu taşıma hizmetlerinin gördürülmesinde ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde verilecek olan ruhsatın süresiz bir şekilde verilemeyeceği, belli bir süre dâhilinde ruhsat verilmesi gerektiği görülmektedir. ...*

Bu durumda, ilgili mevzuat ve dosyadaki bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda; toplu taşıma hizmetinin yerine getirilmesinde ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde, süresiz olarak ruhsat vermenin söz konusu olmadığı, belli bir süre dâhilinde ruhsatın

verilmesi gerektiği, bu süreye göre muhammen bedelin belirlenmesinin şart olduğu, bu hususlar ortaya konulduktan sonra DİK hükümlerine uygun bir şekilde ihalenin yapılması gerektiği",

Aynı Dairenin Esas No:2014/384, Karar No: 2014/1950 kararında; *"Yukarıda yer verilen hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden; büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde toplu taşıma hizmetlerini yürütmenin ve bu amaçla toplu taşıma vasıtalarının işletilmesi ve işlettirilmesinin kamu hizmeti olarak münhasıran büyükşehir belediyelerine imtiyaz olarak verilmiş olduğu; toplu taşıma vasıtalarını işlettirmenin ise imtiyaz sözleşmesi, ruhsat verme, kiralama veya hizmet satın alma yoluyla gördürülebileceği; anılan usullerden herhangi birinin seçilmesi yoluyla toplu taşıma hizmetinin özel hukuk kişileri eliyle sağlanması hâlinde büyükşehir belediyesinin kanunlarla kendisine verilen ulaşım hizmetlerine ilişkin imtiyazdan vazgeçmiş sayılacağı sonucuna varılmakta olup; söz konusu vazgeçme iradesinin ise, ancak, belediye adına imtiyaz verilmesinde görevli ve yetkili kılınan belediye meclisince ortaya konulması hâlinde geçerli olacağının kabulü gerekmektedir."*,

Aynı Dairenin Esas No:2011/1134, Karar No: 2012/2226 kararında; "Belediye Meclisince alınan karara dayanılarak Encümence toplu taşıma hatlarının 10 yıllığına kiraya verilmesinin hukuka uygun olduğuna"

Aynı Dairenin Esas No:2014/1735, Karar No: 2014/2859 kararında*; "İdare Mahkemesi'nce; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15. maddesinin (f) ve (p) bentlerinde ulaşım gibi kentsel alt yapı ve şehir içi trafik hizmetlerini yapmanın veya yaptırmanın belediyenin görev ve sorumlulukları arasında sayıldığı, yine toplu taşıma yapmanın, bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemleri kurmanın, kurdurmanın, işletmenin ve işlettirmenin, kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ve ücret tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemenin, kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmenin, belediyenin yetki ve imtiyazları arasında olduğu, dava konusu minibüs hatlarının 10 yıllığına kiraya verilmesine ilişkin 08.01.2013 günlü 3 sayılı belediye encümen kararı ile bu karara dayanılarak 04.02.2013 tarihinde ihaleye çıkarılmasına ilişkin işlem 5393 sayılı yasanın 15. maddesinin (f) ve (p) bentlerinin belediyelere verdiği yetki ve imtiyaz hakkı sınırları içinde kararlar olduğu ve bu yönüyle hukuka uygun olduğu, davacı kooperatifin il trafik komisyonu kararları ile kazanılmış haklarının bulunduğu iddiasına yönelik olarak, toplu taşıma hatlarını işletme ve işlettirme*

www.balioglu.net

imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz hakkı bedeli veya kira ücreti ödemeden, il trafik komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturacağı iddiasıyla toplu taşıma hatlarının bedelsiz kullanımının söz konusu olamayacağı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, bu karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddi yolundaki temyize konu Eskişehir 1. İdare Mahkemesi'nin 28.11.2013 tarih ve E:2013/86, K:2013/1019 sayılı kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinin 1. fıkrasında sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, temyiz istemi yerinde görülmeyerek anılan Mahkeme kararının onanmasına" denilmektedir.

Belediye tarafından usulüne uygun şekilde hat tahsislerinin yapıldığı, 2886 sayılı DİK.'nun ticari hatların verilme usulünü düzenlemediği, 1987 yılından bu tarihe kadar kullanılan hatların kazanılmış hak teşkil ettiği ve korunması gerektiği ileri sürülerek bozulması istemiyle Erzincan İdare Mahkemesi'nin 15.11.2017 tarih ve E:2017/528, K:2017/217 sayılı kararına karşı açılan davada; Danıştay 13. Dairesi E: 201/899, K: 2018/1427 sayılı kararında; toplu taşıma hatlarının işletme ve işlettirme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz bedeli veya kira ücreti ödemeden, herhangi bir ihale veya sözleşme yapmadan İl Trafik Komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturmayacağı yönünde karar veren Erzincan İdare Mahkemesi kararını onamıştır.

www.balioglu.net

Yukarıda belirtilen kararlar değerlendirildiğinde; toplu taşıma hizmetlerinin imtiyaz, kiralama, ruhsat veya hizmet satın alma usullerinden biri ile üçüncü kişilere ihale yoluyla gördürülebilmesi gerekir. Her dört yöntem bakımından da bu hizmetin üçüncü kişilere gördürülmesinde mutlak olarak belirli bir sürenin öngörülmüş olması zorunludur. Toplu taşıma hizmetlerinin yukarıda belirtilen usullerden dışında bir usul ile yapılması mümkün değildir. Kanunda öngörülen sürelerden daha uzun bir sürenin öngörülmesi ya da hiçbir şekilde süre öngörülmemesi durumlarında bu durumun hukuka aykırılık oluşturacağı kuşkusuzdur.

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Kazanılmış haklar" başlıklı 29'uncu maddesinde; "Büyükşehir belediyeleri dâhilinde daha önce il trafik komisyonları veya valiliklerce alınan karar veya izinlerle elde edilmiş haklar saklıdır." denilmektedir.

Kazanılmış hakkın varlığından söz edebilmek için, bu hakkın yürürlükteki hukuk

kurallarına uygun olarak tesis edilen bir işlemle elde edilmiş olması gerekmektedir. Belediyenin yürütmekle yükümlü olduğu bir hizmeti bizzat yerine getirmeyip, üçüncü kişilere gördürebilmesi mümkün olmakla birlikte bu husus söz konusu hizmetin bir kamu hizmeti olma niteliğini ortadan kaldırmadığı gibi bu konuda belediyenin görevinin sona ermesine yol açmamakta ve bu hizmetin yerine getirilmesi yönünden sorumluluğu devam etmektedir. Bu niteliği gözetildiğinde, belediyenin görevine giren bir hizmetin süresiz olarak üçüncü kişilere bir hak verilmesi suretiyle gördürülebilmesi hukuken mümkün değildir. Mevzuata aykırı olarak tesis edilen ve belirtilen nitelikteki işlemlerin ilgililer yönünden kazanılmış hak doğurması da aynı nedenle mümkün değildir. Aksi takdirde, mevzuata aykırı tesis edilen bir belediye veya il trafik komisyonu işleminin, bir kanunun dahi üstüne geçmesi, o kanunun uygulanamaması sonucuna yol açacağı da bir gerçektir. Bu hizmetin belediyeler tarafından yürütülmesi ya da üçüncü kişilere gördürülmesi, söz konusu hizmetin kamu hizmeti olmasına ve bu hizmetin belediyelerce yürütülmesinde kamu yararı bulunduğu düşüncesine dayandığından, kazanılmış hak adı altında bireysel yararların kamu yararına üstün tutulması sonucunu doğuracak bir kazanılmış hak anlayışı kabul edilemez.

www.balioglu.net

Dolayısıyla belediyeler tarafından ihalesiz verilen ya da süresiz şekilde ihale edilen ya da il trafik komisyonu kararı ile ihalesiz ve süresiz verilen toplu taşıma haklarının kazanılmış hak oluşturmayacağı açıktır.

Verildiği tarihte geçerli olan düzenlemelere uygun verilmeyen taksi plakalarının süresi ve şartları da belirtilerek Belediye Kanununda öngörülen imtiyaz, kiralama ve ruhsat usullerinden biri seçilerek ihale yoluyla verilmesi sağlanmalıdır.

Kamu idaresi cevabında; 6360 sayılı Kanun ile Aydın Belediyesinin büyükşehir belediyesi statüsünü kazandığı ve 31.03.2014 tarihinden itibaren il sınırları içindeki toplu taşıma hizmetlerinin Büyükşehir Belediyemizin sorumluluk alanına girdiği, 31.03.2014 tarihinden önce dağıtılan söz konusu plakaların il trafik komisyonları tarafından dağıtıldığı ve T plaka olarak tescil ettirildiği,

UKOME Kararımız gereğince 2014 yılından bu yana 1 yıl ile sınırlı olmak şartı ve ücreti karşılığında söz konusu plaka sahipleri adına çalışma ruhsatları düzenlendiği, her yılın Ocak ayında çalışma ruhsatlarına vize işlemleri yapılarak denetimleri sağlandığı,

Bulguda yer alan toplu taşıma sistemindeki tespitlerin tüm Türkiye'de var olan, yaşanılan ve ülkenin gerçekliklerinden birisi olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu

1983 yılında kabul edilerek yürürlüğe girdiği, Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önceki tarihlerde çok sayıda toplu taşıma aracı alınan idari kararlarla çalışmaya başladığı, bu kanundan önce faaliyete başlayan kişilerin 2918 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden sonra İl-İlçe Trafik Komisyonlarında alınan kararlar ile süresiz olarak faaliyetlerine devam ettiği,

2918 sayılı yasanın 12. maddesinde İl ve İlçe Trafik Komisyonlarının kuruluşu, görev ve yetkilerinin belirtildiği, söz konusu maddede yer alan görev ve yetkiler kapsamında İl-İlçe Trafik Komisyonlarının mahalli ihtiyaç ve şartlara göre ticari plakaları/hatlarını toplu taşıma sistemine dâhil ettikleri, Aydın İl Trafik Komisyonunun 28.05.1992 tarihli ve 1992/10 sayılı kararı ile araç plakalarının süre belirtilmeden verildiği,

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliğinin "Kazanılmış haklar" başlıklı 29. maddesinde "Büyükşehir belediyeleri dâhilinde daha önce il trafik komisyonları veya valiliklerce alınan karar veya izinlerle elde edilmiş haklar saklıdır." hükmü doğrultusunda 31.03.2014 tarihinden önce İl Trafik Komisyonu kararı ile çalışan ticari plaka/hat sahiplerinin Büyükşehir ulaşım sistemine dâhil edildiği, gerekli izin belgelerini almaları şartlarıyla çalışmalarına izin verildiği,

www.balioglu.net

31.03.2014 tarihinden önce Mülga 1580 sayılı Kanun, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve İl Trafik Komisyon kararları ile verilen ticari plakalara/hatlara ilişkin il ve ilçe emniyet müdürlükleri, ilçe belediyeleri ve meslek odalarından bilgi ve belge talep edileceği, toplanacak belgeler üzerinden plakaların/hatların verildiği dönemde yürürlükte olan mevzuatla birlikte yapılacak hukuki değerlendirmeler ve bulguda yer alan tespitleriniz doğrultusunda gerekli iş ve işlemler için karar verileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, kamu idaresi cevabında belirtilen ücret çalışma ruhsat bedelidir. İhaleye ilişkin bir bedel değildir. Araçların faaliyette bulunabilmesi için çalışma ruhsatı almaları gerekir. Bu ruhsat işyeri açma ruhsatı gibidir.

Kamu idaresi cevabında Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Kazanılmış haklar" başlıklı 29'uncu maddesinde; *"Büyükşehir belediyeleri dâhilinde daha önce il trafik komisyonları veya valiliklerce alınan karar veya izinlerle elde edilmiş haklar saklıdır."* denildiği ifade edilmiştir.

Ancak kazanılmış hakkın varlığından söz edebilmek için, bu hakkın yürürlükteki hukuk kurallarına uygun olarak tesis edilen bir işlemle elde edilmiş olması gerekmektedir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa dayanılarak 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Kararın 5'inci maddesinde; ticari plakaların muhammen bedeli, müracaat şekli, süresi, ihale zamanı ve diğer hususların mahalli vasıta ve/veya en az iki gazete ile kamuoyuna duyurularak kapalı teklif usulü ile trafik komisyonu tarafından verileceği ifade edilmiştir.

Buna göre ticari plakaların süresi belirtilmek şartıyla il trafik komisyonu tarafından ihale edilmesi gerekir. Ticari plakaların il trafik komisyonu tarafından ihale edilmeden ve süre belirtilmeden verilmesi 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına aykırıdır.

Dolayısıyla belediyeler tarafından ihalesiz verilen ya da süresiz şekilde ihale edilen ya da il trafik komisyonu kararı ile ihalesiz ve süresiz verilen toplu taşıma haklarının kazanılmış hak oluşturmayacağı açıktır.

Gerekli çalışmalara başlandığı ifade edildiğinden, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

BULGU 15: İl İçi Toplu Taşıma İzin Belgelerinin İhale Edilmeksizin Verilmesi

Aydın Büyükşehir Belediye İl mülki sınırları içinde D4 yetki belgesi ile faaliyet gösteren toplu taşıma araçlarına il içi toplu taşıma izin belgelerinin dilekçe üzerine ihalesiz dağıtıldığı görülmüştür.

Belediye sınırları dışında taşıma mesafesine bakılmaksızın il içi ve 100 Km'ye kadar olan şehirlerarası tarifeli ve tarifesiz ticari yolcu taşımaları 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu, Karayolu Taşıma Yönetmeliği ve Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca çıkarılan 2013/KDGM-07/Yolcu No.lu genelge çerçevesinde; ildeki arz/talep dengesi ve taşıma düzeni bakımından bir sakıncası olmadığı ve kullandırılacak taşıma hatları ile taşıt belgesine kaydedilecek araçların sayısı ve koltuk kapasitelerini belirten il trafik komisyon kararlarına göre bakanlık Bölge Müdürlüklerince 5 yıllığına düzenlenen D4 yetki belgeli araçlarla yapılmaktaydı.

6360 sayılı Kanun ile Aydın Belediyesi büyükşehir belediyesine dönüştürüldüğünden ve belediye sınırları il mülki sınırları olarak belirlendiğinden 31.03.2014 tarihinden itibaren il sınırları içindeki toplu taşıma hizmetleri Büyükşehir Belediyesinin sorumluluk alanına girmiştir.

Yapılan incelemede; Aydın Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Daire Başkanlığı tarafından

D4 yetki belgesi olan 2362 adet araca il içi toplu taşıma izin belgesi (çalışma ruhsatı) verilmiştir. Böylece 31.03.2014 tarihinden önce ilçe-merkez, ilçe-ilçe veya köy-ilçe, köy-il merkezi arasında yolcu taşımacılığı yapan araçlara ihale yapılmadan il içi toplu taşıma izin belgesi (çalışma ruhsatı) verilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7'nci maddesinin (f) fıkrasına göre; toplu taşıma araç sayıları ile güzergâhlarını belirlemek ve bunları işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek büyükşehir belediyesinin görev ve sorumluluğuna verilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa göre toplu taşımaya ilişkin haklar belediyeye aittir. Belediyeye ait olan bu hakkın 2886 sayılı Kanun çerçevesinde belediye encümenince ihale ilkeleri ve gereklerine uygun şekilde, rekabete açık ve işin süresi gibi hususları da içerecek şekilde ihale edilerek verilmesi gerekir.

Nitekim 2886 sayılı kanun çerçevesinde ihale edilecek işlerde,

İdareler Yapılacak işlerin genel, özel, teknik ve idari esas ve usullerini gösteren belge veya belgeleri, yani şartnameleri hazırlarlar. İhale edilecek işin mahiyetine göre konulacak özel ve teknik şartlardan başka genel olarak şartnamelerde yer alması zorunlu hususlar kanunun 7'nci maddesinde sayılmış olup,

- İşe başlama ve işi bitirme tarihi,
- Süre uzatımı verilebilecek haller ve şartları
- İşin süresinden önce bitirilmesinde fayda görülen hallerde erken bitirme primi verilecekse miktarı, şartları ve ödeme şekli

gibi işin süresinin belirli olmasına ilişkin hususlar, zorunlu olarak şartnamelerde yer alması gereken hususlardandır.

Bu itibarla ihale edilecek bir işin süresinin belirsiz olması sözkonusu olamaz.

Diğer yandan konusu ister gelir isterse de gider olsun idarenin bütçesiyle ilişkilendirilecek ve muhasebeleştirilmesi gereken işlemlerde vade ve süre açısından belirsizlik olmaz.

Nitekim Danıştayın kararları da bu yönde olup buna göre; toplu taşıma hizmetlerinin 2886 sayılı DİK hükümlerine göre ihale edilmesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

Hiç bir bedel alınmadan izin verilen ve faaliyette bulunan 2362 adet il içi toplu taşıma izin belgelerine ait hakkın süre ve şartları da belirtilerek ihale yoluyla verilmesi sağlanmalıdır.

Kamu idaresi cevabında; 6360 sayılı Kanun ile Aydın Belediyesinin büyükşehir belediyesi statüsünü kazandığı ve 31.03.2014 tarihinden itibaren il sınırları içindeki toplu taşıma hizmetlerinin Büyükşehir Belediyemizin sorumluluk alanına girdiği, 31.03.2014 tarihinden önce dağıtılan söz konusu plakaların denetim raporunda belirtilen araçların sadece D4 yetki belgeli olmayıp, hepsi çeşitli tarihlerde alınan İl Trafik Komisyonu Kararları ile ticari M plaka ile tescil edilen araçlar olduğu,

UKOME Kararımız gereğince 2014 yılından bu yana 1 yıl ile sınırlı olmak şartı ve ücreti karşılığında söz konusu plaka sahipleri adına çalışma ruhsatları düzenlendiği, her yılın Ocak ayında çalışma ruhsatlarına vize işlemleri yapılarak denetimlerin sağlandığı,

Bulguda yer alan toplu taşıma sistemindeki tespitlerin tüm Türkiye'de var olan, yaşanılan ve ülkenin gerçekliklerinden birisi olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 1983 yılında kabul edilerek yürürlüğe girdiği, Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önceki tarihlerde çok sayıda toplu taşıma aracı alınan idari kararlarla çalışmaya başladığı, bu kanundan önce faaliyete başlayan kişilerin 2918 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden sonra İl-İlçe Trafik Komisyonlarında alınan kararlar ile süresiz olarak faaliyetlerine devam ettiği,

2918 sayılı yasanın 12'nci maddesinde İl ve İlçe Trafik Komisyonlarının kuruluşu, görev ve yetkilerinin belirtildiği, söz konusu maddede yer alan görev ve yetkiler kapsamında İl-İlçe Trafik Komisyonlarının mahalli ihtiyaç ve şartlara göre ticari plakaları/hatlarını toplu taşıma sistemine dâhil ettikleri, Aydın İl Trafik Komisyonunun 28.05.1992 tarihli ve 1992/10 sayılı kararı ile araç plakalarının süre belirtilmeden verildiği,

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliğinin "Kazanılmış haklar" başlıklı 29. maddesinde "Büyükşehir belediyeleri dâhilinde daha önce il trafik komisyonları veya valiliklerce alınan karar veya izinlerle elde edilmiş haklar saklıdır." hükmü doğrultusunda 31.03.2014 tarihinden önce İl Trafik Komisyonu kararı ile çalışan ticari plaka/hat sahiplerinin Büyükşehir ulaşım sistemine dâhil edildiği, gerekli izin belgelerini almaları şartlarıyla çalışmalarına izin verildiği,

31.03.2014 tarihinden önce Mülga 1580 sayılı Kanun, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve İl Trafik Komisyon kararları ile verilen ticari plakalara/hatlara ilişkin il ve ilçe emniyet müdürlükleri, ilçe belediyeleri ve meslek odalarından bilgi ve belge talep edileceği,

www.balioglu.net

toplanacak belgeler üzerinden plakaların/hatların verildiği dönemde yürürlükte olan mevzuatla birlikte yapılacak hukuki değerlendirmeler ve bulguda yer alan tespitleriniz doğrultusunda gerekli iş ve işlemler için karar verileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, kamu idaresi cevabında belirtilen ücret çalışma ruhsat bedelidir. İhaleye ilişkin bir bedel değildir. Araçların faaliyette bulunabilmesi için çalışma ruhsatı almaları gerekir. Bu ruhsat işyeri açma ruhsatı gibidir.

Kamu idaresi cevabında Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Kazanılmış haklar" başlıklı 29'uncu maddesinde; *"Büyükşehir belediyeleri dâhilinde daha önce il trafik komisyonları veya valiliklerce alınan karar veya izinlerle elde edilmiş haklar saklıdır."* denildiği ifade edilmiştir.

Ancak kazanılmış hakkın varlığından söz edebilmek için, bu hakkın yürürlükteki hukuk kurallarına uygun olarak tesis edilen bir işlemle elde edilmiş olması gerekmektedir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa dayanılarak 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Karar'ın 5'inci maddesinde; ticari plakaların muhammen bedeli, müracaat şekli, süresi, ihale zamanı ve diğer hususların mahalli vasıta ve/veya en az iki gazete ile kamuoyuna duyurularak kapalı teklif usulü ile trafik komisyonu tarafından verileceği ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

Buna göre ticari plakaların süresi belirtilmek şartıyla il trafik komisyonu tarafından ihale edilmesi gerekir. Ticari plakaların il trafik komisyonu tarafından ihale edilmeden ve süre belirtilmeden verilmesi 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına aykırıdır.

Dolayısıyla belediyeler tarafından ihalesiz verilen ya da süresiz şekilde ihale edilen ya da il trafik komisyonu kararı ile ihalesiz ve süresiz verilen toplu taşıma haklarının kazanılmış hak oluşturmayacağı açıktır.

Gerekli çalışmalara başlandığı ifade edildiğinden, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 16: Servis Plakalarının İhale Edilmeksizin ve Süresiz Verilmesi

Servis plakalarının çeşitli tarihlerde Aydın Belediyesi ve ilçe belediyeleri tarafından ihale yapılmadan ve süre belirtilmeden dağıtıldığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin

görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde;

"Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır;

"f) Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek."

"Büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyelerinin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 10'uncu maddesinde ise;

"Büyükşehir ve ilçe belediyeleri; görevli oldukları konularda bu Kanunla birlikte Belediye Kanunu ve diğer mevzuat hükümleri ile ilgisine göre belediyelere tanınan yetki, imtiyaz ve muafiyetlere sahiptir."

5393 sayılı Belediye Kanunu ile yürürlükten kaldırılan 1580 sayılı Belediye Kanununun Belediyenin vazifeleri başlıklı 15'inci maddesinin 9'uncu fıkrası ve Belediyelerin hakları, salahiyet ve imtiyazları başlıklı 19'uncu maddesinin 5'inci fıkrasında yer alan hüküm ile 5393 sayılı Belediye Kanununun Belediyenin yetkileri ve imtiyazları başlıklı 15'inci maddesinin (p) fıkrasındaki,

"Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek",

"l" fıkrasındaki;

"Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri, Danıştayın görüşü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir."

www.balioglu.net

hükümlerinden toplu taşıma hakkının belediyenin görev, yetkisi ve imtiyazında olduğu anlaşılmaktadır.

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Ulaşım hizmetlerine ilişkin işlemler" başlıklı 28'inci maddesinin ikinci fıkrasında da;

"Taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçları ile toplu taşım araçlarının tahsis süreleri, ticari plaka sayıları ile bu plakaların verilmesine ilişkin usul, esas ve devir ücretleri UKOME'ce tespit edilir." denilmektedir.

Bu itibarla gerek 1580; gerekse 5393 sayılı Belediye Kanununa göre toplu taşımaya ilişkin haklar, belediyeye aittir. Büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde toplu taşıma hizmetleri ise münhasıran büyükşehir belediyelerine aittir.

Yapılan incelemede;

2018 yılı sonu itibariyle Aydın Büyükşehir Belediyesi sınırlarında toplam 2198 adet servis plakasının olduğu, bunların tamamının Aydın Belediyesi ve ilçe belediyeleri tarafından ihale yapılmadan ve süre belirtilmeden verildiği görülmüştür.

www.balioglu.net

Öncelikle ticari plaka sayılarının UKOME'ce tespit edilmesi ardından belediyeye ait olan bu hakkın 2886 sayılı Kanun çerçevesinde belediye encümenince ihale yoluyla rekabete uygun, saydamlığı sağlayarak sürenin belirli olması gibi hususları da içerecek şekilde verilmesi gerekir.

Bu çerçevede toplu taşıma hizmetleri bakımından görevli ve yetkili olan belediyenin bu hakkını mevzuata uygun şekilde ihale yapmadan doğrudan meclis, encümen veya belediye başkanı kararıyla vermesi veya süre belirtmeden ya da satış şeklinde ihale etmesi mümkün değildir.

Danıştay 13. Dairesinin Esas No:2015 / 985, Karar No: 2015 / 3164 numaralı kararında; *"Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; belediyelerin yürütmekle görevli ve yetkili oldukları toplu taşıma hizmetini bizzat yapmak yerine imtiyaz suretiyle devrine karar verilmesi için Danıştayın görüşü ve İçişleri Bakanlığının onayının alınmasının ön koşul olduğu, kiralama yolunu seçmesi hâlinde ise hem taşınır hem taşınmazlar için kira süresinin 10 yılla sınırlı olduğu ve her iki durumunda Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olduğu anlaşılmakta ve toplu taşıma hizmetlerinin ruhsat vermek suretiyle yerine getirilmesi usulünde ise ruhsat verilecek sürenin, tespit edilen*

muhammen bedelin yıllık mı yoksa ruhsat verilen süre için mi öngörüldüğünün, yıllık olarak tespit edilmiş ise her yıla ilişkin artış oranının nasıl belirleneceğinin vb. hususların açık bir şekilde ortaya konularak söz konusu ihalenin yine Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılması gerektiği, toplu taşıma hizmetlerinin gördürülmesinde ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde verilecek olan ruhsatın süresiz bir şekilde verilemeyeceği, belli bir süre dâhilinde ruhsat verilmesi gerektiği görülmektedir. ...

Bu durumda, ilgili mevzuat ve dosyadaki bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda; toplu taşıma hizmetinin yerine getirilmesinde ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde, süresiz olarak ruhsat vermenin söz konusu olmadığı, belli bir süre dâhilinde ruhsatın verilmesi gerektiği, bu süreye göre muhammen bedelin belirlenmesinin şart olduğu, bu hususlar ortaya konulduktan sonra Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun bir şekilde ihalenin yapılması gerektiği",

Aynı Dairenin Esas No:2014 / 384, Karar No: 2014 / 1950 kararında; *"Yukarıda yer verilen hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden; büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde toplu taşıma hizmetlerini yürütmenin ve bu amaçla toplu taşıma vasıtalarının işletilmesi ve işlettirilmesinin kamu hizmeti olarak münhasıran büyükşehir belediyelerine imtiyaz olarak verilmiş olduğu; toplu taşıma vasıtalarını işlettirmenin ise imtiyaz sözleşmesi, ruhsat verme, kiralama veya hizmet satın alma yoluyla gördürülebileceği; anılan usullerden herhangi birinin seçilmesi yoluyla toplu taşıma hizmetinin özel hukuk kişileri eliyle sağlanması hâlinde büyükşehir belediyesinin kanunlarla kendisine verilen ulaşım hizmetlerine ilişkin imtiyazdan vazgeçmiş sayılacağı sonucuna varılmakta olup; söz konusu vazgeçme iradesinin ise, ancak, belediye adına imtiyaz verilmesinde görevli ve yetkili kılınan belediye meclisince ortaya konulması hâlinde geçerli olacağının kabulü gerekmektedir.",*

Aynı Dairenin Esas No:2011 / 1134, Karar No: 2012 / 2226 kararında; *"Belediye Meclisince alınan karara dayanılarak Encümence toplu taşıma hatlarının 10 yıllığına kiraya verilmesinin hukuka uygun olduğuna"*

Aynı Dairenin Esas No:2014 / 1735, Karar No: 2014 / 2859 kararında; *"İdare Mahkemesi'nce; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15. maddesinin (f) ve (p) bentlerinde ulaşım gibi kentsel alt yapı ve şehir içi trafik hizmetlerini yapmanın veya yaptırmanın belediyenin görev ve sorumlulukları arasında sayıldığı, yine toplu taşıma yapmanın, bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemleri kurmanın, kurdurmanın, işletmenin ve işlettirmenin, kara, deniz, su ve demiryolu*

www.balioglu.net

üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ve ücret tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemenin, kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmenin, belediyenin yetki ve imtiyazları arasında olduğu, dava konusu minibüs hatlarının 10 yıllığına kiraya verilmesine ilişkin 08.01.2013 günlü 3 sayılı belediye encümen kararı ile bu karara dayanılarak 04.02.2013 tarihinde ihaleye çıkarılmasına ilişkin işlem 5393 sayılı yasanın 15. maddesinin (f) ve (p) bentlerinin belediyelere verdiği yetki ve imtiyaz hakkı sınırları içinde kararlar olduğu ve bu yönüyle hukuka uygun olduğu, davacı kooperatifin il trafik komisyonu kararları ile kazanılmış haklarının bulunduğu iddiasına yönelik olarak, toplu taşıma hatlarını işletme ve işlettirme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz hakkı bedeli veya kira ücreti ödemeden, il trafik komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturacağı iddiasıyla toplu taşıma hatlarının bedelsiz kullanımının söz konusu olamayacağı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, bu karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddi yolundaki temyize konu Eskişehir 1. İdare Mahkemesi'nin 28.11.2013 tarih ve E:2013/86, K:2013/1019 sayılı kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinin 1. fıkrasında sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, temyiz istemi yerinde görülmeyerek anılan Mahkeme kararının onanmasına" denilmektedir.

www.balioglu.net

Yukarıda belirtilen kararlar değerlendirildiğinde; toplu taşıma hizmetlerinin imtiyaz, kiralama, ruhsat veya hizmet satın alma usullerinden biri ile üçüncü kişilere ihale yoluyla gördürülebilmesi gerekir. Her dört yöntem bakımından da bu hizmetin üçüncü kişilere gördürülmesinde mutlak olarak belirli bir sürenin öngörülmüş olması zorunludur. Toplu taşıma hizmetlerinin yukarıda belirtilen usullerden dışında bir usul ile yapılması mümkün değildir. Kanunda öngörülen sürelerden daha uzun bir sürenin öngörülmesi ya da hiçbir şekilde süre öngörülmemesi durumlarında bu durumun hukuka aykırılık oluşturacağı kuşkusuzdur.

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Kazanılmış haklar" başlıklı 29'uncu maddesinde; *"Büyükşehir belediyeleri dâhilinde daha önce il trafik komisyonları veya valiliklerce alınan karar veya izinlerle elde edilmiş haklar saklıdır."* denilmektedir.

Kazanılmış hakkın varlığından söz edebilmek için, bu hakkın yürürlükteki hukuk kurallarına uygun olarak tesis edilen bir işlemle elde edilmiş olması gerekmektedir.

Belediyenin yürütmekle yükümlü olduğu bir hizmeti bizzat yerine getirmeyip, üçüncü kişilere gördürebilmesi mümkün olmakla birlikte bu husus söz konusu hizmetin bir kamu hizmeti olma niteliğini ortadan kaldırmadığı gibi bu konuda belediyenin görevinin sona ermesine yol açmamakta ve bu hizmetin yerine getirilmesi yönünden sorumluluğu devam etmektedir. Bu niteliği gözetildiğinde, belediyenin görevine giren bir hizmetin süresiz olarak üçüncü kişilere bir hak verilmesi suretiyle gördürülebilmesi hukuken mümkün değildir. Mevzuata aykırı olarak tesis edilen ve belirtilen nitelikteki işlemlerin ilgililer yönünden kazanılmış hak doğurması da aynı nedenle mümkün değildir. Aksi takdirde, mevzuata aykırı tesis edilen bir belediye işleminin, bir kanunun dahi üstüne geçmesi, o kanunun uygulanamaması sonucuna yol açacağı da bir gerçektir. Bu hizmetin belediyeler tarafından yürütülmesi ya da üçüncü kişilere gördürülmesi, söz konusu hizmetin kamu hizmeti olmasına ve bu hizmetin belediyelerce yürütülmesinde kamu yararı bulunduğu düşüncesine dayandığından, kazanılmış hak adı altında bireysel yararların kamu yararına üstün tutulması sonucunu doğuracak bir kazanılmış hak anlayışı kabul edilemez.

Dolayısıyla belediyeler tarafından ihalesiz ve süresiz verilen toplu taşıma haklarının kazanılmış hak oluşturmayacağı açıktır.

www.balioglu.net

Verildiği tarihte geçerli olan düzenlemelere uygun verilmeyen servis plakalarının süresi ve şartları da belirtilerek Belediye Kanununda öngörülen imtiyaz, kiralama ve ruhsat usullerinden biri seçilerek ihale yoluyla verilmesi sağlanmalıdır.

Kamu idaresi cevabında; 6360 sayılı Kanun ile Aydın Belediyesinin büyükşehir belediyesi statüsünü kazandığı ve 31.03.2014 tarihinden itibaren il sınırları içindeki toplu taşıma hizmetlerinin Büyükşehir Belediyemizin sorumluluk alanına girdiği, 31.03.2014 tarihinden önce dağıtılan söz konusu plakaların il trafik komisyonları tarafından dağıtıldığı ve P plaka olarak tescil ettirildiği,

UKOME Kararımız gereğince 2014 yılından bu yana 1 yıl ile sınırlı olmak şartı ve ücreti karşılığında söz konusu plaka sahipleri adına çalışma ruhsatları düzenlendiği, her yılın Eylül ayında çalışma ruhsatlarına vize işlemleri yapılarak denetimleri sağlandığı,

31.03.2014 tarihinden önce Mülga 1580 sayılı Kanun, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve İl Trafik Komisyon kararları ile verilen ticari plakalara/hatlara ilişkin il ve ilçe emniyet müdürlükleri, ilçe belediyeleri ve meslek odalarından bilgi ve belge talep edileceği, toplanacak belgeler üzerinden plakaların/hatların verildiği dönemde yürürlükte olan

mevzuatla birlikte yapılacak hukuki değerlendirmeler ve bulguda yer alan tespitleriniz doğrultusunda gerekli iş ve işlemler için karar verileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, kamu idaresi cevabında belirtilen ücret çalışma ruhsat bedelidir. İhaleye ilişkin bir bedel değildir. Araçların faaliyette bulunabilmesi için çalışma ruhsatı almaları gerekir. Bu ruhsat işyeri açma ruhsatı gibidir.

Servis plakalarının süresi ve şartları da belirtilerek Belediye Kanununda öngörülen imtiyaz, kiralama ve ruhsat usullerinden biri seçilerek ihale yoluyla verilmesi sağlanmalıdır.

Gerekli çalışmalara başlandığı ifade edildiğinden, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 17: İdarenin Görev ve Yetki Alanında Bulunan Bazı Yerlerdeki İşgal Harcının Büyükşehir Belediye Şirketi Tarafından Tahsil Edilmesi

Büyükşehir Belediyesinin görev ve yetki alanında bulunan, Kuşadası İlçesi sahil kısımlarındaki işgal harcının Aydın Büyükşehir belediyesi şirketi tarafından tahsil edildiği görülmüştür.

www.balioglu.net

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 52'nci maddesinde; *"Belediye sınırları içinde bulunan aşağıdaki yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi, işgal Harcına tabidir"* denilmek suretiyle işgal harcının konusu belirlenmiş ve sayılan yerlerin izinsiz işgallerinin mükellefiyeti kaldırmayacağı belirtilerek, aynı kanunun 57'nci maddesinde, işgal harcının belediyelerin yetkili kılacakları memur veya kişilerce makbuz karşılığında tahsil edileceği belirtilmiştir.

Belirtilen düzenlemelerden sözkonusu harcın, belediyelerin yetkili kılacakları memur ve kişilerce tahsil edilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Bu itibarla Belediyelerin kendilerine kanunla verilen vergi, resim ve harç niteliğindeki gelirlerini kendi şirketlerine de olsa devretmeleri sözkonusu değildir.

Yapılan incelemede; Kuşadası sahil kısımlarındaki büfe, duş, şezlong ve WC yerleri ile soyunma kabin yerlerinin belediye meclis kararı ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun Şirket Kurulması başlıklı 26'ncı maddesi uyarınca Aydın Büyükşehir Belediyesi Şirketine (Aybel İnş. Org. Spor Hiz. AŞ) ücret karşılığında verildiği, bunun yanında söz konusu şirketin Kuşadası sahil kısımlarında kendisine devredilen yer ve kapsam dışındaki

yerlerden işgal harcı da aldığı görülmüştür.

Söz konusu 26'ncı maddeye göre Büyükşehir Belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisleri, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebileceği gibi, belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlerle bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 2886 sayılı DİK'na tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilmektedir. Görüldüğü üzere belli mahaller için işletme devri sözkonusu olup belediye harç resim ve gelirlerinin toplanmasının devri düzenlemenin konusu değildir.

Bu itibarla büyükşehir belediyesinin görev ve yetki alanında bulunan yerlerde işgal harcının 5216 sayılı Belediye Kanunun 23'üncü maddesinin (o) bendinde sayılan diğer gelirler kapsamında değerlendirilerek büyükşehir belediyesi tarafından tahsil edilmesi ve devredilmemesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle sahillerin Hazine tarafından idaremize devredildiği, idaremize devri yapılan bu yerlerin 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 26'ncı maddesine göre % 50'sinden fazlasına ortağı olduğumuz AYBEL İnş. Org. Spor Hizm. Tem. Gıda San. ve Tic. AŞ'ne, meclis kararı ile devir edildiği, protokolde belediye şirketine şezlong ve wc yerlerinin ücretli devredildiği, şirket tarafından Kuşadası İlçesi sahil mahallerinde işgal harcının tahsil edilmesi mevzu bahis olmadığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, belediye şirketine sadece sahil kısımlarındaki büfe, duş, şezlong ve WC yerleri ile soyunma kabin yerleri devredilmiştir. Dolayısıyla sahil kısımlarındaki diğer yerler devredilmediğinden dolayı bu yerlere ait gelirlerin belediye tarafından tahsil edilmesi gerekir. Buna rağmen sahilde satış yapan diğer kişilerden büyükşehir belediyesinin herhangi bir ücret almadığı, belediye şirketinin bu yerlerden kendisine devredilmiş gibi ücret aldığı görülmüştür. Belediye şirketi bu yerlerden ücret altında tahsilat yapıyor olsa da bu yerlerden tahsil edilecek gelir esas itibariyle işgal harcıdır.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
http://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

www.balioglu.net

9. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ TARAFINDAN SUNULAN MALİ TABLOLAR

BİLANÇO

		2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Cari Yıl			2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Cari Yıl
1	**DONEN VARLIKLAR**	**99.099.465,03**	**187.115.493,34**	**109.583.815,58**	**3**	**KISA VADELI YABANCI KAYNAKLAR**	**10.2296.366,3**	**109.705.711,2**	**211.321.781,53**
10	Hazir Degerler	33.765.609,82	117.688.513,30	32.707.608,50	**30**	Kisa Vadeli Ic Mali Borclar	12.960.196,79	26.463.646,79	96.490.349,98
100	Kasa Hesabı	0	0	0	**300**	Banka Kredileri Hesabi	3.348.571,20	17.847.036,00	46.078.149,73
101	Alinan Çekler Hesabi	0	0	0	**303**	Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabi	9.611.625,59	8.616.610,79	50.412.200,25
102	Banka	34.239.457,41	116.908.502,63	74.804.892,97	**31**	Kisa Vadeli Dis Mali Borclar			
103	Verilen Çekler Ve Gönderme Emri Hesabi	-999.161,17	0	-42.896.186,06	**32**	Faaliyet Borclari	44.052.154,85	38.643.887,12	68.022.600,36
105	Döviz Hesabi	0	0	0	**320**	Bütçe Emanetleri Hesabi	44.052.154,85	38.643.887,12	68.022.600,36
106	Döviz Gönderme Emirleri Hesabi (-)	0	0	0	**33**	Emanet Yabanci Kaynaklar	23.199.064,90	13.142.917,87	7.974.458,03
108	Diğer Hazir Değerler Hesabi	0	0	0	**330**	Alinan Depozito Ve Teminatlar Hs.	8.799.993,46	4.422.676,18	3.813.303,50
109	Banka Kredi Kartlarindan Alacaklar Hesabi	525.313,58	780.010,67	798.901,59	**333**	Emanetler Hesabi	14.399.071,44	8.720.241,69	4.161.154,53
11	Menkul Kiymet ve Varliklar	3.469,10	3.469,10	3.469,10	**34**	Alınan Avanslar			
110	Hisse Senetleri Hesabi	3.469,10	3.469,10	3.469,10	**36**	Odenecek Vergi ve Diger Yukumlulukler	7.717.840,46	4.118.886,72	4.768.781,38
112	Kamu Kesimi Tahvil Senet Ve Bonolari Hesabi	0	0	0	**360**	Ödenecek Vergi Ve Fonlar Hesabi	2.352.926,73	2.104.590,50	2.523.455,04
12	Faaliyet Alacaklari	26.123.286,68	30.187.086,71	33.825.169,76	**361**	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabi	1.756.809,39	1.723.879,75	1.936.698,67
120	Gelirlerden Alacaklar Hesabi	0	0	0	**362**	Fonlar Veya Diğer Kamu İdareleri Adina Yapilan Ta	150.270,06	142.798,27	152.181,34
121	Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabi	25.217.793,36	28.551.089,75	29.450.199,87	**363**	Kamu İdareleri Paylari Hesabi	7.004,15	147.618,20	156.446,33
122	Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar Hesabi	538.517,94	1.241.877,00	3.971.680,74	**368**	Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş Veya Taksitlendirilmiş V	3.450.830,13	0	0
126	Verilen Depozito Ve Teminatlar Hesabi	366.975,38	394.119,96	403.289,15	**37**	Borç ve Gider Karşılıkları	2.700.000,00	8.260.000,00	4.494.000,00
13	Kurum Alacaklari	10.166.031,61	1.715.585,08	1.335.733,53	**372**	Kidem Tazminati Karşiliği Hesabi	2.700.000,00	8.260.000,00	4.494.000,00

www.balioglu.net

132	Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabi	7.873.786,59	0	0	**38**	Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları	11.667.109,33	19.076.372,65	29.571.591,78
137	Takipteki Kurum Alacaklari Hesabi	2.292.245,02	1.715.585,08	1.335.733,53	**381**	Gider Tahakkuklari Hesabi	11.667.109,33	19.076.372,65	29.571.591,78
14	Diger Alacaklar	1.720.733,96	1.314.870,12	1.187.561,94	**39**	Diger Kisa Vadeli Yabanci Kaynaklar	0	0	0
140	Kişilerden Alacaklar Hesabi	1.720.733,96	1.314.870,12	1.187.561,94	**391**	Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabi	0	0	0
15	Stoklar	3.966.964,98	4.175.105,47	2.447.508,79	**397**	Sayim Fazlalari Hesabi	0	0	0
150	İlk Madde Ve Malzeme Hesabi	3.966.964,98	4.175.105,47	2.447.508,79	**4**	**UZUN VADELI YABANCI KAYNAKLAR**	**87.312.599,13**	**154.683.108,54**	**181.360.347,30**
16	On Odemeler	1.211.330,53	1.756.109,41	2.689.357,86	**40**	Uzun Vadeli Ic Mali Borclar	65.361.670,92	122.226.291,31	133.258.171,33
160	İş Avans Ve Kredileri Hesabi	0	0	0	**400**	Banka Kredileri Hesabi	65.361.670,92	122.226.291,31	133.258.171,33
161	Personel Avanslari Hesabi	0	0	0	**41**	Uzun Vadeli Dis Mali Borclar			
162	Bütçe Dişi Avans Ve Krediler Hesabi	1.211.330,53	1.462.041,23	1.558.281,76	**43**	Diger Borclar	0	0	0
165	Mahsup Dönemine Aktarilan Avans Ve Krediler Hesabi	0	294.068,18	1.131.076,10	**438**	Kamuya Olan Ertelenmiş Veya Taksitlendirilmiş Borç	0	0	0
18	Gelecek Aylara Ait Giderler	20.397,52	0	120.769,62	**44**	Alınan Avanslar			
180	Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabi	20.397,52	0	120.769,62	**47**	Borç ve Gider Karşılıkları	7.760.550,00	1.484.258,04	4.718.700,00
19	Diger Donen Varliklar	22.121.640,83	30.274.754,15	35.266.636,48	**472**	Kidem Tazminati Karşiliği Hesabi	7.760.550,00	1.484.258,04	4.718.700,00
190	Devreden Katma Değer Vergisi Hesabi	22.121.640,83	30.274.754,15	35.266.636,48	**48**	Gelecek Yillara Ait Gelirler	14.190.378,21	30.972.559,19	43.383.475,97
191	İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabi	0	0	0	**481**	Gider Tahakkuklari Hesabi	14.190.378,21	30.972.559,19	43.383.475,97
197	Sayim Noksanlari Hesabi	0	0	0	**49**	Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar			
2	**DURAN VARLIKLAR**	**861.180.525,36**	**973.797.307,83**	**1.283.160.947,16**	**5**	**OZ KAYNAKLAR**	**770.671.024,93**	**896.523.981,48**	**1.000.062.633,91**
21	Menkul Varliklar				**50**	Net Deger/Sermaye	422.462.228,53	440.205.423,38	430.103.074,16
22	Faaliyet Alacaklari	2.413.460,96	3.525.268,72	5.004.443,12	**500**	Net Değer	422.462.228,53	440.205.423,38	430.103.074,16
222	Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar Hesabi	2.403.648,15	3.451.049,00	4.897.383,26	**51**	Değer Hareketleri			
226	Verilen Depozito Ve Teminatlar Hesabi	9.812,81	74.219,72	107.059,86	**52**	Yeniden Degerleme Farklari			
23	Kurum Alacaklari				**57**	Gecmis Yillar Olumlu Faaliyet Sonuclari	260.414.445,41	322.803.201,23	456.318.558,10
24	Mali Duran Varliklar	80.837.155,96	109.503.401,48	143.433.436,37	**570**	Geçmiş Yillar Olumlu Faaliyet Sonuçlari Hesabi	260.414.445,41	322.803.201,23	456.318.558,10
240	Mali Kuruluşlara Yatirilan Sermayeler Hesabi	20.719.894,72	25.871.934,24	32.049.974,54	**58**	Gecmis Yillar Olumsuz Faaliyet Sonuclari			
241	Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatirilan Sermaye	136.936.846,00	149.509.828,00	166.415.846,59	**59**	Donem Faaliyet Sonuclari	87.794.350,99	133.515.356,87	113.641.001,65
247	Sermaye Taahhütleri Hesabi (-)	-76.819.584,76	-65.878.360,76	-55.032.384,76	**590**	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabi	87.794.350,99	133.515.356,87	113.641.001,65
25	Maddi Duran Varliklar	777.927.976,12	860.768.637,63	1.134.723.067,67					
250	Arazi Ve Arsalar Hesabi	308.399.135,94	305.251.871,14	305.462.989,98					

www.balioglu.net

251	Yeralti Ve Yerüstü Düzenleri Hesabi	176.661.204,97	275.579.739,89	292.428.532,82					
252	Binalar Hesabi	138.299.252,46	178.515.181,00	178.293.466,06					
253	Tesis, Makine Ve Cihazlar Hesabi	21.442.679,23	26.286.839,82	31.069.451,27					
254	Taşitlar Hesabi	43.248.354,92	47.545.443,28	48.890.284,06					
255	Demirbaşlar Hesabi	14.611.346,36	16.890.069,92	18.237.864,80					
257	Birikmiş Amortismanlar Hesabi (-)	-43.812.705,05	-37.002.875,30	-46.520.738,60					
258	Yapilmakta Olan Yatirimlar Hesabi	119.078.707,29	47.702.367,88	306.861.217,28					
26	Maddi Olmayan Duran Varliklar	0	0	0					
260	Haklar Hesabi	6.331.582,01	8.039.686,41	8.349.715,24					
268	Birikmiş Amortismanlar Hesabi (-)	-6.331.582,01	-8.039.686,41	-8.349.715,24					
28	Gelecek Yillara Ait Giderler	0	0	0					
280	Gelecek Yillara Ait Giderler Hesabi	0	0	0					
29	Diğer Duran Varlıklar	1.932,32	0	0					
294	Elden Çikarilacak Stoklar Ve Maddi Duran Varliklar	3.527.301,69	477.397,15	0					
299	Birikmiş Amortismanlar Hesabi (-)	-3.525.369,37	-477.397,15	0					
AKTİF TOPLAMI		**960.279.990,39**	**1.160.912.801,17**	**1.392.744.762,74**	**PASİF TOPLAMI**		**960.279.990,39**	**1.160.912.801,17**	**1.392.744.762,74**
Bütçe Notları		**2016 Yılı**	**2017 Yılı**	**2018 Cari Yıl**	**Bütçe Notları**		**2016 Yılı**	**2017 Yılı**	**2018 Cari Yıl**
9	**NAZIM HESAPLAR**	**105.825.663,21**	**380.282.192,74**	**183.257.379,41**	**9**	**NAZIM HESAPLAR**	**105.825.663,21**	**380.282.192,74**	**183.257.379,41**
91	Nakit Dışı Teminat ve Kişilere Ait M	34.509.433,32	57.928.204,23	61.659.992,61	**91**	Nakit Dışı Teminat ve Kişilere Ait M	34.509.433,32	57.928.204,23	61.659.992,61
910	Teminat Mektuplari Hesabi	30.964.469,82	54.455.404,15	56.469.435,47	**911**	Teminat Mektuplari Emanetleri Hesabi	30.964.469,82	54.455.404,15	56.469.435,47
914	Verilen Teminat Mektuplari Hesabi	3.544.963,50	3.472.800,08	5.190.557,14	**915**	Verilen Teminat Mektuplari Karşiliği Hesabi	3.544.963,50	3.472.800,08	5.190.557,14
92	Taahhut Hesaplari	30.482.744,24	281.520.502,86	80.763.901,15	**92**	Taahhut Hesaplari	30.482.744,24	281.520.502,86	80.763.901,15
920	Gider Taahhütleri Hesabi	30.482.744,24	281.520.502,86	80.763.901,15	**921**	Gider Taahhütleri Karşiliği Hesabi	30.482.744,24	281.520.502,86	80.763.901,15
99	Diğer Nazım Hesaplar	40.833.485,65	40.833.485,65	40.833.485,65	**99**	Diğer Nazım Hesaplar	40.833.485,65	40.833.485,65	40.833.485,65
990	Kiraya Verilen, İrtifak Hakki Tesis Edilen Maddi D	40.833.485,65	40.833.485,65	40.833.485,65	**999**	Diğer Nazim Hesaplar Karşiliği Hesabi	40.833.485,65	40.833.485,65	40.833.485,65
		105.825.663,21	**380.282.192,74**	**183.257.379,41**			**105.825.663,21**	**380.282.192,74**	**183.257.379,41**

www.balioglu.net

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

HESAP KODU					GİDERİN TÜRÜ	2016	2017	2018
6					FAALİYET HESAPLARI	325.737.754,07	344.996.207,18	447.096.914,34
63					GİDER HESAPLARI	325.737.754,07	344.996.207,18	447.096.914,34
630					GİDERLER HESABI	325.737.754,07	344.996.207,18	447.096.914,34
630	**01**				**Personel Giderleri**	**86.317.610,65**	**67.086.062,12**	**74.115.148,71**
630	01	01			Memurlar	25.926.750,69	26.842.579,64	30.666.649,56
630	01	01	01		Temel Maaşlar	9.411.515,98	9.761.112,04	11.040.672,62
630	01	01	01	01	Temel Maaşlar	9.411.515,98	9.761.112,04	2.018.622,34
630	01	01	01	02	Taban Aylığı	0,00	0,00	9.022.050,28
630	01	01	02		Zamlar ve Tazminatlar	14.807.696,92	15.500.587,91	17.738.474,36
630	01	01	02	01	Zamlar ve Tazminatlar	14.807.696,92	15.500.587,91	17.738.474,36
630	01	01	03		Ödenekler	0,00	0,00	32.169,94
630	01	01	03	01	Ödenekler	0,00	0,00	32.169,94
630	01	01	04		Sosyal Haklar	671.254,89	653.383,57	734.316,17
630	01	01	04	01	Sosyal Haklar	671.254,89	653.383,57	734.316,17
630	01	01	05		Ek Çalışma Karşılıkları	912.406,30	927.496,12	1.121.016,47
630	01	01	05	01	Ek Çalışma Karşılıkları	912.406,30	927.496,12	1.121.016,47
630	01	01	06		Ödül ve İkramiyeler	123.876,60	0,00	0,00
630	01	01	06	01	Ödül ve İkramiyeler	123.876,60	0,00	0,00
630	01	02			Sözleşmeli Personel	3.145.138,40	3.648.469,14	4.611.092,57
630	01	02	01		Ücretler	2.721.899,71	2.878.596,96	3.491.919,78
630	01	02	01	01	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personel Ücretleri	1.696.537,14	2.637.851,84	3.491.919,78
630	01	02	01	90	Diğer Sözleşmeli Personel Ücretleri	1.025.362,57	240.745,12	0,00
630	01	02	02		Zamlar ve Tazminatlar	415.338,64	749.789,13	1.092.632,15
630	01	02	02	01	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personel Zam ve Tazmin	278.642,48	696.631,72	1.092.632,15
630	01	02	01	90	Diğer Sözleşmeli Personel Ücretleri	1.025.362,57	240.745,12	0,00
630	01	02	02		Zamlar ve Tazminatlar	415.338,64	749.789,13	1.092.632,15
630	01	02	02	01	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personel Zam ve Tazmin	278.642,48	696.631,72	1.092.632,15

www.balioglu.net

630	01	02	02	02	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personel Zam ve Tazm	136.696,16	53.157,41	0,00
630	01	02	04		Sosyal Haklar	7.900,05	20.083,05	26.540,64
630	01	02	04	01	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personel Sosyal Hakları	2.467,60	19.314,73	26.540,64
630	01	02	04	02	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personel Sosyal Hakla	5.432,45	768,32	0,00
630	01	03			İşçiler	56.544.698,51	35.861.259,56	38.056.414,11
630	01	03	01		İşçilerin Ücretleri	18.954.132,09	21.050.313,68	22.145.628,93
630	01	03	01	01	Sürekli İşçilerin Ücretleri	18.904.111,24	21.013.461,38	22.145.628,93
630	01	03	01	02	Geçici İşçilerin Ücretleri	50.020,85	36.852,30	0,00
630	01	03	02		İşçilerin İhbar ve Kıdem Tazminatları	21.343.879,81	503.137,03	2.771,78
630	01	03	02	01	Sürekli İşçilerin İhbar ve Kıdem Tazminatları	21.136.968,00	503.137,03	2.771,78
630	01	03	02	02	Geçici İşçilerin İhbar ve Kıdem Tazminatları	206.911,81	0,00	0,00
630	01	03	03		İşçilerin Sosyal Hakları	6.705.369,55	5.733.927,56	6.292.336,86
630	01	03	03	01	Sürekli İşçilerin Sosyal Hakları	6.677.427,99	5.725.899,06	6.292.336,86
630	01	03	03	02	Geçici İşçilerin Sosyal Hakları	27.941,56	8.028,50	0,00
630	01	03	04		İşçilerin Fazla Mesaileri	3.247.652,15	2.177.927,46	2.691.847,57
630	01	03	04	01	Sürekli İşçilerin Fazla Mesaileri	3.237.153,01	2.177.701,64	2.691.847,57
630	01	03	04	02	Geçici İşçilerin Fazla Mesaileri	10.499,14	225,82	0,00
630	01	03	05		İşçilerin Ödül ve İkramiyeleri	6.271.692,41	6.395.953,83	6.923.828,97
630	01	03	05	01	Sürekli İşçilerin Ödül ve İkramiyeleri	6.252.391,65	6.385.433,68	6.923.828,97
630	01	03	05	02	Geçici İşçilerin Ödül ve İkramiyeleri	19.300,76	10.520,15	0,00
630	01	03	09		İşçilerin Diğer Ödemeleri	21.972,50	0,00	0,00
630	01	03	09	01	Sürekli İşçilerin Diğer Ödemeleri	21.972,50	0,00	0,00
630	01	04			Geçici Personel	11.013,04	3.229,20	0,00
630	01	04	01		Ücretler	11.013,04	3.229,20	0,00
630	01	04	01	02	Aday Çırak, Çırak ve Stajyer Öğrencilerin Ücretler	11.013,04	3.229,20	0,00
630	01	05			Diğer Personel	690.010,01	730.524,58	780.992,47
630	01	05	01		Ücret ve Diğer Ödemeler	690.010,01	730.524,58	780.992,47
630	01	05	01	51	Belediye Başkanına Yapılan Ödemeler	214.520,55	267.029,45	264.581,63
630	01	05	01	52	Belediye Meclis Üyelerine Yapılan Ödemeler	475.489,46	463.495,13	516.410,84
630	**02**				**Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderle**	**11.833.082,64**	**12.085.496,00**	**13.326.206,80**
630	02	01			Memurlar	3.747.143,35	3.854.515,57	4.368.098,33
630	02	01	06		Sosyal Güvenlik Kurumuna	3.747.143,35	3.854.515,57	4.368.098,33
630	02	01	06	01	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri	2.301.589,11	2.376.538,10	2.700.733,67
630	02	01	06	02	Sağlık Primi Ödemeleri	1.445.554,24	1.477.977,47	1.667.364,66

www.balioglu.net

630	02	02			Sözleşmeli Personel	506.058,37	576.590,11	715.366,76
630	02	02	06		Sosyal Güvenlik Kurumuna	506.058,37	576.590,11	715.366,76
630	02	02	06	01	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri	332.186,78	374.178,74	453.804,25
630	02	02	06	02	Sağlık Primi Ödemeleri	173.871,59	202.411,37	261.562,51
630	02	03			İşçiler	7.579.880,92	7.654.390,32	8.242.741,71
630	02	03	04		İşsizlik Sigortası Fonuna	664.162,07	670.823,27	725.868,13
630	02	03	04	01	İşsizlik Sigortası Fonuna	664.162,07	670.823,27	725.868,13
630	02	03	06		Sosyal Güvenlik Kurumuna	6.915.718,85	6.983.567,05	7.516.873,58
630	02	03	06	01	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri	6.881.833,57	4.461.858,03	4.726.734,31
630	02	03	06	02	Sağlık Primi Ödemeleri	33.885,28	2.521.709,02	2.790.139,27
630	**03**				**Mal Ve Hizmet Alım Giderleri**	**128.821.843,34**	**158.596.488,52**	**212.191.848,66**
630	03	01			Üretime Yönelik Mal Ve Malzeme Alımları	0,01	649,30	0,00
630	03	01	04		Kereste ve Kereste Ürünleri Alımları	0,00	649,30	0,00
630	03	01	04	01	Kereste ve Kereste Ürünleri Alımları	0,00	649,30	0,00
630	03	01	09		Diğer Mal ve Malzeme Alımları	0,01	0,00	0,00
630	03	01	09	01	Diğer Mal ve Malzeme Alımları	0,01	0,00	0,00
630	03	02			Tüketime Yönelik Mal Ve Malzeme Alımları	9.596.065,49	18.104.537,25	28.359.927,16
630	03	02	01		Kırtasiye ve Büro Malzemesi Alımları	250.479,76	290.961,33	208.002,25
630	03	02	01	01	Kırtasiye Alımları	0,00	580,01	50,01
630	03	02	01	02	Büro Malzemesi Alımları	622,80	0,00	0,00
630	03	02	01	03	Periyodik Yayın Alımları	19.441,75	52.265,42	59.234,38
630	03	02	01	04	Diğer Yayın Alımları	3.548,00	0,00	3.540,00
630	03	02	01	05	Baskı ve Cilt Giderleri	226.867,21	238.055,90	145.112,86
630	03	02	01	90	Diğer Kırtasiye ve Büro Malzemesi Alımları	0,00	60,00	65,00
630	03	02	02		Su ve Temizlik Malzemesi Alımları	274.127,68	625.373,13	882.448,83
630	03	02	02	01	Su Alımları	274.127,68	625.373,13	882.448,83
630	03	02	03		Enerji Alımları	9.009.198,51	16.724.913,34	27.226.703,75
630	03	02	03	01	Yakacak Alımları	36.425,05	112.138,51	60.962,50
630	03	02	03	02	Akaryakıt ve Yağ Alımları	4.759.488,90	11.678.311,01	19.970.983,54
630	03	02	03	03	Elektrik Alımları	4.060.749,42	4.903.973,58	7.194.757,71
630	03	02	03	90	Diğer Enerji Alımları	152.535,14	30.490,24	0,00
630	03	02	04		Yiyecek, İçecek ve Yem Alımları	279,00	320,00	12.960,00
630	03	02	04	01	Yiyecek Alımları	279,00	320,00	12.960,00
630	03	02	05		Giyim ve Kuşam Alımları	4.425,00	0,00	0,00

www.balioglu.net

630	03	02	05	01	Giyecek Alımları	4.425,00	0,00	0,00
630	03	02	06		Özel Malzeme Alımları	6.182,56	1.234,19	23.078,33
630	03	02	06	01	Laboratuvar Malzemesi ile Kimyevi ve Temrinlik M	135,70	0,00	13.493,64
630	03	02	06	02	Tıbbi Malzeme ve İlaç Alımları	0,00	0,00	65,00
630	03	02	06	03	Zirai Malzeme ve İlaç Alımları	5.525,30	819,99	0,00
630	03	02	06	90	Diğer Özel Malzeme Alımları	521,56	414,20	9.519,69
630	03	02	09		Diğer Tüketim Mal ve Malzemesi Alımları	51.372,98	461.735,26	6.734,00
630	03	02	09	01	Bahçe Malzemesi Alımları ile Yapım ve Bakım Gid	0,00	448.471,98	0,00
630	03	02	09	90	Diğer Tüketim Mal ve Malzemesi Alımları	51.372,98	13.263,28	6.734,00
630	03	03			Yolluklar	102.433,71	208.009,59	93.379,06
630	03	03	01		Yurtiçi Geçici Görev Yollukları	32.482,95	44.894,34	45.572,44
630	03	03	01	01	Yurtiçi Geçici Görev Yollukları	32.482,95	44.894,34	45.572,44
630	03	03	02		Yurtiçi Sürekli Görev Yollukları	53.618,01	35.874,99	47.806,62
630	03	03	02	01	Yurtiçi Sürekli Görev Yollukları	53.618,01	35.874,99	47.806,62
630	03	03	03		Yurtdışı Geçici Görev Yollukları	16.332,75	127.240,26	0,00
630	03	03	03	01	Yurtdışı Geçici Görev Yollukları	16.332,75	127.240,26	0,00
630	03	04			Görev Giderleri	6.574.405,70	2.737.913,85	7.599.243,93
630	03	04	02		Yasal Giderler	6.077.259,20	1.782.494,13	2.965.074,51
630	03	04	02	03	Kusursuz Tazminatlar	82.792,13	80.696,56	75.479,40
630	03	04	02	04	Mahkeme Harç ve Giderleri	568.725,92	633.980,99	682.838,94
630	03	04	02	05	Ödül, İkramiye ve Benzeri Ödemeler	0,00	0,00	126.724,90
630	03	04	02	90	Diğer Yasal Giderler	5.425.741,15	1.067.816,58	2.080.031,27
630	03	04	03		Ödenecek Vergi, Resim, Harçlar ve Benzeri Gideı	443.146,50	946.669,72	2.338.002,21
630	03	04	03	01	Vergi Ödemeleri ve Benzeri Giderler	356.204,24	851.365,34	2.155.046,59
630	03	04	03	02	İşletme Ruhsatı Ödemeleri ve Benzeri Giderler	67.327,62	78.629,32	86.058,65
630	03	04	03	90	Diğer Vergi, Resim ve Harçlar ve Benzeri Giderler	19.614,64	16.675,06	96.896,97
630	03	04	04		Kültür Varlıkları Alımı ve Korunması Giderleri	54.000,00	8.750,00	134.452,73
630	03	04	04	03	Kültür Varlıkları Alımı	54.000,00	8.750,00	134.452,73
630	03	04	09		Diğer Görev Giderleri	0,00	0,00	2.161.714,48
630	03	04	09	90	Diğer Görev Giderleri	0,00	0,00	2.161.714,48
630	03	05			Hizmet Alımları	108.990.836,26	130.740.211,12	165.336.996,12
630	03	05	01		Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	90.561.320,27	111.969.577,29	137.176.068,06
630	03	05	01	01	Etüt-Proje Bilirkişi Ekspertiz Giderleri	2.061.280,45	2.591.567,22	5.961.532,48
630	03	05	01	02	Araştırma ve Geliştirme Giderleri	60.770,00	0,00	0,00

www.balioglu.net

630	03	05	01	03	Bilgisayar Hizmeti Alımları	10.286,00	20.000,00	0,00
630	03	05	01	04	Müteahhitlik Hizmetleri	82.004.327,63	101.778.605,01	122.150.471,13
630	03	05	01	06	Enformasyon ve Raporlama Giderleri	0,00	0,00	10.206,36
630	03	05	01	09	Özel Güvenlik Hizmeti Alım Giderleri	6.424.656,19	6.561.715,41	7.610.190,93
630	03	05	01	10	İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmeti Alım Giderleri	0,00	0,00	249.198,24
630	03	05	01	11	Hizmet Alımı Suretiyle Çalıştırılan Personele Yapı	0,00	956.074,77	1.194.468,92
630	03	05	01	90	Diğer Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	0,00	61.614,88	0,00
630	03	05	02		Haberleşme Giderleri	953.759,63	871.692,43	1.140.950,35
630	03	05	02	01	Posta ve Telgraf Giderleri	325.489,69	395.306,16	423.777,31
630	03	05	02	02	Telefon Abonelik ve Kullanım Ücretleri	403.686,46	200.448,61	362.370,33
630	03	05	02	03	Bilgiye Abonelik Giderleri	182.768,90	234.065,67	353.945,08
630	03	05	02	04	Haberleşme Cihazları Ruhsat ve Kullanım Giderle	41.814,58	41.236,40	75,04
630	03	05	02	90	Diğer Haberleşme Giderleri	0,00	635,59	782,59
630	03	05	03		Taşıma Giderleri	24.587,27	46.163,32	58.083,03
630	03	05	03	02	Yolcu Taşıma Giderleri	0,00	809,70	0,00
630	03	05	03	04	Geçiş Ücretleri	19.429,61	45.353,62	56.667,03
630	03	05	03	90	Diğer Taşıma Giderleri	5.157,66	0,00	1.416,00
630	03	05	04		Tarifeye Bağlı Ödemeler	4.669.584,49	2.391.297,68	3.263.271,29
630	03	05	04	01	İlan Giderleri	4.075.778,27	1.895.462,39	2.711.307,33
630	03	05	04	02	Sigorta Giderleri	593.236,22	495.835,29	551.963,96
630	03	05	04	90	Diğer Tarifeye Bağlı Ödemeler	570,00	0,00	0,00
630	03	05	05		Kiralar	5.321.623,23	5.909.580,13	16.063.561,58
630	03	05	05	02	Taşıt Kiralaması Giderleri	4.258.658,22	4.203.059,27	12.575.432,96
630	03	05	05	03	İş Makinası Kiralaması Giderleri	70.114,00	600,00	105.735,00
630	03	05	05	05	Hizmet Binası Kiralama Giderleri	898.986,46	964.843,38	1.043.400,10
630	03	05	05	07	Arsa ve Arazi Kiralaması Giderleri	12.244,55	489.237,02	1.967.436,35
630	03	05	05	08	Yüzer Taşıt Kiralaması Giderleri	61.079,00	0,00	0,00
630	03	05	05	90	Diğer Kiralama Giderleri	20.541,00	251.840,46	371.557,17
630	03	05	09		Diğer Hizmet Alımları	7.459.961,37	9.551.900,27	7.635.061,81
630	03	05	09	90	Diğer Hizmet Alımları	7.443.075,17	9.542.524,27	7.627.358,77
630	03	06			Temsil Ve Tanıtma Giderleri	1.916.890,67	2.299.576,76	5.146.838,11
630	03	06	01		Temsil Giderleri	1.188.301,26	843.190,34	997.453,06
630	03	06	01	01	Temsil, Ağırlama, Tören, Fuar, Organizasyon Gidi	1.188.301,26	843.190,34	997.453,06
630	03	06	02		Tanıtma Giderleri	728.589,41	1.456.386,42	4.149.385,05

www.balioglu.net

630	03	06	02	01	Tanıtma, Ağırlama, Tören, Fuar, Organizasyon Git	728.589,41	1.456.386,42	4.149.385,05
630	03	07			Menkul Mal,Gayrimaddi Hak Alım, Bakım Ve Onar	1.311.982,38	1.868.663,83	2.356.503,85
630	03	07	01		Menkul Mal Alım Giderleri	368.180,57	9.824,10	11.435,88
630	03	07	01	01	Büro ve İşyeri Mal ve Malzeme Alımları	1.416,00	0,00	0,00
630	03	07	01	02	Büro ve İşyeri Makine ve Teçhizat Alımları	25.426,05	1.156,40	0,00
630	03	07	01	03	Avadanlık ve Yedek Parça Alımları	18.345,50	400,48	6.650,98
630	03	07	01	04	Yangından Korunma Malzemeleri Alımları	1.245,78	3.768,92	4.784,90
630	03	07	01	90	Diğer Dayanıklı Mal ve Malzeme Alımları	321.747,24	4.498,30	0,00
630	03	07	02		Gayri Maddi Hak Alımları	19.887,88	85.541,20	104.943,99
630	03	07	02	01	Bilgisayar Yazılım Alımları ve Yapımları	12.987,88	55.886,80	53.893,99
630	03	07	02	02	Fikri Hak Alımları	6.900,00	29.654,40	51.050,00
630	03	07	03		Bakım ve Onarım Giderleri	923.913,93	1.773.298,53	2.240.123,98
630	03	07	03	01	Tefrişat Bakım ve Onarım Giderleri	1.000,00	200,00	2.627,40
630	03	07	03	02	Makine Teçhizat Bakım ve Onarım Giderleri	250.011,96	589.712,69	685.383,93
630	03	07	03	03	Taşıt Bakım ve Onarım Giderleri	309.044,57	749.843,00	944.291,10
630	03	07	03	04	İş Makinası Onarım Giderleri	336.200,66	425.263,57	562.221,70
630	03	07	03	90	Diğer Bakım ve Onarım Giderleri	27.656,74	8.279,27	45.599,85
630	03	08			Gayrimenkul Mal Bakım Ve Onarım Giderleri	329.229,12	2.636.926,82	3.298.960,43
630	03	08	01		Hizmet Binası Bakım ve Onarım Giderleri	87.875,87	960.939,38	960.567,58
630	03	08	01	01	Büro Bakım ve Onarımı Giderleri	57.812,46	233.822,19	166.362,19
630	03	08	01	04	Atölye ve Tesis Binaları Bakım ve Onarımı Giderle	9.475,00	136.718,00	78.025,59
630	03	08	01	90	Diğer Hizmet Binası Bakım ve Onarım Giderleri	20.588,41	590.399,19	716.179,80
630	03	08	03		Sosyal Tesis Bakım ve Onarımı Giderleri	0,00	142.067,13	58.450,00
630	03	08	03	01	Sosyal Tesis Bakım ve Onarımı Giderleri	0,00	142.067,13	58.450,00
630	03	08	05		Tersane Bakım ve Onarımı Giderleri	0,00	45.651,69	0,00
630	03	08	05	02	Yüzer Tersane Bakım ve Onarım Giderleri	0,00	45.651,69	0,00
630	03	08	06		Yol Bakım ve Onarımı Giderleri	0,00	538.425,00	988.987,65
630	03	08	06	01	Yol Bakım ve Onarımı Giderleri	0,00	538.425,00	988.987,65
630	03	08	09		Diğer Taşınmaz Yapım, Bakım ve Onarım Giderle	241.353,25	949.843,62	1.290.955,20
630	03	08	09	01	Diğer Taşınmaz Yapım, Bakım ve Onarım Giderle	241.353,25	949.843,62	1.290.955,20
630	**04**				**Faiz Giderleri**	**38.806.006,90**	**37.818.436,72**	**44.792.669,01**
630	04	02			Diğer İç Borç Faiz Giderleri	38.806.006,90	37.818.436,72	44.792.669,01
630	04	02	09		Diğer İç Borç Faiz Giderleri	38.806.006,90	37.818.436,72	44.792.669,01
630	04	02	09	01	TL Cinsinden Diğer İç Borç Faiz Giderleri	38.806.006,90	37.818.436,72	44.792.669,01

www.balioglu.net

630	**05**				**Cari Transferler**	**4.806.252,32**	**5.677.946,00**	**8.025.505,22**
630	05	01			Görev Zararları	857.679,14	1.814.208,51	1.812.177,36
630	05	01	02		Sosyal Güvenlik Kurumlarına	857.679,14	1.814.208,51	1.812.177,36
630	05	01	02	05	Sosyal Güvenlik Kurumu na	857.679,14	1.814.208,51	1.812.177,36
630	05	03			Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transfe	3.872.991,47	3.497.867,47	5.953.477,78
630	05	03	01		Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara	3.872.991,47	3.497.867,47	5.953.477,78
630	05	03	01	01	Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kurulu«	3.783.127,13	3.261.437,47	5.813.477,78
630	05	03	01	08	Türk Kültür Varlığının Korunması ve Tanıtımı Gide	89.864,34	120.000,00	140.000,00
630	05	03	01	90	Diğerlerine	0,00	116.430,00	0,00
630	05	04			Hane Halkına Yapılan Transferler	75.581,71	0,00	0,00
630	05	04	07		Sosyal Amaçlı Transferler	75.581,71	0,00	0,00
630	05	04	07	90	Diğer Sosyal Amaçlı Transferler	75.581,71	0,00	0,00
630	05	08			Gelirlerden Ayrılan Paylar	0,00	365.870,02	259.850,08
630	05	08	05		Mahalli İdarelere Verilen Paylar	0,00	365.870,02	259.850,08
630	05	08	05	01	İl Özel İdarelerine Ayrılan Paylar	0,00	222,51	752,90
630	05	08	05	03	Diğer Belediyelere Ayrılan Paylar	0,00	365.647,51	259.097,18
630	**12**				**Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderle**	**591.923,61**	**570.609,69**	**0,00**
630	12	01			Vergi Gelirleri	48.690,03	346.750,43	273.883,13
630	12	01	02		Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	14.718,00	225,82	129,50
630	12	01	02	09	Mülkiyet Üzerinden Alınan Diğer Vergiler	14.718,00	225,82	129,50
630	12	01	03		Dâhilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	2.299,89	345.548,83	68.595,38
630	12	01	03	02	Özel Tüketim Vergisi	2.247,39	0,00	0,00
630	12	01	03	09	Dâhilde Alınan Diğer Mal ve Hizmet Vergileri	52,50	345.548,83	68.595,38
630	12	01	06		Harçlar	31.672,14	975,78	205.158,25
630	12	01	06	09	Diğer Harçlar	31.672,14	975,78	205.158,25
630	12	03			Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	292.592,40	60.138,41	1.075.918,93
630	12	03	01		Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	12.580,96	43.910,94	794.577,07
630	12	03	01	01	Mal Satış Gelirleri	185,59	3.120,75	98.502,73
630	12	03	01	02	Hizmet Gelirleri	12.395,37	40.790,19	696.074,34
630	12	03	06		Kira Gelirleri	280.011,44	16.227,47	281.341,86
630	12	03	06	01	Taşınmaz Kiraları	265.526,68	16.227,47	281.341,86
630	12	03	06	02	Taşınır Kiraları	14.484,76	0,00	0,00
630	12	05			Diğer Gelirler	250.641,18	163.720,85	468.744,55
630	12	05	01		Faiz Gelirleri	0,00	110.855,28	48,45

www.balioglu.net

630	12	05	01	04	Takipteki Kurum Alacakları Faizleri	0,00	101.988,76	0,00
630	12	05	01	08	Vergi, Resim ve Harç Gecikme Faizleri	0,00	8.866,52	48,45
630	12	05	02		Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	243.839,51	16.331,50	124.609,00
630	12	05	02	02	Vergi ve Harç Gelirlerinden Alınan Paylar	3.787,69	1.937,06	119.700,00
630	12	05	02	04	Kamu Harcamalarına Katılma Payları	24.000,00	14.394,44	4.909,00
630	12	05	02	08	Mahalli İdarelere Ait Paylar	216.051,82	0,00	0,00
630	12	05	03		Para Cezaları	6.794,35	702,69	258.051,47
630	12	05	03	02	İdari Para Cezaları	6.000,00	0,00	0,00
630	12	05	03	04	Vergi Cezaları	794,35	702,69	258.051,47
630	12	05	09		Diğer Çeşitli Gelirler	7,32	35.831,38	86.035,63
630	12	05	09	01	Diğer Çeşitli Gelirler	7,32	35.831,38	86.035,63
630	**13**				**Amortisman Giderleri|**	**4.167.662,53**	**5.440.831,65**	**11.309.912,83**
630	13	01			Maddi Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	3.315.135,89	3.732.727,25	10.999.884,00
630	13	01	03		Tesis, Makine Ve Cihazların Amortisman Giderleri	603.366,51	1.353.435,58	3.767.880,51
630	13	01	04		Taşıtların Amortisman Giderleri	592.370,86	693.163,23	5.063.756,78
630	13	01	05		Demirbaşların Amortisman Giderleri	2.119.398,52	1.686.128,44	2.168.246,71
630	13	02			Maddi Olmayan Duran Varlıkların Amortisman Gid	852.526,64	1.708.104,40	310.028,83
630	13	02	01		Haklar Amortisman Giderleri	852.526,64	1.708.104,40	310.028,83
630	**14**				**İlk Madde ve Malzeme Giderleri**	**41.026.349,56**	**46.153.031,90**	**68.675.540,15**
630	14	01			Kırtasiye Malzemeleri	953.115,02	1.222.683,19	1.842.563,96
630	14	02			Beslenme,Gıda Amaçlı ve Mutfakta Kullanılan Tük	212.715,68	374.224,54	711.569,82
630	14	03			Tıbbi ve Labratuvar Sarf Malzemeleri	674.520,73	919.957,47	1.040.433,81
630	14	04			Yakıtlar,Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar	6.702.480,31	4.964.594,59	6.944.601,32
630	14	05			Temizleme Ekipmanları	696.976,17	504.690,10	719.984,29
630	14	06			Giyecek,Mefruşat ve Tuhafiye Malzemeleri	1.225.392,24	1.035.696,42	1.241.585,94
630	14	07			Yiyecek	12.069.881,77	13.750.707,63	18.712.161,75
630	14	08			İçecek	835.677,92	1.189.954,79	2.156.297,74
630	14	09			Canlı Hayvanlar	0,00	292.395,00	16.059,00
630	14	10			Zirai Maddeler	993.437,91	2.387.372,08	1.578.829,26
630	14	11			Yem	90.520,55	521.055,51	434.856,50
630	14	12			Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri	10.952.429,97	13.578.245,23	28.245.999,03
630	14	13			Yedek Parçalar	2.642.806,78	3.371.792,55	3.676.227,55
630	14	14			Nakil Vasıtaları Lastikleri	4.186,44	7.594,67	85.631,00
630	14	15			Değişim,Bağış ve Satış Amaçlı Yayınlar	57.743,48	1.018,00	900,00

www.balioglu.net

630	14	16			Spor Malzemeleri Gurubu	54.827,94	67.079,15	165.911,08
630	14	17			Basınçlı Ekipmanlar	0,00	635,61	1.338,83
630	14	99			Diğer Tüketim Amaçlı Malzemeler	2.859.636,65	1.963.335,37	1.100.589,27
630	**20**				**Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler**	**7.586.655,77**	**10.456.970,08**	**10.550.053,82**
630	20	01			Gelirlerden Alacaklardan Silinenler	7.586.655,77	10.456.970,08	10.550.053,82
630	20	01	01		Vergi Gelirleri	569.443,75	294.285,29	209.757,80
630	20	01	03		Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	6.615.069,85	5.187.958,67	13.373,60
630	20	01	05		Diğer Gelirler	402.142,17	4.974.726,12	10.326.922,42
630	**25**				**Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Devredilen Mali**	**276,47**	**947.558,02**	**0,00**
630	25	01			Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerine Bed	0,00	947.558,02	0,00
630	25	01	06		Bedelsiz Olarak Devredilen Taşıtlar	0,00	947.558,02	0,00
630	25	05			Mahalli İdarelere Bedelsiz Olarak Devredilen Varlı	276,47	0,00	0,00
630	25	05	07		Bedelsiz Olarak Devredilen Demirbaşlar	276,47	0,00	0,00
630	**99**				**Diğer Giderler**	**1.780.090,28**	**162.776,48**	**2.291.482,53**
630	99	99			Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Giderler	1.780.090,28	162.776,48	2.291.482,53
					GİDERLER TOPLAMI	**325.737.754,07**	**344.996.207,18**	**447.096.914,34**
600					GELİRLER HESABI	413.532.105,06	478.511.564,05	560.737.915,99
600	**01**				**Vergi Gelirleri**	**7.983.092,22**	**8.805.167,29**	**11.544.882,92**
600	01	03			Dâhilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	6.512.735,34	6.942.253,26	6.949.951,70
600	01	03	09		Dâhilde Alınan Diğer Mal ve Hizmet Vergileri	6.512.735,34	6.942.253,26	6.949.951,70
600	01	03	09	51	Eğlence Vergisi	0,00	89.322,24	0,00
600	01	03	09	52	Yangın Sigortası Vergisi	409.921,65	482.897,22	564.091,02
600	01	03	09	53	İlan ve Reklam Vergisi	6.102.813,69	6.370.033,80	6.385.860,68
600	01	06			Harçlar	1.470.356,88	1.862.914,03	4.594.931,22
600	01	06	09		Diğer Harçlar	1.470.356,88	1.862.914,03	4.594.931,22
600	01	06	09	53	İşgal Harcı	52.486,54	198.112,23	169.947,85
600	01	06	09	54	İşyeri Açma İzni Harcı	328.265,98	455.747,76	98.238,49
600	01	06	09	57	Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı	1.200,00	5.207,56	0,00
600	01	06	09	59	Toptancı Hali Resmi	767.988,18	728.786,90	786.829,55
600	01	06	09	99	Diğer Harçlar	320.416,18	475.059,58	3.539.915,33
600	**03**				**Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri**	**44.697.644,22**	**51.203.830,04**	**56.347.944,62**
600	03	01			Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	33.872.975,31	43.857.608,97	43.134.222,73

www.balioglu.net

600	03	01	01		Mal Satış Gelirleri	491.972,07	2.482.822,54	152.082,87
600	03	01	01	01	Şartname, Basılı Evrak, Form Satış Gelirleri	66.072,57	61.812,76	55.420,23
600	03	01	01	04	Diğer Değerli Kağıt Bedelleri	36,21	283,20	1.515,00
600	03	01	01	99	Diğer Mal Satış Gelirleri	425.863,29	2.420.726,58	95.147,64
600	03	01	02		Hizmet Gelirleri	33.381.003,24	41.374.786,43	42.982.139,86
600	03	01	02	02	Muayene, denetim ve kontrol ücretleri	5.511.109,52	14.429.937,90	11.624.578,61
600	03	01	02	03	Avukatlık Vekalet Ücreti Gelirleri	0,00	222.369,59	44.361,09
600	03	01	02	11	İlan ve Reklam Gelirleri	703.971,50	832.159,52	1.143.217,28
600	03	01	02	14	Çevre Kirliliğini Önleme Gelirleri	5.911.206,83	6.857.925,86	8.376.878,13
600	03	01	02	51	Çevre ve Esenlik Hizmetlerine İlişkin Gelirler	6.499.635,96	853.409,44	1.315.929,90
600	03	01	02	54	Ekonomik Hizmetlere İlişkin Gelirler	249.000,48	33.347,02	98.794,16
600	03	01	02	56	Sağlık Hizmetlerine İlişkin Gelirler	14.010,18	21.856,00	20.114,40
600	03	01	02	57	Sosyal Hizmetlere İlişkin Gelirler	98.016,59	184.330,77	213.826,39
600	03	01	02	58	Su Hizmetlerine İlişkin Gelirler	0,00	11.141,00	0,00
600	03	01	02	59	Ulaştırma Hizmetlerine İlişkin Gelirler	13.250.339,31	16.913.267,70	18.361.463,56
600	03	01	02	99	Diğer hizmet gelirleri	1.143.712,87	1.015.041,63	1.782.976,34
600	03	02			Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İzni G	0,00	0,00	0,00
600	03	02	01		Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İzni G	0,00	0,00	0,00
600	03	02	01	99	Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İznine	0,00	0,00	0,00
600	03	04			Kurumlar Hasılatı	102.828,76	0,00	0,00
600	03	04	05		Mahalli İdareler Kurumlar Hasılatı	102.828,76	0,00	0,00
600	03	04	05	57	Sosyal Hizmetlere İlişkin Kurumlar Hasılatı	102.828,76	0,00	0,00
600	03	05			Kurumlar Karları	807.178,49	576.018,37	2.381.313,11
600	03	05	05		Mahalli İdareler	807.178,49	576.018,37	2.381.313,11
600	03	05	05	54	Ekonomik Hizmetlere İlişkin Kurumların Karları	807.178,49	576.018,37	2.381.313,11
600	03	06			Kira Gelirleri	9.914.661,66	6.770.202,70	10.832.408,78
600	03	06	01		Taşınmaz Kiraları	9.914.616,00	6.187.295,71	10.815.667,47
600	03	06	01	02	Ecrimisil Gelirleri	1.041.422,00	1.832.890,69	2.674.241,36
600	03	06	01	05	Kültür Amaçlı Tesis Kira Gelirleri	271,20	0,00	3.268,70
600	03	06	01	99	Diğer Taşınmaz Kira Gelirleri	8.872.922,80	4.354.405,02	8.138.157,41
600	03	06	02		Taşınır Kiraları	45,66	582.906,99	16.741,31
600	03	06	02	01	Taşınır Kira Gelirleri	45,66	582.906,99	16.741,31
600	**04**				**Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler**	**1.102.494,09**	**37.135,36**	**968.553,66**
600	04	03			Diğer İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar	578.935,66	0,00	0,00

www.balioglu.net

600	04	03	02		Sermaye	578.935,66	0,00	0,00
600	04	03	02	03	Diğerlerinden Alınan Bağış ve Yardımlar	578.935,66	0,00	0,00
600	04	04			Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağı;	523.558,43	37.135,36	173.682,35
600	04	04	01		Cari	522.862,88	35.070,00	170.000,00
600	04	04	01	01	Kurumlardan alınan Bağış ve Yadımlar	522.862,88	25.000,00	170.000,00
600	04	04	01	02	Kişilerden alınan Bağış ve Yadımlar	0,00	10.070,00	0,00
600	04	04	02		Sermaye	695,55	2.065,36	3.682,35
600	04	04	02	04	Kişilerden Alınan Bağış ve Yardımlar	695,55	2.065,36	3.682,35
600	04	05			Proje Yardımları	0,00	0,00	794.871,31
600	04	05	01		Cari	0,00	0,00	794.871,31
600	04	05	01	09	Diğerlerinden Alınan Proje Yardımları	0,00	0,00	794.871,31
600	**05**				**Diğer Gelirler**	**359.748.874,53**	**418.465.431,36**	**491.876.534,79**
600	05	01			Faiz Gelirleri	4.830.159,56	5.995.975,16	8.499.695,73
600	05	01	04		Takipteki Kurum Alacakları Faizleri	0,00	0,00	203.219,89
600	05	01	04	01	Takipteki Kurum Alacakları Faizleri	0,00	0,00	203.219,89
600	05	01	08		Vergi, Resim ve Harç Gecikme Faizleri	0,00	3.148,10	0,00
600	05	01	08	01	Vergi, Resim ve Harç Gecikme Faizleri	0,00	3.148,10	0,00
600	05	01	09		Diğer Faizler	4.830.159,56	5.992.827,06	8.296.475,84
600	05	01	09	01	Kişilerden Alacaklar Faizleri	26.307,81	13.465,29	6.871,72
600	05	01	09	03	Mevduat Faizleri	4.803.851,75	5.979.361,77	8.289.604,12
600	05	02			Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	331.022.158,54	388.132.397,27	462.487.113,50
600	05	02	01		Devlet Payları	0,00	0,00	14.368,40
600	05	02	01	03	Madenlerden Devlet Hakkı	0,00	0,00	14.368,40
600	05	02	02		Vergi ve Harç Gelirlerinden Alınan Paylar	327.978.766,77	383.941.460,59	457.568.837,82
600	05	02	02	51	Merkezi idare Vergi Gelirlerinden Alınan Paylar	324.317.380,78	370.331.471,18	451.419.416,86
600	05	02	02	52	Çevre Temizlik Vergisinden Alınan Paylar	3.661.385,99	13.609.989,41	6.149.420,96
600	05	02	04		Kamu Harcamalarına Katılma Payları	3.037.877,26	4.149.101,05	4.564.011,14
600	05	02	04	99	Diğer Harcamalara Katılma Payları	3.037.877,26	4.149.101,05	4.564.011,14
600	05	02	08		Mahalli İdarelere Ait Paylar	5.514,51	41.835,63	339.896,14
600	05	02	08	51	Maden İşletmelerinden Alınan Paylar	0,00	1.495,03	27,93
600	05	02	08	52	Müze Giriş Ücretlerinden Alınan Paylar	5.514,51	40.340,60	26.453,69
600	05	02	08	99	Mahalli İdarelere Ait Diğer Paylar	0,00	0,00	313.414,52
600	05	02	09		Diğer Paylar	0,00	0,00	0,00
600	05	02	09	99	Diğer Paylar	0,00	0,00	0,00

www.balioglu.net

600	05	03			Para Cezaları	2.573.626,06	3.715.147,33	2.348.748,60
600	05	03	02		İdari Para Cezaları	477.634,77	502.537,26	514.255,39
600	05	03	02	99	Diğer İdari Para Cezaları	477.634,77	502.537,26	514.255,39
600	05	03	04		Vergi Cezaları	2.092.307,58	3.211.600,07	1.825.456,04
600	05	03	04	01	Ver.ve Diğer Am. Alacak. Gec. Zam.	2.092.307,58	3.211.589,04	1.824.622,37
600	05	03	04	03	Vergi Barışı Geç Ödeme Zammı	0,00	11,03	0,00
600	05	03	04	11	6736 sayılı Kanun Kapsamında Geç Ödeme Zamr	0,00	0,00	101,82
600	05	03	04	14	7020 sayılı Kanun Kapsamında Geç Ödeme Zamr	0,00	0,00	731,85
600	05	03	09		Diğer Para Cezaları	3.683,71	1.010,00	9.037,17
600	05	03	09	99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Para Cezaları	3.683,71	1.010,00	9.037,17
600	05	09			Diğer Çeşitli Gelirler	21.322.930,37	20.621.911,60	18.540.976,96
600	05	09	01		Diğer Çeşitli Gelirler	21.322.930,37	20.621.911,60	18.540.976,96
600	05	09	01	01	İrat Kaydedilecek Nakdi Teminatlar	18.039,98	6.600,00	89.972,71
600	05	09	01	03	İrat Kaydedilecek Teminat Mektupları	0,00	35.000,00	0,00
600	05	09	01	06	Kişilerden Alacaklar	1.985.156,21	5.126.285,12	97.469,89
600	05	09	01	51	Otopark Yönetmeliği Uyarınca Alınan Otopark Bed	5.458.963,91	10.630.873,42	10.100.287,47
600	05	09	01	99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirler	13.860.770,27	4.823.153,06	8.253.246,89
					GELİRLER TOPLAMI :	**413.532.105,06**	**478.511.564,05**	**560.737.915,99**
					FAALİYET SONUCU :	**87.794.350,99**	**133.515.356,87**	**113.641.001,65**

www.balioglu.net

EK 2: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Başlığı	**Yılı**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
2886 sayılı Kanuna Göre İhale Edilmiş Olup Kira Süreleri Sona Eren Bazı Taşınmazların İhale Yapılmaksızın Ecrimisil Karşılığında Kullandırılması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	İdare mülkiyetindeki Büfe, Kantin, Dükkan vb. ticari amaçlı kullanılacak taşınmazların 2886 sayılı Kanunun 45'inci maddesi uyarınca Açık Teklif Usulü ile kiraya verilmesine ve kira süresi dolmadan kiracıya gerekli tebligat yapılmak suretiyle kira süresinin dolmasına müteakip yeniden aynı usulle kira ihalesine çıkarılmak suretiyle kiralanmasına özen gösterildiği görülmüştür. İdare taşınmazlarının kira ihalesine çıkarılmaksızın ecrimisil alınmak suretiyle kullandırılması genel olarak söz konusu değildir. Hatta kira süresi dolan taşınmazlar çoğu zaman birden fazla (iki üç defa) ihaleye çıkarılmaktadır. Ancak, kira süresi dolan taşınmazın yeni sözleşme yapılıncaya kadar geçen süreleri için ecrimisil tahakkuk ettirilmekte olup, bunun yanısıra 6360 sayılı Kanuna göre Devir, Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonundan gelen veya herhangi bir sebeple iskân ruhsatı bulunmayan ve bu nedenle kiraya verilmesi halinde işletme ruhsatı alınamayacak halde olması sebebiyle kira ihalesine çıkarılmayan taşınmazların işgalinin tespiti halinde, mecburen ecrimisil tahakkuk ettirilmekte olup, bunun dışında bahse konu taşınmazların kiraya vermek suretiyle idare edilmesi hususunda gerekli özen gösterildiği anlaşılmıştır.

www.balioglu.net

			Bu nedenle bulgunun 2018 yılı denetiminde tekrarlanmasına gerek bulunmamaktadır.
775 Sayılı Gecekondu Kanunu Hükümlerine Göre Oluşturulması Gereken Fon Hesabının Oluşturulmaması	2017	Yerine Getirilmedi	4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 5 nci maddesinde, Hazineye ait taşınmazların satış bedelinin % 10'nu ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılacağı, taşınmazın satış bedelinin kalan kısmının %30'nu ilgili belediyeye, %10'nu da büyükşehir belediyesine aktarılacağı belirtilmiştir. Ayrıca 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunun Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları başlıklı 7'nci maddesinde 775 sayılı Gecekondu Kanunda belediyelere verilen yetkileri kullanmanın ilçe belediyelerinin görev ve yetkisinde olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda, hazineye ait taşınmazların satışlarından Büyükşehir Belediyesine aktarılan %10'luk pay, 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturularak fon hesabına aktarılacak pay değildir. Hazineye ait taşınmazların satış bedelinden 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılacak %10'luk pay, ilçe belediyelerine aktarılmaktadır. Bu nedenle, yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri gereğince, 775 sayılı Gecekondu Kanunu hükümlerine göre oluşturulması gereken fon hesabı oluşturulmamıştır. Açıklama çerçevesinde bulgu 2018 yılı denetiminde tekrarlanmamıştır.
İhale Yapılmadan, Meclis Kararına İstinaden Belediye Şirketine Taşınmaz Kiralanması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Mülkiyeti Büyükşehir Belediyesine ait Cuma Mahallesi, 219 ada, 3 parsel numarasında kayıtlı 2.684,65 m² yüzölçümlü, Arsa vasıflı taşınmaz üzerinde bulunan 6,7 ve 8 nolu dükkânlar ise vatandaşlarımıza daha iyi hizmet verebilmek amacıyla Belediye Şirketi olan Ege Et Mamulleri ve Yağ. San. Tic. A.Ş.'ye 11/08/2015 tarihli ve 308 sayılı Meclis Kararı

www.balioglu.net

			ile 5 yıl süreyle kiraya verilmiş olup, Ege Et Mamulleri ve Yağ. San. Tic. A.Ş tarafından kullanılmakta olan 6 nolu dükkân 03/03/2016 tarihinde boş bir şekilde Belediye Başkanlığına teslim edilmiştir. Belediyece Ege Et Mamulleri ve Yağ. San. Tic. A.Ş.'nin kurulmasındaki amaçlardan birisi ve en önemlisi İlin hayvancılığının desteklenmesi ile halkın kaliteli ve ucuz et temin etmesinin sağlanmasıdır. Bu kapsamda Ege Et Mamulleri ve Yağ. San. Tic. AŞ.'ye kiralama ihalesi yapılmaksızın verildiği belirtilen yerler her ne kadar dükkân olarak adlandırılmakta ise de Belediye Şirketi aracılığı ile üreticiden yetiştirdiği hayvanın kesilip işlenerek et ve türevleri olarak doğrudan halka sunulduğu "Et Tanzim Satış Büfesi" olarak işlev görmektedir. Bu nedenle, 5216 sayılı Kanunun 26.maddesinde ki "…Büyükşehir Belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisler, Büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir." hükmü kapsamında değerlendirilerek 11/08/2015 tarih ve 308 sayılı Aydın Büyükşehir Belediye Meclisi kararıyla anılan işyerleri belirtilen bedellerle ve beş yıl süreyle kiraya verilmiştir. Bunun yanısıra, bahse konu dükkânların bulunduğu yerde ki Belediyeye ait diğer dükkânlar defalarca ihaleye çıkarılmasına rağmen halen 6 adeti istekli çıkmaması sebebiyle kiraya verilememiş ve boş durumdadır. Dolayısıyla anılan yerde rekabetin önlenmesi söz konusu olmadığı gibi bahse konu

www.balioglu.net

			dükkânların Belediye şirketi aracılığıyla ekonomiye kazandırılması sağlanmıştır. Açıklamalar çerçevesinde bulgu 2018 raporunda tekrarlanmamıştır.
İş Kanununda Öngörülen Sayıda Engelli Personel Çalıştırılmaması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	20.02.2019 tarihi itibarı ile Büyükşehir Belediye Başkanlığı bünyesinde 18 (onsekiz) engelli işçi personel görev yapmaktadır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesinde: *"İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde dört engelli… meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalışma yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır."* denilmektedir. Büyükşehir Belediyesi bünyesinde 14.06.2018 tarihi itibarı ile belirsiz süreli ve geçici 463 işçi personel çalışmakta olup, engelli, hükümlü ve terör mağduru personel çıktıktan sonra 463-32 = 431 personelimiz kalmaktadır. 431 x%4=17,24=17 engelli işçi çalışmaktadır. 14.06.2018 tarihinde bir engelli işçimiz emekli olacağından 1 (bir) engelli işçi personel ihtiyacı bulunması sebebiyle istifa, ölüm, emeklilik vb. nedenlerle 2 (iki) engelli işçi personel İŞKUR'dan talep edilmiştir. İŞKUR 03.07.2018 tarih ve 5047 sayılı yazısı ekinde liste ile adı ve soyadı belirtilen 10 kişilik isim listesini Belediyeye göndermiştir. 09.08.2009 tarih ve 27314 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca Aydın Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünce bildirilen 10 engelli işçi aday için Başkanlık Makamına oluşturulan sınav kurulu tarafından yapılan sözlü sınavda 2 kişi başarılı olmuşlardır.Sınavda başarılı olan personeller 17.09.2018 tarihinden itibaren asgari ücretle (sendika üyesi olmasına müteakip Toplu İş Sözleşmesi ücret skalasından) Büyükşehir Belediyesi bünyesinde çalışmaya başlamışlardır.

www.balioglu.net

			Açıklamalar çerçevesinde bulgu 2018 raporunda tekrarlanmamıştır.
Otopark Hesabında Toplanan Bedellerin Amacı Dışında Kullanılması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	Otopark hesabında toplanan paraların 2018 yılı içinde amacı dışında kullanıldığını gösteren bulgulara rastlanılmamıştır. Bu itibarla bulgu 2018 raporunda tekrarlanmamıştır.
Faaliyet Konusu Olmayan Giderlere İlişkin Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	İdarenin 2018 yılından itibaren, faaliyet konusu olan giderlerden katma değer vergisi indirimi yapmadığı görülmüştür. Açıklamalar çerçevesinde bulgu 2018 raporunda tekrarlanmamıştır.

www.balioglu.net

AYDIN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

2018 YILI

SAYIŞTAY PERFORMANS DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. **ÖZET** **94**

2. **KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU** **95**

3. **SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU** **95**

4. **DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI** **96**

5. **GENEL DEĞERLENDİRME** **96**

6. **DENETİM BULGULARI** **98**

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Bulguları

1. Stratejik Planda Hazırlık Dönemi ve Programına Yer Verilmemiş Olması

2. Stratejik Planın Üst Politika Belgeleri İle İlişkilendirilmemiş Olması

3. Stratejik Planda Hedefler Ölçülebilir Olarak İfade Edilmediği Halde Performans Göstergelerinin Belirlenmemiş Olması

4. Stratejik Planda Yeralan Amaç ve Hedeflere İlişkin Tahmini Maliyetler ve Kaynakların Gösterilmemiş Olması

5. Faaliyet Raporunun Mali Bilgiler Bölümünde Denetim Sonuçlarına Yer Verilmemesi

6. Faaliyet Raporunda Yürütülen Faaliyet ve Projelere Yer Verilmemesi

7. Faaliyet Raporunda Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirmesine Yer Verilmemesi

8. Faaliyet Raporunda Kurumsal Kabiliyet ve Kapasite Değerlendirmesinin Yapılmamış Olması

www.balioglu.net

1. ÖZET

Bu rapor, Aydın Büyükşehir Belediyesinin performans denetimi sonuçlarını ve bulgularını içermektedir.

6085 sayılı Kanunun 36'ncı maddesi uyarınca, Sayıştay *"hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergelerle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi suretiyle gerçekleştirilen denetim"* olarak tanımlanan performans denetimini yapmakla görevli ve yetkilidir.

Aydın Büyükşehir Belediyesi'nin hedef ve göstergeleriyle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının değerlendirmesini sağlamak amacıyla aşağıdakiler denetlenmiştir:

- 2015-2019 dönemine ait Stratejik Plan,
- 2018 yılı Performans Programı,
- 2018 yılı İdare Faaliyet Raporu ve
- Faaliyet sonuçlarının ölçümünde kullanılan veri kayıt sistemleri.

www.balioglu.net

Stratejik yönetim ve performans esaslı bütçeleme sistemi kapsamında hazırlanmış olan 2015-2019 Stratejik Planı, 2018 yılı Performans Programı ve 2018 yılı Faaliyet Raporu, mevcudiyet, zamanlılık ve sunum başlıkları altında şekil ve raporlama gerekliliklerine uyumu ile, ilgililik, ölçülebilirlik, iyi tanımlama, tutarlılık, doğrulanabilirlik ve geçerlilik gibi içeriğe ilişkin kriterler açısından incelenmiştir.

Yapılan inceleme ile Aydın Büyükşehir Belediyesinde kurulmuş olan veri kayıt sistemlerinin de desteğiyle performans yönetim sisteminin başarılı bir şekilde yürütüldüğü ve geliştirilmeye devam edildiği görülmüştür. Mevcut durumda yasal düzenlemelerle belirlenen bazı unsurların söz konusu belgelerde ve sistemde bulunmadığı veya olması gereken nitelikte olmadığı tespit edilmiştir.

Bu çerçevede;

- Stratejik plan, performans programı ve faaliyet raporunda yer alan bilgilerin açık, anlaşılır, detaylı, yeterli, birbirleriyle ilişkili ve belgelerde yer alma amaçlarına uygun bir şekilde raporlanması,

- Amaç, hedef, stratejik hedef, performans göstergeleri ve diğer unsurların ilgili rehberlerde belirtildiği şekilde, iyi tanımlanmış, birbiriyle tutarlı şekilde ilişkilendirilmiş

olmaları,

- Amaç, hedef, stratejik hedef, performans göstergeleri ve diğer unsurların yerellikten ulusal ve evrensel amaç, hedef ve göstergelere evrilerek geliştirilmesi,

- Veri kayıt sistemlerinde faaliyetlerle stratejik plan ve performans programı arasındaki ilişkilerin kurulması ve sistem kontrollerinin daha etkin bir hale getirilmesi,

- Faaliyet raporunda performans hedeflerinde ortaya çıkan sapmaların ikna edici bir şekilde gerekçelendirilmesi,

- Faaliyet sonuçlarının, plan dönemi itibarıyla karşılaştırılabilmesini ve kamuoyunca izlenebilmesini kolaylaştıracak şekilde görünürlüğü artırılarak sunulabilmesi amacıyla daha nitelikli raporlama üzerinde çalışılması,

- Stratejik planlama ve performans bütçe yönetiminin bilhassa izleme ve değerlendirme döngüsünün gerektirdiği çalışmaların ihmal edilmeksizin özenle ve nitelikli olarak gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir.

www.balioglu.net

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresi yönetimi, 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan Stratejik Plan, Performans Programı ve İdare Faaliyet Raporlarının hazırlanmasına ilişkin yönetmelik ve kılavuzlara uygun olarak hazırlanmış olan performans bilgisi raporlarının doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştay'a sunulmasından; bir bütün olarak sunulan bu raporların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tam ve doğru olarak yansıtmasından; kamu idaresinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarının ölçülmesine ilişkin sistemlerin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden; performans bilgisinin dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere

uygunluğunu tespit etmek, kamu idaresinin raporladığı performans bilgisinin güvenilirliğine ilişkin değerlendirme yapmak, performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarını ölçen sistemleri değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimin dayanağı; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları ve Sayıştay ikincil mevzuatıdır.

Denetimin amacı, bütçe hakkının gereği olarak kamu idarelerinin faaliyet sonuçları hakkında TBMM ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulması, kamu idarelerinin performansının değerlendirilmesi ile hesap verme sorumluluğu ve saydamlığın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasıdır.

Denetim, kamu idaresinin faaliyet raporunda yeralan performans bilgilerinin ve bunları oluşturan kayıt ve belgelerin doğruluğu ve güvenilirliğine ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile gerçekleştirilir.

www.balioglu.net

Bu çerçevede, Aydın Büyükşehir Belediyesi'nin yayımladığı 2015-2019 dönemine ait Stratejik Plan, 2018 yılı Performans Programı ve 2018 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenmiştir.

5. GENEL DEĞERLENDİRME

2018 yılı performans denetimi kapsamında Aydın Büyükşehir Belediyesi'nin yayımladığı 2015-2019 dönemine ait Stratejik Plan, 2018 yılı Performans Programı ve 2018 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenerek faaliyet sonuçlarının ölçülmesine yönelik olarak üretilen performans bilgisinin güvenilir olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda; Kurumun, 2015-2019 yılı Stratejik Planının, 2018 yılı Performans Programının ve 2018 yılı Faaliyet Raporunun mevcut olduğu ve ilgili dokümanların mevzuatta belirtilen zamanlılık ve sunum kriterlerine uyum açısından incelenmiş ve bu incelemelerin sonucunda, söz konusu dokümanların bulgularda belirtilen nedenlerle bazı şartları kısmen sağlamadığı kanaatine varılmıştır.

Stratejik Plan ve Performans Programı, performans bilgisinin içeriğine yönelik aranan şartlardan ilgililik, ölçülebilirlik ve iyi tanımlanma açısından değerlendirilmiş; İdare Faaliyet

Raporu ise performans bilgisinin içeriğine yönelik şartlardan tutarlılık, doğrulanabilirlik, geçerlilik/ikna edicilik açısından incelenmiş ve bu incelemelerin sonucunda, söz konusu dokümanların genel olarak gereken şartları taşıdığı kanaatine varılmıştır.

Stratejik plan ve performans programına ilişkin incelemede, yasal düzenlemelerle belirlenen bazı unsurların bulunmadığı veya olması gereken nitelikte olmadığı, üst politika belgeleri ile planın ilişkisi ve hazırlık sürecine değinilmemesi gibi nedenlerle stratejik plan içeriği, stratejik planda amaç ve hedeflere ilişkin tahmini maliyetler ve kaynakların gösterilmemesi ve hedefler ölçülebilir olmadığı halde performans göstergeleri belirlenmemiş olması sebebiyle stratejik plan, performans programı ve buna bağlı olarak performans bütçe arasındaki zorunlu bağlantının güçleştiği tespit edilmiştir.

Faaliyet raporunun incelenmesinde stratejik planlama döngüsünün katma değer yaratacak şekilde sürdürülebilmesi ve daha nitelikli bir raporlama için kurumsal kabiliyet ve kapasite değerlendirilmesinin amacına uygun şekilde yapılması, performans bilgi sisteminin değerlendirilmesi ve mali bilgilerin iç ve dış denetim sonuçlarıyla desteklenerek sunulması gerekliliklerine değinilmiştir.

www.balioglu.net

Stratejik yönetim kapsamında 2019 yılı ve sonrasında yürütülecek çalışmaların ilgili yasal mevzuata ve özellikle de Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberi'ne uygun olarak yürütülmesi gerekmektedir. Geliştirme ve iyileştirme faaliyetleri kapsamında;

- Stratejik planlama ve performans yönetim süreçlerinin üst yöneticiler tarafından sahiplenilmesi ve onların süreçlere aktif katılımlarının sağlanması,
- Hazırlık çalışmalarına ve bunların belgelenmesine önem verilmesi,
- Stratejik planlama ve performans yönetim süreçlerinin belediyedeki tüm birimlerin iş yapma rutinlerinin içinde olan esas işlerinden biri olarak görülmesi, yalnızca strateji geliştirme birimine bırakılmaması,
- Harcama birimlerinin iç kontrol ve risk yönetimi faaliyetlerinin stratejik yönetim sürecinin ayrılmaz parçaları olarak ele alınması,
- Yeni döneme ilişkin stratejik planın uzun dönemli ölçülebilir hedef ve göstergeleri içermesi için mevzuatta ve rehberlerde yer alan bütün detaylı çalışmaların özenle ve eksiksiz olarak yürütülmesi,
- Hem stratejik plan hem de stratejik planın yıllık uygulaması niteliğindeki performans programının kaynak belirleme ve maliyetlendirme işlemlerinin gerçekçi, birbiriyle

uyumlu, ilişkili ve yıllar itibariyle sürdürülebilir ve izlenilebilir nitelikte oluşturulması,

- İzleme ve değerlendirme faaliyetleri ile gerektiğinde ve amaç ve hedeflerden sapmalar tespit edildiğinde hızla güncelleme yapılabilmesi ve iyileştirici tedbirlerin alınması,
- Veri kayıt sistemlerinin stratejik amaçlar, hedefler, performans hedefleri, göstergeler, faaliyetler, maliyetler ve bütçe (mali kaynaklar) arasında ilişkili bir yapı şeklinde geliştirilmesine özen gösterilmesi,
- Performans bilgisi üretilen veri kayıt sistemlerine ilişkin risk değerlendirmelerinin ve bilişim sistemi kontrollerinin geliştirilmesi ve etkinleştirilmesi,

hem faaliyet sonuçlarının saydamlık ve iyi yönetim ilkeleri çerçevesinde doğru ve güvenilir bir şekilde raporlanması ve hesapverebilirliğin gerçekleşmesine katkı sağlayacak, hem de performans yönetim sistemini idarenin iyi yönetim sürecini etkinlikle destekleyecek bir nitelik kazanmasına yardım edecektir.

6. DENETİM BULGULARI

A. Stratejik Planın Değerlendirilmesi

www.balioglu.net

BULGU 1: Stratejik Planda Hazırlık Dönemi ve Programına Yer Verilmemiş Olması

İdarenin 2015-2019 Stratejik Planında, hazırlık süreci ve faaliyetlerine değinilmediği görülmektedir.

2006 tarihli Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Hazırlık dönemi ve programı" başlıklı 8'nci maddesinde *"Kamu idareleri stratejik planlarını hazırlamaya başlamadan önce hazırlık programında yer alan tüm hususları gerçekleştirmek zorundadır."* denilmektedir.

İdarenin 2015-2019 dönemi stratejik planında, hazırlık çalışmalarına başlanmasına ilişkin Başkanlık Makam onayı, hazırlık sürecinin mevzuatta nasıl olması gerektiğine ilişkin düzenlemeler ve Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzunda yer alan planlama sürecinin evrelerini gösteren tablo dışında hazırlık sürecine ilişkin unsurlara yer verilmemekte ve kurumun planlama hazırlık sürecinin gereklerini ne düzeyde yerine getirdiğini belirtmediği görülmektedir.

Bunun yanında danışmanlık ihtiyacına gerek duyulduğu belirtilmemiş olmasına

rağmen, stratejik planda danışmanlık desteği alındığına değinilmiştir.

Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte hazırlık dönemi ve programı, 8'nci maddede düzenlenmiştir.

"(1) Kamu idarelerinin stratejik planlama süreci hazırlık dönemi ile başlar. Üst yönetici tarafından bir iç genelge ile çalışmaların başlatıldığı duyurulur.

(2) Çalışmaların sevk ve idaresini yürütmek üzere strateji geliştirme biriminin koordinatörlüğünde bir stratejik planlama ekibi kurulur. Stratejik planlama ekibi hazırlık dönemine ilişkin faaliyetleri ve zaman çizelgesini içeren bir hazırlık programı oluşturur.

(3) Hazırlık programında aşağıdaki hususlara yer verilir.

a) Stratejik planlama sürecinin aşamaları,

b) Bu aşamalarda gerçekleştirilecek faaliyetler,

c) Aşama ve faaliyetlerin tamamlanacağı tarihleri gösteren zaman çizelgesi,

ç) Sorumlu birim ve kişiler,

d) Eğitim ihtiyacı,

e) Gerek duyulması hâlinde danışmanlık hizmeti ihtiyacı,

f) Planlama sürecinin gerektirdiği masraflar ile beşerî ve teknik kaynak ihtiyacı.

(4) İdareler, hazırlık programını oluştururken, geçiş takviminde bulundukları yeri, beşerî kaynaklarını, organizasyon yapısını, teknik donanımlarını, idare ölçeğini ve benzeri hususları dikkate alır.

(5) Kamu idareleri stratejik planlarını hazırlamaya başlamadan önce hazırlık programında yer alan tüm hususları gerçekleştirmek zorundadır."

Üst yöneticiler düzenlemede belirtildiği üzere hazırlık programını idare içinde duyurmalı ve stratejik planlama sürecinin ana aşamaları ve çıktıları bu program çerçevesinde izlenmeli ve kontrol edilmelidir. (Kontrol, 2018 tarihli yönetmelik gereğince Strateji Geliştirme Kurulunun görevidir)

Bu itibarla stratejik planlama hazırlık sürecinin gerektirdiği tüm çalışmaların yerine

www.balioglu.net

getirildiğinin ve elde edilen sonuçların bu çalışmalara dayandırıldığının izlenebilmesi, ilgili taraflarca sürecin ve sonuçlarının sahiplenilmesi ve süreçte görev alanların yönetim ve koordinasyon sorumluluklarını yerine getirebilmeleri açısından hazırlık çalışmalarının detaylı şekilde stratejik planda yer alması sağlanmalıdır.

Kamu idaresi cevabında; aynen "Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 8'nci maddesinde stratejik plan hazırlık süreci, stratejik plan genelgesinin yayımı ile başlatılacağı, stratejik plan genelgesinin yayımlanmasına müteakip hazırlık programı oluşturulacağı belirtilmiştir.

Bu kapsamda, Büyükşehir Belediyemizin 2020-2024 dönemi Stratejik Plan çalışmalarına Başkanlık Makamı tarafından onaylanan Stratejik Plan Genelgesi ile başlanmıştır. İdaremizin 2015-2019 Stratejik Planında, hazırlık süreci ve faaliyetlerine yer verilmiş olup, Büyükşehir Belediyemizce hazırlanacak olan 2020-2024 dönemi Stratejik Planında, bulguda belirtilen söz konusu hususlar ve Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu ve Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberinde belirtilen hususlar da dikkate alınarak, hazırlık çalışmalarına, hazırlık sürecinin aşamalarına, bu aşamalarda gerçekleştirilecek faaliyetlere, bu aşama ve faaliyetlerin tamamlanacağı tarihleri gösteren zaman çizelgesine, bu faaliyetlerden sorumlu birim ve kişilere detaylı olarak yer verilecektir." denilmektedir.

Sonuç olarak, bulgu konusu hususun devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 2: Stratejik Planın Üst Politika Belgeleri İle İlişkilendirilmemiş Olması

İdarenin Stratejik planının üst politika belgeleri ile ilişkilendirilmediği görülmüştür.

Stratejik planın kalkınma planı, orta vadeli program ve faaliyet alanı ile ilgili diğer ulusal, bölgesel ve sektörel plan ve programlara uygun olarak hazırlanması gerekir.

5393 sayılı Belediye Kanununun "Stratejik plân ve performans programı" başlıklı 41'nci maddesinde, Belediye başkanının, stratejik plân ve yıllık performans programını, kalkınma plânı ve programı ile varsa bölge plânına uygun olarak hazırlayacağı belirtilmektedir.

2006 tarihli Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında

www.balioglu.net

Yönetmelik'in "Plan ve programlarla ilişki" başlıklı 12'nci maddesinde de konu tekrarlanmıştır.

" Kamu idarelerinin stratejik planları, kalkınma planı, orta vadeli program ve faaliyet alanı ile ilgili diğer ulusal, bölgesel ve sektörel plan ve programlara uygun olarak hazırlanır.

Kamu idareleri, stratejik planlarını hazırlarken orta vadeli programda yer alan amaç, politikalar ve makro büyüklükler ile orta vadeli malî planda belirlenen teklif tavanlarını dikkate alarak yıllar itibarıyla amaç ve hedefler bazında kaynak dağılım tahmininde bulunur."

İdarenin 2015-2019 Stratejik Planının hazırlanması süreci, Onuncu Kalkınma Planı uygulama dönemine tekabül etmektedir.

2013 tarihli Onuncu Kalkınma Planının 12'nci paragrafında,

"Onuncu Kalkınma Planının etkin uygulanması amacıyla orta vadeli programlar (OVP), yıllık programlar, kurumsal stratejik planlar, bölgesel gelişme ve sektör stratejileri, Kalkınma Planı esas alınarak hazırlanacaktır. Kamu kuruluşları politikalarını, yatırımlarını, kurumsal ve hukuki düzenlemelerini bu çerçevede tespit edeceklerdir " denilmektedir.

www.balioglu.net

Buna dayanarak, Kalkınma Bakanlığınca bir sorumluluklar tablosu oluşturulmuş ve 3.06.2014 itibarıyla mahalli idarelere sorumlu oldukları amaç hedef ve politikalar, paragraf numaraları bazında belirtilerek, idarelerin stratejik planlarını hazırlarken belirledikleri amaç ve hedeflerini sözkonusu sorumluluk alanlarına da hizmet edecek şekilde belirlemeleri gerektiği, *"İdarelerin stratejik planlarının üst politika belgesi olan kalkınma planına uygun olması ve faaliyetlerinin kalkınma planında belirtilen amaç hedef ve politikaları desteklemesi beklenmektedir"* denilmek suretiyle hatırlatılmıştır.

Bu çerçevede idarenin stratejik planı hazırlanırken, yürürlükteki kalkınma planı, öncelikli dönüşüm programları, orta vadeli programlar, belediyelerle ilgili diğer ulusal planlar ve programlarla, belediyelerle ilgili bölgesel/sektörel planlar ve programların değerlendirilerek bu belgelerde genel olarak belediyelere ve özel olarak da idareye bir görev verilip verilmediği analiz edilmeli ve bu görevin gerektirdiği ihtiyaçlar ve göreve ilişkin hedef ve göstergelerin stratejik plana yansıtılması gerekirdi.

2018'de yenilenen "Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" te ise konuya ilişkin olarak,

"Kamu idarelerinin stratejik planları; kalkınma planı, hükümet programı ve faaliyet alanlarıyla ilgili diğer ulusal, bölgesel, sektörel ve tematik plan, program ve stratejilerde yer alan ve idarelerin sorumluluğunda olan politika, amaç, hedef, tedbir ve eylemler gözetilerek hazırlanır ve uygulanır." şeklinde daha kesin ve detaylı bir düzenlemede bulunulmaktadır.

2018 yılı içinde yayımlanan Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberi'nde ise üst politika belgeleri analizine özel bir bölüm ayrılmış, üst politika belgelerinin analizi ve bu belgelerde idareye verilen görevlerin planda gözardı edilmemesi için ayrıca bir şablona da yer verilmiştir.

İdarenin bir sonraki stratejik planını hazırlarken, düzenlemelere uygun olarak üst politika belgeleri analizi yapması ve amaç, hedef, politika ve öncelikleri çerçevesinde üst politika belgeleriyle uyumlu ve tutarlı bir stratejik plan ortaya koyması gerekir.

Kamu idaresi cevabında; aynen "Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 9'uncu maddesinde, "(1) Kamu idarelerinin stratejik planları; kalkınma planı, hükümet programı ve faaliyet alanlarıyla ilgili diğer ulusal, bölgesel, sektörel ve tematik plan, program ve stratejilerde yer alan ve idarelerin sorumluluğunda olan politika, amaç, hedef, tedbir ve eylemler gözetilerek hazırlanır ve uygulanır.

Kamu idareleri, stratejik planlarını hazırlarken orta vadeli programda yer alan amaç, politikalar ve makro büyüklükler ile orta vadeli mali planda belirlenen ödenek teklif tavanlarını dikkate alır." hükmü yer almaktadır.

İdaremizin 2015-2019 dönemi hazırlanan Stratejik Planında, üst politika belgeleri analiz edilerek amaç, hedef, politika ve öncelikleri çerçevesinde üst politika belgeleri ile uyumlu ve tutarlı olmasına dikkat edilmiştir.

Büyükşehir Belediyemizin 2020-2024 dönemi Stratejik Plan hazırlık çalışmaları kapsamında, stratejik plan hazırlama ekibi tarafından üst politika belgelerinde belirtilen alanlarda, belediyelerin faaliyet ve görevlerine ilişkin alanlarla ilgili tespitler yapılarak hedef ve göstergelerin belirlenmesi hususunda analiz yapılmaya başlanmıştır. Büyükşehir Belediyemizin hazırlanacak olan 2020-2024 dönemi Stratejik Planı çalışmalarında; bulguda belirtilen söz konusu hususların ve Cumhurbaşkanlığı Plan, Program ve Politikaları, Onuncu Kalkınma Planı, Orta Vadeli Program, Orta Vadeli Mali Plan, Bölgesel Planlar/Sektörel Planlar, Öncelikli Dönüşüm Planları, vb. plan ve programlar analiz yapılarak, amaç, hedef, politika ve öncelikleri çerçevesinde üst politika belgeleriyle uyumlu ve tutarlı bir stratejik

www.balioglu.net

plan hazırlanacaktır. " denilmektedir.

Sonuç olarak, bulgu konusu hususun devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: Stratejik Planda Hedefler Ölçülebilir Olarak İfade Edilmediği Halde Performans Göstergelerinin Belirlenmemiş Olması

Stratejik planda belirlenen hedefler ölçülebilir olmadığı halde, hedefin gerçekleştiğinin ölçülebilmesine yönelik performans göstergelerinin belirlenmediği görülmektedir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununda kamu idarelerine stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla stratejik plan hazırlama görevi verilmiştir.

www.balioglu.net

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda belediyeyi stratejik plana uygun olarak yönetmek, Büyükşehir belediye başkanının görevlerinden birisi olarak belirtilmiş ve bu çerçevede, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, belediye faaliyetlerinin performans ölçütlerini belirlemek, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmanın da başkanın görevleri arasında sayılmıştır.

Bu çerçevede bir yönetim aracı olan stratejik planlamanın en önemli unsurlarından biri ölçülebilir hedefler koymak ve bu hedeflerin ölçülebilir ifade edilemediği durumlarda ise gerçekleşmeleri izleyebilmek amacıyla önceden belirlenmiş performans göstergeleri belirlemektir.

Stratejik planlama ile muhtemel bir performans açığının kapatılması amaçlanmaktayken, hedeflerin ölçülebilir olmadığı ve ilerlemelerin önceden belirlenmiş göstergelerle desteklenmediği bir durumda süreç yönetilemez ve belirlenen amaç ve hedeflere ulaşılabilmesi için gerekli tedbirler alınamaz. Elde edilen sonuçlar sübjektif olarak yorumlanabileceği gibi manipüle edilerek de raporlanabilir. Belediyenin stratejik plana uygun şekilde yönetilmesindeki karar alma süreçleri, faaliyetlerin ilerlemesine ilişkin doğru bilgi ve raporlardan mahrum kalınacağı gibi idari hesap verebilirliğin gerçekleşmesinde de zafiyet oluşacaktır. Zira önceden belirlenmiş ölçütlere dayanmayan bir faaliyet raporlaması idarenin ve hiçbir biriminin gerçek performansını güvenilir şekilde ortaya koyamayacak ve stratejik

planlama döngüsünde anlam ifade etmeyecektir.

Hedeflerin ölçülebilir olarak ifade edilemediği durumlarda ölçüm kriterlerinin stratejik planda yer alması gereken unsurlardan olduğu, Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzunda belirtilmiş ve bu durumda hedefe yönelik performans göstergelerine yer verilmesi gerekliliği, kılavuzun performans göstergelerine ilişkin detaylı açıklamalar yapılan bölümünde ayrıca ifade edilmiştir.

Performans göstergeleri, gerçekleşen sonuçların önceden belirlenen hedefe ne ölçüde ulaşıldığının ortaya konulmasında kullanılmak üzere ve ilgili düzenlemelerde tanımlanan nitelikleri karşılayacak şekilde stratejik planlama aşamasında belirlenmelidir.

2018 yılında yenilenen "Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu" ve 2019 yılında yayımlanan "Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberi" stratejik planlamaya ilişkin detaylı açıklama ve yöntemlere yer vermekte ve "Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberi" ayrıca bir gösterge seti de içermektedir.

www.balioglu.net

Bu itibarla idare bir sonraki stratejik planını hazırlarken belirtilen mevzuat ve rehberlerden yararlanarak gerekli tüm unsurları stratejik planına yansıttığı gibi performans göstergelerine de bu çerçevede önem vermesi ve eksikliklerini gidermesi beklenmektedir.

Kamu idaresi cevabında; aynen "Geçmiş yıllarda, Büyükşehir Belediyemizin performans değerlendirmesi, performans programı üzerinden yürütülmüştür. Performans programında belirlenen performans göstergelerinin ölçülebilmesi ve hesap verilebilirliğinin sağlanması ise faaliyet raporlarıyla gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla Stratejik Planda performans göstergeleri belirlenmemiştir.

Büyükşehir Belediyemizin hazırlanacak olan 2020-2024 dönemi Stratejik Planında, bulguda belirtilen söz konusu hususlar ile Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu ve Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberinde belirtilen hususlar da dikkate alınarak, belirlenen performans hedeflerine ne ölçüde ulaşılıp ulaşılmadığının ya da ne kadar ulaşıldığının ortaya konulmasını ölçmek, izlemek ve değerlendirmek amacıyla performans göstergeleri belirlenecektir." denilmektedir.

Sonuç olarak, bulgu konusu hususun devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 4: Stratejik Planda Yeralan Amaç ve Hedeflere İlişkin Tahmini Maliyetler ve Kaynakların Gösterilmemiş Olması

Stratejik planda yeralan amaç ve hedeflere ilişkin tahmini maliyetlerle kaynakların gösterilmediği anlaşılmaktadır.

Stratejik planlama ve bütçeleme birer yönetim aracıdır. 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu da Belediye Başkanlarını belediyeyi stratejik plana uygun olarak yönetmek ve bütçeyi stratejilere uygun hazırlamak ve uygulamakla görevli ve yetkili kılmıştır. Sözkonusu görevlerin yerine getirilebilmesi stratejik plan ve bütçe arasında bir bağlantı kurulmasını gerektirir.

Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte de Stratejik planın, bizatihi kaynak dağılımlarını da içerecek şekilde tanımlanmış olması, kaynakların tahmin edilmesinin planlama için önemini göstermektedir.

www.balioglu.net

Stratejik planda tahmini kaynaklara yer verebilmek için öncelikle amaç ve hedeflerin tahmini maliyetlerinin bilinmesi gerekir. Stratejik Planlama Kılavuzunda da bu maliyetlendirmenin nasıl yapılacağı ayrıntılı olarak açıklanmış ve tüm amaç ve hedefleri içeren beş yıllık tahmini maliyet tablosunun stratejik planlarda yer alması gereken unsurlardan biri olduğu belirtilmiştir.

Bu itibarla hedeflerin gerçekleştirilmesi için gerekli faaliyet program ve projelerin tahmini maliyetleri değerlendirilmeli ve faaliyet dönemine ilişkin toplam maliyet tahmin edilerek planda gösterilmelidir. Böylelikle performans programı ve bütçelerde faaliyet, proje ve harcama önceliklerinin neler olacağı konusunda karar alma sürecine destek sağlanmış olur.

Diğer yandan maliyetlerin kaynaklarla karşılanabilmesi için yıllar itibariyle hangi kaynaklardan hangi gelirlerin elde edileceğinin tahmin edilerek planda gösterilmesi gerekir.

Tahmini maliyetlerin ve kaynakların karşılaştırması belirtilen kılavuzda gösterilen tablolar yardımıyla yapılmalı ve strateji değişikliği durumu veya kaynak yetersizliklerinde alternatif strateji, hedef ve faaliyetler bu çerçevede analiz edilmelidir.

Sözkonusu maliyet ve kaynak tahminlerinin stratejik planda yapılması, performans programlarının ve bütçelerin hazırlanabilmesini kolaylaştıracaktır. Nitekim bu belgeler faaliyet program ve projelerin maliyet ve kaynak ihtiyaçlarının yıllar bazında detaylı olarak gösterilmesi ve stratejik planla uyumlu olması gereken belgeler olup idarenin stratejik plana

uygun şekilde yönetilmesine katkı sağlamaları gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; aynen "Stratejik Plan yer alan ve beş yıllık dönemi kapsayan amaç ve hedefler her yıl hazırlanan performans programlarıyla ve bu performans programlarında yer alan amaç ve hedeflerin yıllık olarak maliyetlendirilmiştir. Büyükşehir Belediyemizin 2015-2019 dönemini kapsayan stratejik planda yer alan amaç ve hedeflere ilişkin tahmini maliyet ve kaynaklara yer verilmemiştir.

İdaremiz Stratejik Planında yer alan amaç ve hedeflere ilişkin tahmini maliyet hesabı yapılmış olup, Büyükşehir Belediyemizin hazırlanacak olan 2020-2024 dönemi Stratejik Planında, bulguda belirtilen söz konusu hususlar ile Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu ve Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberinde belirtilen hususlar da dikkate alınarak, stratejik planda yer alacak amaç ve hedeflerin tahmini maliyetleri ve maliyetlerin karşılanabilmesi için hangi kaynaklardan hangi gelirlerin elde edileceğinin tespiti yapılarak, 2020-2024 dönemi Stratejik Planda tahmini maliyet ve kaynaklar gösterilecektir." denilmektedir

Sonuç olarak, bulgu konusu hususun devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

B. Performans Programının Değerlendirilmesi

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

C. Faaliyet Raporunun Değerlendirilmesi

BULGU 5: Faaliyet Raporunun Mali Bilgiler Bölümünde Denetim Sonuçlarına Yer Verilmemesi

Faaliyet raporun Mali Bilgiler bölümünde iç ve dış denetim sonuçlarına yer verilmediği görülmüştür.

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmeliğin 18/c maddesinde, Mali bilgiler başlığı altında, kullanılan kaynaklara, bütçe hedef ve gerçekleşmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerine, varlık ve yükümlülükler ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgilere, temel mali tablolara ve bu tablolara ilişkin açıklamalara yer verileceği, ayrıca, iç ve dış mali denetim sonuçları hakkındaki özet bilgilerin de bu başlık altında yer alacağı belirtilmektedir.

İdarenin faaliyet raporunda ise kullanılan kaynaklara, bütçe hedef ve gerçekleşmelerine, temel mali tablolara ve bu tablolara ilişkin açıklamalara yer verildiği halde gelir ve gider gerçekleşmelerine ilişkin sapmaların nedenleri hakkında açıklamada bulunulmadığı, idarenin varlıklarına ve yükümlülüklerine değinilmediği, yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgilere yer verilmediği görülmüştür.

Raporda iç denetim sonuçlarına değinilmemiş, Meclis denetim komisyonu tarafından gelir ve giderler ile hesap kayıt ve işlemlerinin denetiminin yapıldığı, öneri ve tavsiye içeren gerekli raporların düzenlendiğinin belirtilmesiyle yetinilmiştir. Sayıştayın dış denetimine ilişkin açıklamada bulunulmuş, fakat denetim sonuçları hakkında bilgilere yer verilmediği görülmüştür.

İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte iç denetim birimlerinin görev alanı belirlenmiştir. Bu görev alanı, iç kontrollerin ve risk yönetiminin değerlendirilmesi, mevzuata uygunluk denetimi, muhasebe denetimi, açıklanan mali tabloların ve diğer mali bilgi ve istatistiklerin doğruluğu ve güvenirliği hakkında güvence oluşturulması, bilgi sistemleri yönetimi ve güvenliğine ilişkin değerlendirmeler gibi idari ve mali sistemlerin tamamını kapsamaktadır.

www.balioglu.net

Bu nedenle iç denetim biriminin çalışmaları kurumun faaliyetlerini geliştirmekte ve değer katmakta yararlanılacak eşsiz bir bilgi kaynağıdır. Bu çalışmalar denetimin işlevsel bağımsızlığı sebebiyle faaliyet raporunun muhatabı kamuoyu tarafından da Kurumun faaliyetlerinin uygunluğu konusunda teminat sağlayan bir kaynaktır.

Diğer yandan faaliyet raporu ekinde üst yönetici tarafından verilen İç Kontrol Güvence Beyanı da iç kontroller, iç denetçi raporları ile Sayıştay raporları gibi bilgilere dayandırılmaktadır. İç denetim biriminin sağladığı bilgi ve raporların faaliyet raporunun tamlık doğruluk ve güvenilirliğine ilişkin değeri bu açıdan da tartışılmazdır.

Yine Sayıştay denetimleri, idarenin mali raporlamasına bağımsız güvence sağlayan en önemli kaynaktır. Bu nedenle yılı içinde idareye bildirilen denetim raporları ve Sayıştayın dış denetim görüşlerine, denetim bulgularına ve bulgular üzerine alınan tedbirlere başlıklar halinde ve özet olarak faaliyet raporunda yer verilmesi gereği açıktır.

Sayıştay ilamlarının izlenmesi, takip ve tahsilleri hakkında bilgiler de mali bilgiler kısmında yer alması gereken bilgilerdendir. Faaliyet raporunda mali bilgilere yer verilirken bu mali bilgiler hakkında bağımsız denetim düşüncesine yer verilmemesi, mali saydamlık ve

hesap verme sorumluluğu çerçevesinde faaliyet sonuçlarına ilişkin bilgilerin tüm yönleriyle açıklama ilkesinin yerine getirilmemesi anlamına gelmektedir.

Bu itibarla idare faaliyet raporunun diğer bölümlerinde iç denetim birimi ve faaliyetlerine yer verilmediği gözönüne alınarak, Mali bilgiler bölümünde iç denetim biriminin ve Sayıştay denetim sonuçlarının mali işlem ve tablolarla ilgili tespit ve değerlendirmelerine, denetim görüşlerine, güvence beyanlarına, denetim bulguları ve bu bulgular üzerine idarece alınan tedbirlere kısaca değinilmesi kamuoyu nezdinde faaliyet raporunda sunulan bilgilerin değerini ve itibarını artıracaktır.

İdarenin bütçe, bütçe uygulamaları ve sonuçlarına ilişkin bütün önemli bilgi ve belgelerinin kamuoyuna sunulması 5018 sayılı Kamu Yönetimi ve Kontrol Kanununun saydamlık ilkesinin bir gereği olduğu gibi, faaliyet raporlarının mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğu çerçevesinde doğru, güvenilir, önyargısız, tarafsız, eksiksiz ve faaliyet sonuçlarına ilişkin bilgileri tüm yönleriyle açıklayacak şekilde hazırlanması, faaliyet raporu hazırlama ilkelerindendir.

www.balioglu.net

Bu itibarla faaliyet raporunun Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelikte belirtilen şekil ve içeriğe ilişkin düzenlemelere tam olarak uyulması ve Mali bilgiler bölümünde gelir ve gider gerçekleşmelerine ilişkin sapmaların nedenleri hakkında açıklamalara, idarenin varlıklarına ve yükümlülüklerine, yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgilere ve iç ve dış denetim sonuçlarına yer verilmesi gerekir.

Kamu idaresi cevabında; aynen "Büyükşehir Belediyemizin 2018 Yılı Faaliyet Raporunun Mali Denetim Sonuçları bölümünde, Sayıştay Başkanlığı tarafından düzenlilik ve performans denetimi ile 5393 sayılı Belediye Kanunun 25'inci maddesi gereğince oluşturulan Denetim Komisyonu tarafından denetim yapıldığına yer verilmiştir.

Büyükşehir Belediyemiz tarafından hazırlanacak olan faaliyet raporlarında, bulguda belirtilen söz konusu hususlar ve Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmeliğin de belirtilen hususlar da dikkate alınarak, iç denetim sonuçlarına, Sayıştay dış denetim sonuçları hakkında bilgilere, idarenin varlık ve yükümlülüklerine, yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşlara, gelir ve gider gerçekleşmelerinin sapma nedenlerine yer verilecektir." Denilmektedir.

Sonuç olarak, bulgu konusu hususun devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 6: Faaliyet Raporunda Yürütülen Faaliyet ve Projelere Yer Verilmemesi

İdarenin stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyet ve projelerine faaliyet raporunun Performans Bilgileri bölümünde yer verilmediği görülmüştür.

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik'te birim ve idare faaliyet raporlarında yer alması gereken hususlar sayılarak açıklanmış ve yönetmelik ekinde birim ve idare faaliyet raporlarının şekline de yer verilmiştir.

Yönetmeliğin "Birim ve İdare Faaliyet Raporlarının Kapsamı" başlıklı 18'nci maddesinde, birim ve idare faaliyet raporlarının içermesi gereken bölüm ve bilgilere yer verilmekte ve düzenlemeye göre idarenin stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyet ve projelerine "Performans Bilgileri" bölümünde yer verilmesi istenilmektedir. Performans bilgilerinin kapsamı,

"Performans bilgileri başlığı altında, idarenin stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyet ve projelerine, performans programında yer alan performans hedef ve göstergelerinin gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerine, diğer performans bilgilerine ve bunlara ilişkin değerlendirmelere yer verilir" şeklinde açıklanmaktadır.

www.balioglu.net

İdare faaliyet raporunda ise Performans Bilgileri bölümünde Performans Sonuçları Tabloları, Performans Sonuçlarının Değerlendirilmesi ve Diğer Hususlar başlığı altında idarenin ortağı olduğu şirketlerin faaliyetlerine yer verilmekte, stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyet ve projelere ise değinilmemektedir.

Faaliyet raporlarının mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğu çerçevesinde doğru, güvenilir, önyargısız, tarafsız, eksiksiz ve faaliyet sonuçlarına ilişkin bilgileri tüm yönleriyle açıklayacak şekilde hazırlanması, faaliyet raporu hazırlama ilkelerindendir.

Bu itibarla faaliyet raporunun hazırlanmasında yönetmelik hükümlerine uyulması ve Yönetmelik ekinde belirtilen bütün bölüm ve içeriğe faaliyet raporunda eksiksiz olarak yer verilmesi gerekir.

Kamu idaresi cevabında; aynen "Büyükşehir Belediyemiz tarafından yürütülen faaliyet ve projelere, 2018 Yılı Faaliyet Raporunda Sunulan Hizmetler kısmında Daire Başkanlığı bazında verilmiş olup, Performans Bilgileri bölümünde tekrardan değinilmemiştir.

Büyükşehir Belediyemiz tarafından hazırlanacak olan faaliyet raporlarında, bulguda belirtilen söz konusu hususlar ve Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmeliğin de belirtilen hususlar da dikkate alınarak, Performans Bilgileri bölümünde stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyet ve projelere yer verilecektir." denilmektedir.

Sonuç olarak, bulgu konusu hususun devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 7: Faaliyet Raporunda Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirmesine Yer Verilmemesi

İdarenin faaliyet raporunun Performans Bilgileri bölümünde Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirmesine yer verilmediği görülmüştür.

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik'te birim ve idare faaliyet raporlarında yer alması gereken hususlar sayılarak açıklanmış ve yönetmelik ekinde birim ve idare faaliyet raporlarının şekline de yer verilmiştir.

www.balioglu.net

Yönetmeliğin "Birim ve "İdare Faaliyet Raporlarının Kapsamı" başlıklı 18'nci maddesinde birim ve idare faaliyet raporlarının içermesi gereken bölüm ve bilgilere yer verilmiştir.

"Performans bilgileri başlığı altında, idarenin stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyet ve projelerine, performans programında yer alan performans hedef ve göstergelerinin gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerine, diğer performans bilgilerine ve bunlara ilişkin değerlendirmelere yer verilir."

Bu çerçevede performans bilgileri başlığı altında yer alan hususlar ve diğer performans bilgileriyle bunlara ilişkin değerlendirmelere, Yönetmelik ekinde yer alan birim ve idare faaliyet raporlarının şekli de gözönüne alınarak, "Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirilmesi" başlığı altında yer verilmesi gerekmektedir.

İdare faaliyet raporunda ise Performans Bilgileri bölümünde, Performans Sonuçları Tabloları ve Performans Sonuçlarının Değerlendirilmesine ve Diğer Hususlar başlığı altında ortağı olunan şirketlerin faaliyetlerine yer verilmekle yetinilmiş, performans bilgileri başlığı altında yer alması gereken hususlar ve diğer performans bilgileriyle bunlara ilişkin değerlendirmelerde bulunulmamıştır.

Performans bilgi sistemi, idarelerin performansını ölçmek üzere bilginin düzenli olarak toplanması, analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve raporlanmasına yönelik kurulan sistemi ifade eder. Bu itibarla stratejik planda İzleme ve Değerlendirme başlığı altında yer alan faaliyet, yöntem ve süreçlerle stratejiler ve her türlü araçların tamamı bu sistem dâhilinde değerlendirilmelidir. Faaliyet dönemi içinde sözkonusu izleme ve değerlendirme başlığı altında tanımlanan bileşenler hakkında yapılacak değerlendirmeler, faaliyet raporunda yer verilmesi istenen "Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirilmesi" başlığı altında yer alacak içeriği oluşturmalıdır.

Faaliyet raporlarının mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğu çerçevesinde doğru, güvenilir, önyargısız, tarafsız, eksiksiz ve faaliyet sonuçlarına ilişkin bilgileri tüm yönleriyle açıklayacak şekilde hazırlanması, faaliyet raporu hazırlama ilkelerindendir.

Bu itibarla faaliyet raporunun hazırlanmasında Yönetmelik hükümlerine uyulması ve Yönetmelik ekinde belirtilen bütün bölüm ve içeriğe faaliyet raporunda eksiksiz olarak yer verilmesi gerekir.

www.balioglu.net

Kamu idaresi cevabında; aynen "Büyükşehir Belediyemiz tarafından hazırlanan 2018 Yılı Faaliyet Raporunun Performans Bilgileri bölümünde, Performans Sonuçları Tablolarına, Performans Sonuçları Değerlendirilmesine yer verilmiş olup, Performans Bilgileri Sisteminin Değerlemesine yer verilmemiştir.

Büyükşehir Belediyemiz tarafından hazırlanacak olan faaliyet raporlarında, bulguda belirtilen söz konusu hususlar ve Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmeliğinde belirtilen hususlar da dikkate alınarak, Performans Bilgileri Bölümünde, Performans Bilgileri Sisteminin Değerlemesine yer verilecektir." denilmektedir.

Sonuç olarak, bulgu konusu hususun devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 8: Faaliyet Raporunda Kurumsal Kabiliyet ve Kapasite Değerlendirmesinin Yapılmamış Olması

Faaliyet raporunda faaliyet dönemine ilişkin kurumsal kabiliyet ve kapasite değerlendirmesinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik'te "Birim ve idare faaliyet raporlarının kapsamı" başlıklı 18'nci maddesinde faaliyet raporlarının

içermesi gereken bölüm ve bilgiler sayılmış, bunlar arasında "Kurumsal kabiliyet ve kapasitenin değerlendirilmesi" bölümüne de yer verilmiştir. Kurumsal kabiliyet ve kapasitenin değerlendirilmesi,

"Bu bölümde orta ve uzun vadeli hedeflere ulaşılabilmesi sürecinde teşkilat yapısı, organizasyon yeteneği, teknolojik kapasite gibi unsurlar açısından içsel bir durum değerlendirmesi yapılarak, idarenin üstün ve zayıf yanlarına yer verilir." şeklinde açıklanmıştır.

İdarenin faaliyet raporunda ise, orta ve uzun vadeli hedeflere ulaşılabilmesi sürecinde faaliyet dönemine ilişkin olarak teşkilat yapısı, organizasyon yeteneği, teknolojik kapasite gibi unsurlar açısından içsel bir durum değerlendirmesi yapılmadığı görülmektedir.

İlgili bölümde üst yöneticinin faaliyet raporu hazırlama sürecindeki sorumluluğunun yerine getirildiğine, mevzuata ve mevzuatta belirtilen ilkelere uyulduğuna, faaliyet raporunun stratejik planda ve performans programında yer alan amaç ve hedeflerle ilişkilendirilerek hazırlandığına değinilmektedir. Bu bölünde ayrıca idarenin faaliyetlerine ait bilgilere ve bunlara harcanan kaynaklara yer verilmekte, harcamaların yıl içindeki kümülatif tutarları gösterdiği belirtilmekte, göstergelere ilişkin sapmaların raporda açıklandığı ifade edilmektedir.

www.balioglu.net

Bölüm alt başlıklarında "Güçlü yönler" ve "Geliştirilmesi Gereken Alanlar" bölümlerine yer verilmiş olmakla birlikte bu bölümlerde belirtilen bütün unsurlar, bir önceki faaliyet raporunda yer alan bölüm içeriği ile aynıdır. Sadece "Elektronik Belge Yönetimi Sistemine (EBYS) geçiş sürecinin hızlandırılması" bir önceki yıldan farklı olarak geliştirilmesi gereken alanlar bölümünde yer almamıştır. Bu ise faaliyet dönemindeki çabaların EBYS geçiş süreci dışında hiç bir katkısının olmadığı anlamında gelir ki, sözkonusu durumu değerlendirmenin olması gerektiği gibi yapılmadığı şeklinde yorumlamak daha doğru olacaktır.

Kurumsal kabiliyet ve kapasitenin değerlendirilmesi bölümünde idareden beklenen, idarenin teşkilatı, uygulama kapasitesi ve kaynakları açısından dönemsel bir kapasite değerlendirmesinin yapılması, ortaya çıkan risklerle zafiyet ve üstünlüklerin, stratejik planda yer alan analizler üzerine geliştirilen stratejilerin uygulanmasındaki ilerlemelerin ortaya konarak yorumlanmasıdır.

Böylelikle faaliyet dönemi boyunca ortaya konan çabaların stratejik plan dönemine

katkısı özetle ortaya konmuş olacak ve bir sonraki performans programı ve faaliyet dönemine uygulanacak politika ve önceliklerle stratejilerin güncellenmesine zemin oluşturulacaktır.

Bu değerlendirmelerin sonucunda raporun Öneri ve Tedbirler bölümünde Faaliyet yılı sonuçları ile genel ekonomik koşullar, bütçe imkânları ve beklentiler göz önüne alınarak belirlenen plan değişikliği önerileri, hedefler, muhtemel riskler ve bunlara yönelik alınması gereken tedbirlere yönelik öneriler rasyonel bir analize dayandırılarak üretilebilecektir.

Faaliyet raporlarının mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğu çerçevesinde doğru, güvenilir, önyargısız, tarafsız, eksiksiz ve faaliyet sonuçlarına ilişkin bilgileri tüm yönleriyle açıklayacak şekilde hazırlanması, faaliyet raporu hazırlama ilkelerindendir.

Bu itibarla faaliyet raporunun hazırlanmasında yönetmelik hükümlerine uyulması ve Yönetmelik ekinde belirtilen bütün bölüm ve içeriğe faaliyet raporunda eksiksiz olarak yer verilmesi gerekir.

Kamu idaresi cevabında; aynen "Büyükşehir Belediyemiz tarafından hazırlanan 2018 Yılı Faaliyet Raporunun, Kurumsal Kabiliyet ve Kapasite Değerlendirilmesi Bölümünde, İdarenin güçlü yönlerine, geliştirilmesi gereken alanlara yer verilmiştir.

Büyükşehir Belediyemiz tarafından hazırlanacak olan faaliyet raporlarında, bulguda belirtilen söz konusu hususlar ve Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmeliğinde belirtilen hususlar da dikkate alınarak, Kurumsal Kabiliyet ve Kapasite Değerlendirilmesi Bölümünde, orta ve uzun vadeli hedeflere ulaşılabilmesi sürecinde teşkilat yapısı, organizasyon yeteneği, teknolojik kapasite gibi unsurlar açısından içsel bir durum değerlendirmesi yapılarak, yer verilecektir." denilmektedir.

Sonuç olarak, bulgu konusu hususun devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

D. Faaliyet Sonuçlarının Ölçülmesi Ve Değerlendirilmesi

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
http://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

www.balioglu.net